

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

15. JUNI 1984
NUMMER: 33
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

"Demokrasi Bildirgesi"ne imza koyan
aydınların sayısı gittide artıyor

Türkiye'de aydınlar
Evren'in tehditlerine
boyun eğmiyorlar

● Yazısı 3. Sayfada

Seçme hakkını elde ederlerse ilk
oylarını 1988'de kullanacaklar

İsveç'te yabancılara
genel seçimlerde de
oy hakkı tartışılıyor

● Yazısı 5. Sayfada

Dönüş primini alıp dönen işçi birçok
hakkını da kaybediyor

Dönüşü özendirme
primleri uygulamasına
Fransa'da da başlandı

● Yazısı 5. Sayfada

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde işçiler "Grev bizim hakkımız, söke söke alınız" diye haykırdı

10 bin işçi, Türk-İş yönetiminin tüm hesaplarını altüst etti

Türk-İş'in 10 binlik toplantısında, işçiler "Sömürtye son", "Grev bizim hakkımız, söke söke alınız", "İşçiler birleşsin, yasalar değişsin", "Holdingler iktidarda, Türk-İş nerede", "Yüksek Hakem Kurulu'na son" beğilerini attılar.

● Yazısı 4. Sayfada

Türkiye İşçi Sınıfı
15-16 Haziran geleneğini
yaşatacak
Sayfa 12-13'de

●
Nükleer savaş tehlikesi

Federal
Almanya'da

Nükleer savaş tehlikesi
neden kapının eşliğinde
Sayfa 10'da

Grev cephesinde yeni çok
şey var
Yılmaz Karahasan
Sayfa 6'da

Türk-İş'in İstanbul Açık hava Tiyatrosu'nda düzenlenen toplantıya 10 bin işçi katıldı

Federal Alman İşçileri Bakanı Zimmermann'ın hazırladığı yeni Yabancılar Yasası tasarısının önümüzdeki Sonbahar'da, Parlamento'da görüşülmesi bekleniyor. Bu tasarının kabul edilmesi halinde, Ortak Pazar'daki ülkelere ve özellikle de Türkiye'ye gelmiş olan yabancı işçiler için Federal Almanya'da çalışabilmek ve yaşayabilmek katiolunmaz bir ezyet ve gerçek bir "marfet" halini alacak.

Yasa kesinleşirse, Türkiye'li işçiler "ne kalmabilen bir Almanya" ve "ne dönüşlemlen bir Türkiye" arasında bugünkünden çok daha büyük bir yalnızlık, güvensizlik ve korku içine yuvarlanacaklar.

Amu bu elbette bir kader değil. Yeter ki Türk ve Kürt emekçilerin kendilerini, Kohl hükümetinin ve onunla NATO içinde "allah arkadaşı" yapmaktan başka birşey düşünmeyen Evren'in ve Özalin eline terketmesinler.

Peki, terketmesinler de ne yapabilir? Sayılan 1,5 milyon bulan kitlenin kaderine, tek tek insanların sahip çıkması elbette mümkün değil. Bunu gerçekleştirecek olanlar Federal Almanya'daki Türk ve Kürt emekçilerin sözcülüğünü yapma durumunda olan göçmen örgütleridir. Ve Nisan ayında FİDEF'in, Mayıs ayında HDF'nin ve Haziran ayında da KOMKAR'ın yapmış oldukları kurultaylar bu konuda neler yapılabileceğini göstermiştir.

Federal Almanya'daki Türkiye'li örgütler arasında, politik tercihleri ve bu tercihlerden kaynaklanan görüşleri bakımından farklılıklar olduğu bilinen bir gerçek. Bu da çok doğal. Amu buna rağmen, bu örgütler arasında göçmen işçi yığınının karşı karşıya olduğu sorunların çözümü konusunda önemli farklılık olmadığı görülmüyor. FİDEF'in, HDF'nin

Örgütlerimizden ne bekliyoruz

Ahmet KARDAM

ve KOMKAR'ın son kurultaylarına sunulan çalışma raporları ve alınan kararlar bunun en taze ve canlı kanıtlarıdır.

Masa başına oturmadan, bir anlamda kendiliğinden sağlanan bu görüş birliği gerçekten de kaçırılması gereken büyük bir fırsattır. Hemen hemen bütün Türk ve Kürt örgütlerinin en azından aşağıdaki şu 5 noktada ortak hareketmelerinin mümkün olduğu görülmüştür:

Birincisi: Federal Almanya'daki yabancı işçiler, bu ülkenin işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası haline gelmişlerdir. Bunlar "misafir işçi" değil, "göçmen işçi"dirler ve Federal Almanya da bir "göçmen ülkesi"dir.

İkincisi: Yabancı işçilerin "göçmen" oldukları yasalarda da tanınmalı ve yabancıların ülkede istedikleri kadar kalma hakları yasal güvence altına alınmalıdır.

Üçüncüsü: Göçmen işçilere seçme ve seçilme hakkı da dahil olmak üzere, politik, sosyal ve ekonomik yaşamda eşit haklar tanınmadıkça yabancı düşmanlığının kökü kurutulamaz ve "uyum" sağlanamaz.

Dördüncüsü: İşsizlik, yabancı işçileri ülkelerine dönmeye zorlayarak değil, silahlanma harcamaları kısıtlarak ve hatta tatil çalışma saatleri kısaltılarak azaltılabilir.

Besincisi: Yabancı işçilerin sahip oldukları hakları daha da korumak ve onların üzerindeki baskıları daha arattarak girişimleri, Federal Alman işçi sınıfının ve emekçilerinin ve bütün ilerici güçlerin demokratik haklarını buda-maya yönelik genel saldırının bir parçasıdır. O nedenle, yabancı işçilerin kaderleri yaşadıkları ülkenin barış ve demokratik güçlerinin kaderine sıkı sıkıya bağlıdır.

Ve işin asıl önemli yanı, Federal Almanya'da, yabancı düşmanlığına karşı savaşılan ilerici ve demokratik parti ve örgütler de bu görüşleri paylaşmaktadır. Zimmermann'ın hazırladığı yeni yabancılar yasasına karşı ve ona alternatif olarak Yeşiller'in de hazırlayıp parlamentoya sundukları "yabancılar yasa önerisi" bütün bu ortak görüşleri yansıttığı için simdiden yerli ve yabancı bütün ilerici kitlelerin desteğini yanında bulmuştur.

İşte, Türkiye'li işçilerin kendi kaderlerini kendi ellerine nasılabilecekleri bu tablodan görülmüyor. Türkiye'li örgütlerin aralarındaki doğal olan bütün görüş farklılıklarına rağmen, bu ortak noktalar etrafında bir araya gelmelerinin önünde kanımızca hiçbir ciddi engel yoktur. Bu örgütlerin kendi aralarında böyle bir birlik sağlayarak kamuoyunun önüne böyle çıkmaları ve aynı görüşleri savunan Alman partilerinin ve örgütlerinin yanındaki olduklarını hep bir ağızdan ilan etmeleri ve bunu bir kampanya haline getirmeleri pek çok şeyi değiştirebilir.

Sayılan 1,5 milyon bulan Türk ve Kürt emekçisinin kendilerini temsil etme durumunda olan göçmen örgütlerinden beklediği de budur. Bunun başlanması ise, bu örgütlerin, bütün Türkiye'lerin "tartışmasız sözcüleri" haline getirecektir.

Sendikal savaşımında sınav günleri

Gazetemiz baskıya girene kadar ulaşan verilere göre halen 60 bin metal emekçisi grevde bulunuyor.

Yazısı 7. Sayfada

KOMKAR ve HDF'nin genel kurulları toplandı

Her iki örgüt de Federal Almanya'daki yabancı işçilere eşit haklar tanınmasını istedi ve sonbaharda karara bağlanacak olan yeni yabancılar yasasının engellenmesi gerektiğini vurguladı.

Yazısı 16. Sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

BİLMECE

Bu şiirin
neresi yanlış?

Geçtiğimiz günlerde tüm ilkokullara Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Vekili Atif Özmen imzasıyla bir genelge gönderildi. Genelgede ilkokul 5. sınıf Türkçe kitabında yer alan "Dünya Çocukların Olacak" adlı şiirin kitaplardan çıkarılması yani kısaca kitabın bu sayfalarının kapatılması ve çocuklara okutulmaması istenmekteydi. Muazzez Menemenciğlu'na ait bu "sakıncalı" şiiri aşağıya alıyoruz ve şu sırada pek çok ilkokul öğretmenin ve ilkokul beşinci sınıf öğrencisinin kendi kendine verdiği soruyu biz de okuyucularımıza soruyoruz: Bu şiir neden yanlış? Bu şiirin neresi yanlış, neresi kötü?

"Devletin pokunu mu bekleyeceğiz?"

Vur patlasın, çal oynasın!

ANAP'ın birinci kuruluş yıldönümünde bir balo düzenlendi. Özal ailesinin bile güçlükle yer bulduğu, anabaha günü halinde geçen balonun iki önemli özelliği vardı. Birincisi balonun biletleri kuruluşlara tanesi 1 milyon liradan, bazı özel kişilere ise 500 bin liradan satılmıştı. İkinci özellik ise devlete borçları milyarları aşmış ve bu yüzden haklarında çeşitli takibatlar bulunan kimi sermaye kuruluşlarının ve kişilerin baloda, hem de bakanların masalarında yer almalarıydı. Balodan sağlanan 60 milyonluk gelir günlerce dedikodu konusu oldu. Baloyu ANAP'ın hangi örgütünün düzenlediği ise, en açıkğöz gazetecilerin ısrarlı araştırmalarına rağmen bir türlü ortaya çıkarılamadı. İstanbul'da Başkan, il örgütünün baloya hiçbir ilişkisi olmadığını açıklarken ve "Baloyu Genel Merkez tertip etti kanımca" derken, Genel Merkez hiç haberi olmadığını bildiriyor.

İstanbul'un Papazderesi çevresinin kadınları bunlar. Elde sopa, çocuk çocuk mahallelerine boşatılan lağım pisliklerine karşı savagyorlar. İstanbul'un Papazderesi çevresinden dört mahalle halkı, kanalizasyonu olmayan semtlerden vıdajör denen lağım arabalarının topladıkları pisliklerin mahallelerine dökülmesine karşı seferber olmuşlar. Kadın, çocuk çocuk, gece gündüz demeden nöbet tutuyor: pislik boşaltıma gelen belediye vıdajörleri uzaktan görünüldü mü elde sopa lağım arabalarının önünü kesiyorlar. "Bu pisliği buraya dökenin kafasını gözümlü kırarım" diye bağırıyor bir kadın. Bir başkası "Devletin pokunu mu bekleyeceğiz? Arabacılar parayı cebine koydu poku buraya bıraktı" diye bağırarak elindeki kocaman küreği sallıyor... As-

tac, Maslakçesme, Saray ve İnönü mahallelerinde her gün görülen bir sahne bu. Yıllarca önce Belediye Papazderesi'ni pislik boşaltma yeri olarak göstermiş. Ama sonradan burada onbinlerce niğışlı mahalleler oluşmuş. Yine de pislikler buraya boşaltılmaya devam ediyor. Vıdajör şöforleri "korkuyoruz, kadınlar çocuk sokularla önümüzü kesiyor" derlerken, mahalleli: "Mikroptan hastalıktan geçilmiyor. Ötenler bile oldu. Bok içinde yaşıyor mı" diyorlar. Mahalleyle girmeyen vıdajörler ise pisliklerin bir kilometre ötedeki bir kanala boşaltıyorlar. Bu "poklar" nazlı nazlı süzülüp İstanbul'un en ünlü plajlarının bulunduğu Ata-koç-Yeşilyurt sahilinden denize doğru akmaya devam ediyor.

DÜNYA
ÇOCUKLARIN OLACAK

Ananın yüreğine ektiği sevgi
Serpilip açacak.
Gelinlik tarfasi gibi.

Babanın yüreğine ektiği umut
Kucaklayacak evreni,
Dağlacak seni ürkten kara bulut.

Öğretmenin yüreğine ektiği bilinç
Amacını bulacak
Dünya, siz çocukların olacak.

Hitit güneşi
idama mahkum

Ankara Anakent Belediye Meclisi Komisyonu geçen hafta yaptığı toplantıda Ankara'daki Abdi İpekçi Parkı ile Lozan Meydanı'nın adlarının değiştirilmesine ve Ankara'nın sembolü olan eski Hitit uyarlığını temsil eden Hitit güneşi motifi Hitit anıtının Sıhhiye Meydanı'ndan kaldırılmasına karar verdi. Karar Türkiye'de çok geniş çevrelerin büyük tepkileriyle karşılaştı. Bu gidişle Sümerbank ve Etibank-

Milletvekili
değil falcı

Millet Meclisi'nin 22 Mayıs tarihli oturumunda konu yine hapisanelerin durumuydu. ANAP milletvekili Orhan Ergüder söz aldı. Önce hapisanelerin durumunun hiç de böyle Batı'ların ve kimi kötü niyetlilerin abarttığı gibi kötü olmadığını uzun uzun anlattı daha sonra da suçları şöylece: "Beyefendiler, istediğiniz kışlar medeni olmaya çalışalım bir

ŞU "BİZİM" AVRUPA

TİP, PPKK ve TKP aydınlar dilekçesini desteklediklerini açıkladılar

Sıkıyönetim kovuşturmasına rağmen aydınlar boyun eğmiyor: Bildiriye yeni katılımlar var

Türkan Şoray, Cihan Ünal, Kadir İnancır, Memduh Ün ve Şerafettin Gün, diğer bazı sinemacılarla birlikte Türk sinemasının sorunlarını aktarmak üzere ziyaret ettikleri Başbakan Özal'ın yanından ayrıldıktan sonra dönüş yolunda yapılan kimlik kontrolünde, yola devamlarına izin verilmedi ve ifadeleri alınmak üzere Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'na götürüldüler. Böylece 1400'eykının aydın ve sanatçının imzalamış olduğu ve tam metnini geçtiğimiz sayımızda yayınladığımız "Aydınlar dilekçesi" ile ilgili soruşturma başlamış oldu. 21 Mayıs'ta Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı emriyle başlayan bu geniş soruşturma İstanbul'da da yaygınlaştırılarak sürüyor. Adları ilk açıklanan imzacılar, imzaları notere yetiştirmemiş olduğu için ilk listede bulunmayan ve aralarından yönetmen Süha Arın, Avukat Nermi Aksın, TUMDER eski Genel Başkanı Nizamettin Bider, Yazar Erhan Bener, Bayındırlık eski Bakanı Şerafettin Elçi ve yazar Refik Erduran'ın da bulunduğu 200 kadar aydının adları daha katıldı. Ve bunların da ifadelerinin alınmasına başlandı. Öte yandan, sıkıyönetim soruşturmasına ve Evren'in "Aydınlar dilekçesine" karşı yaptığı sert konuşmaya rağmen dilekçeden sonradan haberdar olan çok sayıda demokrat, sıkıyönetim komutanlıklarına giderek ya da noter yoluyla, "Her ne kadar dilekçe imzama yoksun da bu görüşlere bütünüyle katılıyorum" biçiminde ifade veriyorlar. SODEP Genel Başkanı Erdal İnönü de yaptığı açıklamada partisinin "Aydınlar Dilekçesi"ndeki görüşlere katıldığını bildirdi.

"Aydınlar Dilekçesi" olayı, Özal'ın son basın toplantısında bir yabancılara muhabirinin soruğu bir soru üzerine ka-

Bir faşist: Kenan Evren
Biz çok aydın gördük. Bunlar memleketi içi, aydın, memur diye kamplara ayırıyor, bülüculük yapıyorlar.

Bir aydın: Aziz Nesin
Biz Türk aydınlarının halkımıza olan borcu çok fazla. Halka olan borcumuzu bir nebeze olsun ödemek istedik.

AYDINLAR ÇANKAYA'NIN KAPISINDA

OYA BAYDAR

Yorum

Bu gidişle postu deldirteceksiniz !

CUNTABAŞI Evren, yeniden fırladığı meydanlarda ağzı köpüre köpüre "Anayasayı deldirtmem" diye bağıyor. Özal ve hempalan, "Katlanacakınız, sesinizi çıkarmayacaksınız, çünkü bu modelin alternatifi yoktur. Biz gidersek yerimize beteri gelir" diye feryat ediyorlar. Bu günlerde Türkiye'de yönetenlerde -daha doğrusu yönetmeye çalışanlarda- bir telaş, yönetilenlerde ise kıpırdama gözleniyor.

1984 Türkiye'sinde faşizm, sivilleşme, kurumsallaşma, yapılanın oluşturma aşamasında. Oy sandığını demokrasi ile karıştıran veya üç beş mürdini çevresinde tutmak için, kendine çözülecek bir faşizm ve ardından daldan olgun bir armut gibi düşecek bir devrim hayali gören kimilerinin iddia ettiklerinin aksine, çözümlere sürecine girmiş olan faşizmle değil, pekişme, yapılanma aşamasında kimi güçlükleri olan bir faşizmle karşı karşıyayız. Türkiye faşizmi tam şu günlerde ekonomik teminli ve sivil siyasal örgütlenmesini **inşa etme dönemi** yaşıyor. Ve bu dönemde parlamenter görünümden ve kendine özgü yapısından kaynaklanan kimi engel ve güçlüklerle karşılaşıyor.

12 Eylül 1980'den bu yana, yığınları etkisizleştirmek, sessiz ve bekleyiş bırakmak için başlıca ikiyöntem kullanıldı. Geniş emekçi yığınlar, demokrasi güçleri, silah zoruyla, darağacı, işkence, zindanla, 12 Eylül öncesi terörün yerine resmi devlet terörünün getirilmesi hareketi gerçekleştirildi. Öteyandan yığınların, 12 Eylül öncesinin aslında yine aynı güçler tarafından hazırlanan anarşi ortamından bıkıntılarla, geniş bir yalan propaganda saldırısıyla sömürüldü. Yığınlara "İstikrar"ın bedelinin diktatörlüğe, devlet terörüne, tüm demokratik hak ve özgürlüklerin ellerinden alınmasına razı göstermek olduğu şantajı yapıldı. Ama dört yıl sonra bugün, öyle bir noktaya gelindi ki yığınlar bu şantaja artık kolay kolay inanırlamaz oldu. Baskı ve terör ise, açlığın korkusuna luğuna çarpıp etkisiz kalmanın gidişi geldi. Neden?

NEDENİ açık: Faşizmin pekişmek, kurumsallaşmak için ekonomik alanda attığı her adım, emekçi yığınların artı gözlerden ve bilicilerden saklanamaz olan yoksullaşmasıyla sonuçlanıyor. Yığınlara refah ve huzur vaadedenlerin iktidara gelişlerinden dört yıl sonra ülkelerinin satılma güçleri tam yarı yarıya düştü. Köylülerin gelirlerindeki azalma dörtte biri buldu. Emekçi yığınlar, hayat pahalılığı Türkiye'de yakın tarihte görülmemiş bir yoksullaşmayla karşılaştılar. Karşıya'nın özel koşullarında faşizmin ekonomik temellerinin sağlamlaştırılması için atılacak her adım emekçi yığınları biraz daha açığa itmesinin kaçınılmaz olması, giderek "İstikrar olsun da ne olursa olsun" düşüncelerini yıkıyor başlıyor.

FAŞİZMİN sivil siyasal yapısını kurmak için attığı her adım ise bir başka yanılgıya yavaş yavaş dağıtıyor. Sivil siyasal yapısını kurma sürecindeki faşizm MHP'li kadrolardan çok büyük ölçüde ve çok açık yararlanıma; içki pazarda çıkmış halk ve demokrasi düşüncelerini notaklara getirme, emperyalizmle açık uzlaşmaların en pervasız şekilde girme; Türkiye kamuoyunda yıllardan beri sömürülen, emperyalizmin, bağımlılığın sembolü haline gelmiş içki, kuruşul ve fikirlerle cancağır işbirliği gibi zehirli, tutucu, emperyalizme, emperyalizme, emperyalizme, emperyalizme

basın toplantısında bir yabancının muhabirinin sorduğu bir soru üzerine kamuoyuna yansıdı. Özal, konunun kendisinin ilgilendirmedigini, metnin Cumhuriyet başkanı ve Meclis Başkanı'na verildiğini söyleyerek işin içinden sıyrıldı (1). Ancak, Özal ile aralarındaki işbölümünde faşizmin silahlı bekliliğini üstlenmiş olan Evren, dilekçeye cevap olarak yaptığı azgın üsluplu konuşmasında imzacıları, Anayasa'ya karşı çıkmakla suçlayarak "Ben bu Anayasa'nı kefilim, değiştilmesinin sonuna kadar karşı çıkacağım. Anayasayı deldirtmem" dedi. "Aydınlar Bildirisi"ni imzalayanları "maksatlı çatlak sesler" olarak ilan eden Evren "Biz çok aydın gördük vatan hainliğini yapıp. Bir şey vardı yurdınıza kaçtı orada öldü. Ben ne yapayım diye aydın? Son padişah Yahya'den de aydındı. Memleketi düzensiz hale getirdi" dedi. Evren, "Aydınlar Dilekçesi"nde yer alan tüm istemleri kötu niyete, gizli maksatlara, terörün yeniden gelmesi çabalarına bağladı; "Bunlar memleket işi, aydın, memur diye kâmlara ayırmıyorlar, bölücülük yapıyorlar" dedi.

Evren bunları söylerken ülkemizin en seçkin, en tanınmış bilim adamları, yazarları, sanatçıları askeri arabaları doludur sıkıyönetim komutanlıklarına ifade vermeye götürülüyor ve "Aydınlar Dilekçesi"nin öncülerinden ünlü yazar Aydın Nesin "Biz Türk aydınlarını halkımıza olan borcu çok fazla. Halk olan borcumuzu bir nebe olsun ödemek istedik" diyordu.

Türkiye aydınları, sanatçıları, demokratları bugüne kadar sıkıyönetim savcılarında "aydın boğarını" namuslu bir biçimde ödemeyi sürdürüyorlar.

Öte yandan, Kürdistan Özgür İşçi Partisi (PPKK), Türkiye İşçi Partisi (TİP) ve Türkiye Komünist Partisi (TKP) ayrı ayrı birer açıklama yaparak, "Aydınlar dilekçesi"ni desteklediklerini belirttiler. Konuyla ilgili olarak TKP MK Sekreterliği, "TKP aydınların bu yürekli davranışına büyük değer veriyor. Aralarında bilim adamlarının, sanatçıların ve yazarların bulunduğu 1256 aydın, açıkladıkları demokrasi bildirgesine yasal haklarını kullanarak halkımızın, demokrasi özlemini dile getirmişlerdir" diyerek, geniş yığınlar aydınlar dilekçesini desteklemeye çağırıyor ve şunları söylüyor:

"Eğer en geniş çaplı 1256 aydın çabası, benzer yollarla aktif desteklerle, sıkıyönetimin baskıları sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Türkiye Komünist Partisi tüm halkımızı, yurt içinde ve yurt dışında

AYDINLAR CANKAYA'NIN KAPISINDA
Saldan sağa: Profesör Hüsnü Güksel, yazar Bilgeşu Erenus, müzik sanatçısı Esin Aşar, yazar Aziz Nesin, Profesör Tahsin Sarıç, Profesör Fehmi Yavuz.

demokrasiden yana tüm yurttaşları, siyasi partileri, sendika ve meslek örgütlerini, basını, aydınların çağrısına katılmaya, demokrasi bildirisine güç katmaya çağırıyor."

Türkiye İşçi Partisi (TİP) Türkiye Postası'na bir açıklama yaparak, aydınlar dilekçesini desteklediklerini belirtti ve yurt içinde ve dışında bulunan tüm demokratik güçleri, demokrasiden yana partileri, sendika ve meslek örgütlerini, aydınları ve basını, aydınların çağrısına katılmaya, demokrasi bildirgesine güç katmaya çağırıldıklarını söyledi.

PPKK Genel Sekreteri Serhat Dicle konuyla ilgili bir açıklamaya yaparak, dilekçe'de dile getirilen bütün düşünce ve kaygılara katıldıklarını ve dilekçeyi desteklediklerini belirterek, şunları söyledi:

Sağmalcılar ve Metris'te 18 tutuklu ölümle pençeşiyor

İstanbul'da Sağmalcılar ve Metris cezaevlerindeki 18 politik tutuklunun 11 Nisan tarihinden beri ölüm orucunda olduğu bildirildi. Associated Press Ajansı'nın verdiği habere göre, ölümle pençeşilen tutuklular, birkaç gün önce Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne kaldırıldılar. Ajans, tutuklu yakınlarından edindiği bilgilere dayanarak, işkenceleri protesto amacıyla ölüm orucunda bulunan tutuklu yakınlardan ve avukatlarından hükümetin müdahalede bulunmasını için Ankara'ya dilekçeleri haberi verdi.

Halen ölüm orucunda olan politik tutukluların yurtdışında bulunan yakınlarından edinilen bilgiye göre, görüş yasağı yalbasından bu yana sürüyor.

"PPKK, Türkiye ve Kürdistan'daki tüm devrimci-demokratik güçleri, anti-faşist kişi ve kuruluşları, bütün emekçileri, aydın ve gençleri; yurtdışındaki demokrasi, insan hakları ve barış yanlısı kişi ve kuruluşları 1256 Türkiye'de bulunan dayanışma, dilekçelerinde dile getirdikleri istemlerini, kamuoyuna yaygınlaşması ve gerçekleştirilmesi için çağa göstermeye çağırıyor."

Ayrıca, Serhat Dicle yaptığı açıklamada "Herçeyden önce parimiz, Türkiye aydınları 1256 imza ile bayraktardaki bir girişimi aşında çok öncelerden bayırmamız gereken geçmişimiz bir adım olarak derlediriyor" dedi ve dilekçe'de Kürt halkı üzerindeki baskılara yer verilmesi nedeniyle aydınları eleştirdi.

"Demokrasiye geçildiğinden" bu yana 101 idam kararı verildi

Cellatlar bir türlü kana doymuyor: 15 gününde 23 idam kararı daha

6 Kasım seçimlerinden bu yana idam cezasına çarptırılanların sayısı 101'e ve idam istemiyeli haklarında dava açılanların sayısı da 518'e yükseldi. Son 15 gün içinde Cunta mahkemeleri 23 kişiyi daha idam cezasına mahkum etti. Böylece, 6 Kasım seçimlerinden bu yana idam cezasına mahkum edilemler sayısı 101'e yükseldi, 6 Kasım'dan bu yana, idam istemiyeli haklarında dava açılanların sayısı da 581'e yükseldi.

● İstanbul Barosu'nun 10 eski yöneticisi hakkında, halen Barış Derneği davasından tutuklu bulunan eski Başkan Avukat Orhan Aydın'ın, hakkında dava açıldığı halde görevinden uzaklaştırılmaya gerekçesiyle soruşturma açıldı. Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na açılan soruşturmanın yanında, aynı yöneticiler için İstanbul barosunun yeni yöneticileri tarafından da Avukatlık yasasının 137. maddesi uyarınca dava açılması bulunmaktadır.

● İzmir TKP/ML Devrimci Halkın Birliği davası sona erdi. 17 kişisinin yargılandığı davada Nuri Akol, Nevzat Duman, Brian Cakırca önce Türk Ceza Kanunu'nun 146/1 maddesi gereğince idam cezasına çarptırıldılar daha sonra cezaları ömür boyu hapse çevrildi. 14 sanık ise

4 ile 16 yıl arası hapse mahkum edildiler. ● Adana THKP/C Acelliler davası 1 idam, 2 ömür boyu hapis ve 12 sanığın 3 yıl ile 7 yıl arası hapis cezaları verilmesiyle sona erdi. Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, sanıklardan Yılmaz Keser'i ölüme, Abdülkadir Katkık ve Aycahan Özkan'ı da ömür boyu hapis cezasına çarptırdı.

● İstanbul 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülen 93 sanıklı TKP/ML TIKKO 2 davasında 10 sanık idam cezasına, 2 kişi ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı. 50 sanığa da 3 ile 20 yıl hapis cezaları verildi. Ölüme mahkum edilen gençlerin adları şöyle: Halil Gündoğdu, Binallı Şahin, Adil Şahin, Hasan Hüseyin Catalkaya, Mustafa Şaşkal, Hıdır Uludağ, İbrahim Kaygulu, Yılmaz Parlak, Ahmet

Saydam, Mehmet Dal.

● Yine İstanbul'da görülmekte olan 199 sanıklı TKP/ML TIKKO 1 davasında da 7 sanık ölüme mahkum edildikler, 8 sanık hakkında ömür boyu hapis cezası verildi. Böylece İstanbul'da, 1. ve 2. TIKKO davalarında verilen idam mahkumiyetleri sayısı 17'ye yükseldi.

● Erzurum 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde Anayasa düzeni yoku yerine Marksist-Leninist bir düzen kurmak iddiasıyla yargılanan Fikret Çelebi ve Kadir Özgülek idama mahkum edildiler. Ahmet Ansanız 29 yıla-mahkum edildikler 13 sanık da 3 yıl 4 ay 23 gün arasında hapis cezalarına çarptırıldı.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi TKP/ML-Yeniden İnşa Örgütü davasında İrfan Ördök, Bakı İçti, Sinasi Korkusuz'u ölüme mahkum etti. Siyasi Demircioğlu, Zabit Hittimur ve Müslim Çelil de ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

şin sembolü haline gelmiş kişi, kuruluş ve fikirlerle çarpıcı bir şekilde karşı karşıya geliyor. Bu adamların her biri ise, yığınların gözünde rejimin gerçek kimliğini biraz daha açıkça ortaya koyuyor ve pasif bekleme havasını dağıtmaya yarıyor. Kısaça faşizmin, kurumsallaşma çabalarına atığı her ekonomik ve siyasi adım geldikçe daha geniş yığınlardaki bilinç bulanıklığı, suskunluk, bekleyiş adım adım dağılıyor. Henüz başlangıcında olan bu sürecin ilk belirtileri görüldü. Aydınlar bildirisi, Türk-İş'in İstanbul'da düzenlenen işçi toplantısında gözlenen coşku ve protestolar küçük başlangıç işaretleri sayılmalı. Öteyandan rejimin asker ve sivil kanallarının son günlerdeki hazırlanmışlık oranı ANAP içinde gözlenen çalkantılar bu gelişmelerin parçaları.

YERLEŞMEYE çalışan faşizm yapılarını tam kurana kadar, en çalkantılı ve zayıf olduğu dönemlerinden birini yaşıyor. Bu durum Türkiye demokrasi güçlerinin önüne büyük olanaklar açıyor. Biz "Aman dayanılmaz şu bir yıl aşalım" diyerek durumu açıkça ifade ediyor. Dize "Aman onlara peşime, yerleşme zamanı tanımayalım, yüklenelim" diyoruz. "Anayasayı deldirtmem" diyenlere Türkiye emekçi halkı, Türkiye demokrasi güçleri şunu hatırlatıyorlar:

"Biz yeterince birlikte ve kararlı olursak anayasayı, babayesayı delgi postunuzu deldirtceksiniz hem de kalbur gıblı..."

15-16 Haziran'ın yıldönümü arifesinde İstanbul'da işçiler güçlü bir çıkış yaptı

10 bin işçi, Türk-İş yönetiminin tüm hesaplarını altüst etti

● Türk İş yöneticileri sıkıyönetim komutanlığına garanti vererek bu toplantıyı düzenlediler. Ancak toplantının sonucunda sıkıyönetim izin verdiğine, Türk İş üst yönetimi de böyle bir toplantı düzenlediğine pişman oldular.

Türk-İş üst yönetimi İzmir'den sonra İstanbul'da da "tabanın istemlerini kapsam amacıyla" bir toplantı düzenledi. Ancak 3 Haziran günü İstanbul Açık hava Tiyatrosu'nda düzenlenen ve 10 bin işçinin katıldığı toplantı, Türk-İş yönetiminin ve sıkıyönetimin tüm hesaplarını altüst ederek, işçi sınıfının istemlerinin haykırıldığı bir gösteriye dönüştü. İstanbul işçilerinin bu çıkışı, 15-16 Haziran'ın yıldönümü arifesinde Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran direnişinin geleneklerini yaşatmaya kararlı olduğunu gösterdi.

"Ekmeek, barış, özgürlük" belgisi Türkiye işçi sınıfının ödem ve istemlerini biç bir zaman 1984 Haziran'ında olduğu kadar doğru ve yerinde saptamamıştı. Türk-İş'in sıkıyönetim altındaki İstanbul'da Açık hava Tiyatrosu'nda düzenlediği ve adı "hak arama" olan toplantısında, Türk-İş yönetiminin kendi belgisi olan "Ekmeek-Barış Özgürlük"ü içeriginde boşaltmak ve işçi sınıfını faşizme peşkeş çekme çabalarına rağmen, işçiler, ekmeek, barış ve özgürlük istemlerini laf ta bırakmaya niyetli olmadıklarını belli ettiler.

12 Eylül'den bu yana İstanbul'da gerçekleştirilen ilk önemli işçi eylemi sayılabilecek toplantıyı, Türk-İş yönetimi, hükümete yönelik "İşçiler kayıyor,

karşısında telaşlanan Türk İş Bölge Temsilcisi İsmail Topkar mikrofonu gelerek, "İşçinin bütünleşmesinin gerektiği şu günlerde toplantının bazı kişilerce sabotaj edilmesine izin veremeyiz" diye tehditler savurmak zorunda kaldı.

Açık hava Tiyatrosuna hakim olan ana belgeler, "İşçiler birleşsin yasalar deşilsin", "Sömürüyü son", "Grev bizim hakkımız, söke söke alırız", "Yüksek Hakem Kurula'na son"du. DİSK'in hafızalardan silinmemiş belgelerine benzerlikleri ile dikkati çeken ve binlerce işçi tarafından gür, coşkulu ve kararlı şekilde haykırılan bu belgilerin Türk İş yönetimini de, sıkıyönetimi de huzursuz ettiği, bir sıkıyönetim görevlisinin amirine telsizle verdiği bilgidle de anlaşılıyordu. Görevli elindeki vericiye, "DİSK'ilerin lafları komutanım. Tek yenden değil, tiyatroyun birçok yanından geliyor. Tam tesbit edemiyoruz komutanım. Sayın Yılmaz da bizim kontrolümüz dışında diyorlar komutanım" diyordu.

Kimi kaynaklardan derlenen bilgilere göre, toplantı düzenlenmeden önce İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı ile Türk İş yöneticileri arasında uzun süren görüşmeler oldu. Sıkıyönetim Komutanlığı ilkin böyle bir toplantıya "yol olur" gerekçesiyle izin vermemişti. Nitekim Türk İş 1. Bölge (İstanbul ve çevresi) Temsilcisi İsmail Topkar izin almakta başarısız olamayınca Türk İş Genel Başkanı ve APESK milletvekili Şekket Yılmaz devreye girdi ve "Kişisel güvence" vererek toplantı için izin aldı. Toplantının, Türk İş yönetiminin "öngördüğü hava"da geçmesi için de Türk İş içinde gerçekleştirilecek MDP'den aday olmaya kadar vardırıran, bir zamanların sosyal demokrat kanat liderliğine oynayan Emin Kul üstlendi. Eyyup, Delidatır yöresinden çok sayıda tekstil işçisi getirerek toplantıyı denetle-

Federal Alman parlamento grubunun Türkiye'ye incelemeler için gelmesine izin verilmedi

● Delegasyona başkanlık edecek olan SPD'li Annemarie Renger bir açıklama yaparak, Özal Hükümeti ve TMMM Başkanı'nın Federal Almanya Başkonsolosluğu'na verdiği red yanıtını kamuoyuna duyurdu.

Federal Almanya parlamentosunun, insan hakları konusunda incelemeler yapılması için oluşturduğu delegasyonun Türkiye'ye ziyareti Özal hükümeti tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeden reddedildi.

Parlamento, Mart ayı sonunda Yeşiller grubunun önergesi üzerine, CDU, SPD, FDP ve Yeşiller'den birer parlamenterin oluşturacağı bir delegasyonun 18-21 Haziran günlerinde Türkiye'ye gidip tutuklerini ziyaretini öngörmüştü. Delegasyona başkanlık edecek olan SPD'li Annemarie Renger, geçtiğimiz günlerde bir açıklama yaparak, Özal hükümeti ve TMMM Başkanı'nın Federal Almanya Başkonsolosluğuna verdiği red yanıtını kamuoyuna duyurdu.

Yeşiller'in parlamento grubunun konuya ilişkin basın açıklamasında şöyle deniyor:

"Parlamento delegasyonunun ziyaretini reddedilmesi, Türkiye'de demokrasiye geçiğildi iddia edenlerin yüzüne bir tokat gibi patladı. İstanbul'daki tutukvelemler ölüm orucuna geçiğildi ve aydınlar dilekçesine imza atanların kovuşturmayla uğradığına dair gelen haberler, ilke-

hükümetçiler toplanmış, Türkiye yönetimi, hükümetiye yönelik "İşçiler kayıyor, DISK'çiler ve benzerleri hür işçi hareketini çıkarmazla sürüklemek için fırsat kolluyorlar, bu yüzden göstermelik tavizler verin de bizim tabanımız kaymasın. Sizin güvenciniz bizim" tehdidinde bir dayanak sağlamak üzere düzenlemişlerdi. Nitekim, sıkıyönetim toplantıya, Şekvet Yılmaz'ın teminatı üzerine dansıklı döğüş izin verdi. Ancak, toplantıya hakim olabileceklerini düşünen Türk-İş yöneticilerinin beklentilerinin aksine, "hak arama" toplantısı Türk-İş yönetimine yönelik protestoları ve hak istemleriyle sonuçlu bir hava içinde sürdü.

Toplantıya İstanbul işçilerinin yanı sıra Zonguldak, Bolu, Sakarya, Kocaeli,

İstanbul Açık hava Tiyatrosu'nda Türk-İş yönetimi bu kez "tiyatro" oynamadı

Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Bursa, Bilecik illerinden otobüslerle gelen çok sayıda işçi katıldı. Daha toplantının başlangıcında Açık hava Tiyatrosu'na hakim olan coşku, Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz'ın, öz olarak işçileri sabretmeye ve yasalara saygılı olmaya davet eden konuşması sı-

rasında, Türk-İş yönetimine ve mevcut yasalara karşı protestoya dönüştü. Yılmaz'ın konuşması defalarca "Türk-İş u-yuma", "Hükümeti savunma", "Sendikalar konusunu", "Pahalılığa paydos", "Şide İstifa", "Sendika ağılığına paydos" sloganlarıyla kesildi. Toplantının havası

Yıyıp, Delterdar yöresinden çok sayıda tekstil işçisi getiren toplantıya denetlemek isteyen Kul'un önlemleri yetersiz kaldı. Toplantı bittikten sonra Türk-İş yönetiminin, Sıkıyönetimce sert bir dille azarlandıkları itari sürmekte. Türk-İş 1. Bölge Temsilciliği binasında yapılan toplantı sonrası tartışılarda ise yönetim kademelerinin pısmın oldukları gözlemlendi.

Öteyandan Türk-İş yönetiminin yaptığı türden toplantılar düzenlemek üzere başvuran ve genellikle MSP kadrolarının kontrolünde bulunan Hak İş Konfederasyonu'nun başvurusunun reddedildiği de öğrenildi. Red kararının, Türk-İş'in İstanbul toplantısından önce verilmiş olduğu bildiriliyor.

esine imza atılan konvansiyon ugradığına dair gelen haberler, ülkede insan haklarının sürekli ayaklar altına alındığını en taze göstergeleridir. Türkiye'de erk te bulunanlar, işte bu nedenle delegasyonun ziyaretinden korktular...Federal parlamento, 1981'de aldığı bir kararla Türkiye'ye yapacağı ekonomik ve askeri yardımlar, ülkede demokrasinin gelişmesi konusuna baktığında, Cunta bu arada 600 milyon Marklık askeri yardım istediğinde bulundu. Federal parlamento üyelerinin, işkence ve idamlar erkinin güvencesi olarak gören bir devlete karşı artık kesin bir tavır almasının vakti gelmiştir."

Yamalı bohça ANAP'taki çatlak neyin nesi?

"Dört eski görüşten sadece oy almamak, adam da aldık. Adamları istediğiniz kadar yapıştırmaya çalışın, olmuyor. Adamları yapıştıracak malzemeniz tüktü. Siz yönetici olarak tüktürkle yapıştırsanız, kurucuna gene dağılıyor, düklüyorlar."

Bu sözleri Anavatan Partisi'nin kuruluşundan itibaren Özal'ın yanında yer alan, Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürüten ve son olarak Ankara Anakent Belediye Başkanlığı'na seçilen yılları MHP'li Mehmet Altınsoy söylüyor. Tüktürkle yapıştırmaya çalışılan örgüt, içindeki huzursuzluklar son günlerde daha yansayan iktidar partisi ANAP'ta. Ve herhalde harcı çamurdan olduğundan bir türlü tüktürkü tutmuyor.

Baştan beri dört eğilimi bir araya getiren kütüldüğünü ve yepyeni bir parti olduğuna iddia eden ANAP'ta, Başbakan Özal, Irak'ta iken, fırtınalı birimde patlak veren huzursuzluğu kökü aslında kurucularına dayandırıyor. Süteyn, 19 Mayıs kayıfatları, bir tartışılarda sırasında ortaya çıkan görüş ayrılıkları, hükümetten gelen, yabancılara toprak satma hakkı tanınan yasa tasarruun ANAP meclis grubu tarafından reddedilmesi ve aynı olayın vakıf kiralarnın artırılmasına mahkemeye yoluyla itirazı engelleyen yasa tasarruun da başına gelişmesi doruk noktasına ulaştı. İlk bakışta ANAP milletvekillerine ANAP'ın hükümet kanadı arasında bir süremsi olduğu izlenimi doğuyor. Bu süremsi, Özal ve Özal'ın yakın çevresi

TURGUT ÖZAL

VURAL ARIKAN

VEHBI DİNCERLER

Irak gezisi dönüşünde kendisini sorular bekliyordu. Hittit anıtından Abdi İpekçi Parkına, Parti içinde MHP-MSP çekışmesinden grup-taki kaynamaya kadar uzanan soruların şimdilik durdurmuşu benziyor ama sadece şimdilik...

ile kimi yandaşları tarafından milletvekillerinin başkanlıklarını işlerini yuturmak-tan doğan duygusal tepkileri olarak yansı-tılmaya çalışılmakta birlikte, sorunun da-ha derinde olduğu kamuoyunun gözün-den kaçmıyor. İçinde ANAP yetkilerinin kendinde deyimleriyle MHP'li, MSP'li bir kısım AP'li unsurları ve teknokratları

Maliye Bakanlığı koltruguna tekeli burjuvazinin içinden ve doğrudan gelen Arıkan pervasızlığı ve basına bürküküğü ile parti içi-nde hem MSP'li hem de MHP'li kanallardan tepkisini çekiyor ama şimdilik onun pek umursadığı yok

barındıran ANAP şimdiki grupların parti içi etkinlik çalışmaları sahne olmaktadır. Bir süredir MHP'lilerin kazandıkları ciddi ağırlık karşısında MSP'li huzursuzluğunu aptı. Teknokratlar denilen ve temsilcisi Özal'da bulan ekiple ne kadar uğraşsınla uğraşsın deşeyi tam kuramı-yordu. Aslında iktidar partisindeki huzur-

Milli Eğitim'in başmaddesi MSP'li bakan bir a tekellerine savaş açtı ve ilk raundu kazandı. Ancak bunu dini inançlara mı, yoksa MDP'yi destekleyen kimi tekelleri cezalandırmak için mi yaptığı henüz açıklik kazanmış değil.

suzlukların asıl nedeni son zamanlarda geniş emekçi yığınların artan hayat pahalılığı ve çeşitli güçlükler karşısında tepkilerini belli etmeye başlamaları ve hatta tepki gösterilen kervanına bir kısım sermaye çevrelerinin bile katılmasıydı. Olayın daha da derinine gidiğinde huzursuzlukların temelinde, faşizmin gerekin-

me duyduğu kesin merkeziyetçiliğin, göstermelik de olsa-parlamentar yapının unsurlarıyla zaman zaman kaçınılmaz olan çatışmasının yatdığı görülmüştür.

Özal, grubunu yapıştırmak için yaptığı toplantılardan birinde bu noktayı hatırlatarak şu tehdidi savurdu:

"Böyle devam ederseniz istifa ederim. O zaman da kimlerin geleceğini ve nereye gideceğini bilirsiniz."

Görünen o ki ANAP içindeki çalkantılar süreci, ortaya çıkan çatlaklar bu türden tehditlerle bir süre daha tüktürkle yapıştırmaya çalışılacak. Faşizmin siyasal örgütünü oluşturma çabası sürdüğüne bu çatma ve çalkantıların da sürmesi doğal. Ancak bunu fazla abartmamak gerek. Örneğin ANAP'taki huzursuzluklardan iktidar ayrılanları kanavere ve bir milli koalisyona düşü kurmaya başlayan Halkçı Parti ve MDP elebaşlarının Cankaya'da Evren tarafından çekilen zılgıt ve bu tür beklentileri bir yana bırakmaları yönünde ki kesin bir dille yapılan uyarı bunun bir kanıtı. Faşizmin asker ve sivil ayaklanının bu tür "ufak" engelleri fazla aldatmayacakları, taviz vermemeye kararında oldukları görülmüyor. Ama gözden kaçırılmaması gereken bir başka ve daha önemli nokta var: Güçsüzlüğü. Faşizmin siyasal örgütünü oluşturma çabalarında, özledikleri dikensiz gül bahçesini oluşturmamışlardır. Bu da Türkiye demokrasisi güçlerinin önünde yeni ve geniş olanaklar yaratmaktadır.

"Prim"i alıp dönen işçiler bir dizi sosyal haklarını yitiriyorlar

"Primli dönüş" Fransa'da da uygulanmaya başladı

Hüseyin ŞİMŞEK Strasbourg

Federal Alman hükümetinden sonra Fransa hükümeti de "primli dönüş yasası"ni kabul etti. Gerek yabancıların ülkelerine geri dönmeleriyle işsizliğin önünün alınacağı iddia eden hükümet, gerekse de yasa konusunda çarpık bilgiler veren Hürriyet, Tercüman gibi gazeteler ülkedeki Türküellerin şimşeklerini üzerlerine çekiyorlar.

Primli dönüş yasasından, en çok 6 aydır işsiz olan ve Fransa'da en az iki yıl sürekliliği çalışmış olan işçiler yararlanabilecek. Bunun dışında halen çalışan olan işçiler de bazı durumlarda,örneğin Göçmen İşçiler Bakanlığının ya yapılacak özel başvurular sonucu söz konusu yasadaki yararlanabilecekler.

Geri dönmüş primlerinin bir bölümünü 20 bin Franklık devlet yardımı oluşturu-yor. Buna ek olarak geri dönmek işçiy-

Yasaya tek karşı çıkan sendika olan CGT, "Bu yasayı onaylamak yabancıların işsizliğin sorumlusu olduğunu kabullenmekle aynı anlama gelir" diyor

2500, ailesine 1000, çocuk başına da 800 Frank tasnima parası veriliyor. Primlerin ikinci bölümünü ise işsizlik primleri oluşturu-yor. Buna göre 4 aydır işsiz olan bir işçiye ülkesine geri döndüğünde, Fransa'da kaldığı durumda 8 ayda alacağı işsizlik yardımının yalnız yüzde 66'sı, yani 47 bin 680 Frank verilecek. Bu tutarın bir bölümünün ödemesi Fransa'da, diğer bölümünün ödemesi ise işçi ülkesine döndükten sonra yapılacak.

Tum bu prim ve yardımlara karşın

ülkesine geri dönecek olan işçinin çalış-ma ve oturma izni iptal edilecek, sosyal sigortalar, aile kasa yardımları çok sayı-lacak,sadece emeklilik kassasında biriken primler işçinin döndüğü ülkedeki kasa-ya dönecek. İsyenler Sendikası (CNPF) primli dönüş yasasından, işinden kendi istemiyeli ayrılan işçilerin de yararlan-masını istiyor. Bunun kabul edilmesi du-rumunda, işçilerin türlü baskılara işinden ayrılmaya zorlanacağı aşkır. Gerek pa-tronların bu girişimine, gerekse de geri dönmüş primlerine ülkede tek karşı çıkan sendika CGT, CGT, "Bu yasayı onayla-mak, göçmen işçilerin işsizliğin sorumlu-su olduğunu kabullenmekle aynı anlama geliyor" diyor, geri dönecek olan işçile-re simdiye kadar elde ettikleri tüm sosyal hakların, örneğin işsizlik primlerinin ta-mamının ödemesi, geri dönüş primlerin-de aile kasa yardımlarının da hesabına katıl-ması gerektiğini bildiriyor, dönmek işçile-re ülkelerinde iş güvencesi istiyor.

'Seçim hakkı verilirse yabancılar ilk olarak 1988'de oy kullanacaklar

İsveç'te yabancılara genel seçimlerde oy hakkı tartışılıyor

Osman İkiz Stockholm

İsveç'te yaşayan yabancıların parla-mento seçimlerine katılıp katılamayacağı önümüzdeki güz mevsiminde karara bağlanacak. Konuyla ilgili olarak 1983 yıl-da oluşturulan Oy Hakkı Komisyonu, çalışmalarını tamamlıyor raporunu Adalet Bakanı'na verdi.

Yabancıların genel seçimlerde oy hakkı verilip, verilmemesi konusunda incele-meler yapan komisyon parlamentoda temsil edilen her partinin üyelerinden oluşuyor. Komisyon'da çoğunluğu sosyal

Foto: Türkiye Postası-Özet

Önceri göçmen örgütleri arasında ye-tersizlikle eleştirilirken, sağ partiler, bu kadarnı bile önlenemeyen yollarını arıyor. Üç sağ parti bu konunun halk oylaması-yla kararlaştırılmasını propagandasını yapıyor. Sosyal demokrat hükümet ve Göçmenler Bakanı Anita Gradin yap-tıkları açıklamalarda halk oylamasına karşı çıktılar. Karşı çıktı nedeni olarak halk oylamasının yabancılara "evet" ya da "hayır" niteliğine dönüşme tehlikesi tasdikını gösterdiler.

Göçmenler Bakanı Anita Gradin, En-

AYDIN ENGİN Tirmık

İnşaatı yıkmak yasak değildir

Okuyucu hatırlayacaktır: Anava-tan Partisi (ANAP) yönetiminde, 12 Eylül parlamentosunda, Cumhurl-yet hükümetinin bakan koltuklarını-da, devletin kimi kilit görevlerinde köşebaşları tutan faşistleri, özellikle MHP kökenli yada güdümlü kadro-lan bu köşede sergilemeye çalış-mıştı. Bir sonraki sayıda ise der-lediğimiz "MHP'ileştirme operas-yonu tablosu"nu bu köşeye şifir-tranması, gazetenin iki tam sayfa-sına tasmıştı.

Açıka görülyordu: ANAP yön-etiminde MHP kökenli yada gü-dümlü faşist kadroların ağırlığı tartı-sılmazlık kazanmaktadı. Önemli bakanlık koltuklarında, Emniyet Genel Müdürlüğü, TRT Genel Mü-dürlüğü, bir çok üniversitenin rek-törlüğü gibi kilit noktalarda, yerel yönetimlerin önemli bir kesiminde, başkent Ankara da dahil bir çok il merkezinin, daha da çok ilçe merkezinin belediye başkanlığı kol-tuğunda ya bir ülküda, ya bir "bozkurt" yada MHP'de resmen sorumluluklar üstlenmiş bir silicili faşist olurmaktadı.

Üstelik her geçen gün daha da azgınlaşarak sürmektedir bu operasyon. Ülkemizde "MHP'ileştir-me" trmanmakta, gitgide daha pervasızlaşmaktadır. Yenilerden bir kaç örnek verelim:

MHP davasında, ünlü 146. mad-denin idam cezası gerektiren 1. fıkrasını ihlal etmek suçundan yargı-lanan, MHP Genel İdare Kurulu üyesi, Demirel'in MC hükümetleri-nin Ticaret Bakanlarından, Türkiye'nin yerini alacak "vellaht" olarak faşist kadrolar arasında "saygını-ğı" olan Ağah Oktay Güner, Tür-kiye'yi uluslararası düzeyde temsil eden bir kuruluşun, Türk Parla-manterler Birliği'nin Danışma Ku-rulu Başkanlığı'na seçilmiştir. Dahası, MHP'nin öğretmenler ve üniversite öğretim üyeleri arasında-

hem de faşist rejimi kurulaştır-mak, süregelenleştirme üzere ANAP inşaatı gerçekleştirilmektedir.

Evet, ANAP lideri 6 Kasım seçim-lerini değerlendiren "Biz dört eğilimden de oy aldık" dedi. Her-halde doğrudur. Seçeneksiz bira-kılmış AP'ilerin, MSP'ilerin, ANAP'a yönlendirilmiş MHP'ilerin ve kimi şaşkın CHP'ilerin seçimlerde ANAP'a oy vermiş olmalarında şa-galacak bir yan yok. Ancak gözden kaçırılması, ANAP, bu "dört eğil-im"den sadece oy aldı; kadro ve yönetici değil!

ANAP inşaatının planının projesi-nin çizilmesine, çalışacak "amele"nin seçilmesine, inşaatı kimlerin ol-turacağına ve bu inşaat bittiğinde ortaya çıkacak "bina"nın kimin his-sedilecek kullanılacağına "dört eğil-im" filan değil ANAP üst yönetimi karar verdi.

Nedir acep bu ANAP üst yöneti-minin kompozisyonu? Hangi uğur-suz ortağı yansıtmaktadır bu yön-etim, bu hükümet, bu iktidar?

Bu hükümetin, iktidarın, yöneti-min üstünde yükseldiği ayakla-rı, tek tek irdelemek bir başka yazı-nın konusu. Biz burada sadece de-ğinelim: ANAP yönetimi, ANAP hü-kümeti, ANAP'ta temsilcisi bulan siyasal iktidar, Friedman denen uğursuzun rahle-i tedrisinden geç-miş Şikago Başbakanı (Türkiye çeviri-si: 'Şikago Oğlanları') denen tek-nokratlardan, başta MHP kadroları olmak üzere Türkiye'nin yıllanmış, kaptarılan "faşist mahfilleri"nden, günü geldiğinde, gerektiğinde Demirel'e direk çevirmekte sanıye duraksamayan, bir zamanlar AP içinde yuvalanmış Türkiye tekelci burjuvazisinin has temalcilerinden oluşuyor. Bunlar tabıda konum-

temsil edilen beş partinin üyelerinden oluşuyor. Komisyonla çoğunluğu sosyal demokratlarla komünistler oluşturuyor. Sağ partiler olarak tanımlanan, merkez, muhafazakar ve liberal partiler ile sosyal demokrat ve komünistler arasında bu konuda tam anlamıyla görüş ayrılığı var.

Sosyal demokratların belirleyici olduğu rapora, İsveç'e en az üç yıldır yabancıların Kuzey ülkeleri (Norveç, Danimarka, Finlandiya, İzlanda) vatandaşlarına parlamento seçimlerinde seçme hakkı verilmesi savunuluyor. Komünistler ilke aynı yapılmadan tüm yabancıların hem seçme hem de seçilme hakkı verilmesini savunurken, sağ partiler İsveç vatandaşlarına geçmedikleri takdirde yabancıların oya hakkı verilmesini istiyorlar. Komisyen raporunda, yabancıların seçimlere katılması konusunda karar verilirken, yurttaşlığa değil, oturdurğu yer bakımından temel ilke olarak kabul edildiği belirtiliyor. Bu görüşe neden olarak da, insanların yaşadıkları ülkedeki politik yaşamın dolayısı etkiyi altında bulundukları, bu nedenle doktai olarak

Thatcher'ın kömür üretimini kısıtlama planına karşı 120 bin maden işçisi grevde

İngiliz maden işçileri hükümeti sarsıyor

İngiltere'de 120 bin maden işçisinin 132 ocakta sürdürdüğü grev üçüncü ayını doldurdu. Thatcher hükümetinin bu yılın sonuna kadar kömür üretimini indirerek 21 bin işçinin işine son verme planlarına karşı başlayan grev, ülkedeki maden işçilerinin yüzde 80'ini kapsıyor. Yorkshire, Galler ve İskoçya bölgelerinde ki kömür üretimini tamamen durdurulan maden işçileriyle dayanışma tüm ülkeyi kapadığını söylüyor, "madencilere destekle" belgisi hemen her beyne kazınıyor.

Geçtiğimiz günlerde ülkenin 5 büyük ulaşım sendikasının başkanları, üyeleri ni diğer yakıtların da ulaşımını yapmaya çağırdı. Kamyon ve tren sürücüler i liman işçileri, maden işçileriyle dayanış ma için ulaşımı engelleyecek, santral blo kaşı evlemlerine geçecekler.

Thatcher hükümeti hem bu güçlü dayanışmayı kırmak için çeşitli yöntemler deniyor; hem de Maden İşçileri Sendikası (NUM)'un direnişin uzunluğu yüzünden maddi olanaklarının gittikçe azalmasından yararlanmak, işçileri tamamen açlığa terketmek istiyor. Başında Thatcher'in bizzat atadığı birinin bulunduğu Devlet Kömür İşletmelerini, her bir grev

parçası oldukları yaşama katılmaları gerektiği savunuluyor.

Komisyon ayrıca her ülkenin bu ilke yi benimsemesi için İsveç'in çalışmaları yapmasını da öneriyor.

Göçmen örgütleri öneriyi eksik buldu

Komisyondan sadece Kuzey ülkeler vatandaşlarına seçme hakkı tanıma önerisi, göçmen örgütleri tarafından eksiltilendi. İsveç Fin Dernekleri Federasyonu seçme hakkı yanında, seçilme hakkının da verilmesini ve bunun tüm yabancıları kapsamına alması gerektiğini savundu. Göçmen Örgütleri İştirak Grubu da aynı görüşü savunurken, komisyondan önerisinin İsveç'te yaşayan insanları, İsveçli, Kuzeyliler ve karakafala diye üçü ayrıldığına işaret etti.

Göçmenler Bakanı Anita Gradin, Enformasyon Dergisi'ne yaptığı açıklamada Oy Hakkı Komisyonu'nun kendi içinde uzlaşmaya varamamış olmasının üzücü olarak değerlendirdiğini, hükümetin konuyla ilgili tutumunu güz mevsiminde belirleyeceğini açıkladı.

Yabancılar oy hakkı verilmesi durumunda bu hak, en erken 1988 seçimlerinde kullanılabilir.

Yabancılara oy hakkı konusu İsveç'te 1968 yılından beri tartışılıyor. Bu yolda ilk öneri parlamentoya 1968 yılında verilmemiş, önderi, yabancıların ilk aşama olarak belediye, il genel meclisi seçimlerine katılmaları istenmiştir. Bu konu ancak 1975 yılında sonuçlandı. Yabancılar 1976'daki seçimlerden bu yana il genel meclisi, belediye, kilise ve papaz seçimlerinde seçme ve seçilme hakkını kullanıyor. Türkiye'den tümünün bu seçimlere yalnız Sosyal Demokrat Parti ve Komünist Parti'ne oy verdikleri bildiriliyor.

şi sayesinde kazandıklarını ve dayanışmayı sürdüreceklerini belirttiler.

Grevdeki maden işçileri ocakların ağzında hemen her gün polise karşı karşıya geliyor, çatışmalar çıkıyor. Grev bugün ne kadar yüzlerce yaralı verdi, baştan bu yana toplam 2300 işçi tutuklandı. Mayıs ayının son iki gününde grev kırılmasını önlemek isteyen grevciyle polis arasında da çıkan çatışmada 64 kişi yaralandı, aralarında grev gözcülüğü yapan sendikası başkanı Arthur Scargill'in de bulunduğu 82 kişi tutuklandı. Scargill kefaletle serbest bırakıldı.

Grevin yanında, sendika federasyonu TUC da miting ve yürüyüşleri düzenliyor. Geçtiğimiz günlerde 10 bin maden işçisi, meclis kapısına dayandı. Polis 67 kişiyi gözaltına almakla birlikte gösteriyi engelleyemedi. İngiliz Komünist Partisi'nin merkez yayın organı Morning Star'da "TUC'un basın ve yayın organlarının işçilerin haklı istemlerini suskunlukla geçiştirip terör eylemi olarak göstermeye çalıştığı" maden işçileri grevinin, hükümeti düşürme olanağı olduğu bildiriliyor.

Dahası, MHP'nin öğretmenler ve üniversite öğretim üyeleri arasındaki yayın örgütü **Ülkü Bir'in** eski başkanlarından **Mehmet Naci Bostancı** **Gazi Üniversitesi** Basın Yayın Yüksek Okulu'na birinci derece kadrolu uzman öğretim görevlisi olarak atanmıştır. **Mehmet Naci Bostancı** MHP'nin "İdeolojik" yayın organı "**Genç Arkadaş**" dergisinin yayın sorumlusudur ve MHP'nin davasında, 15 yıl ağır hapis cezasıyla yargılanmaktadır.

Dahasının da dahası, MHP'nin en karanlık ve en önemli yan örgütlerinden biri olan kara ünlü **MISK**'in faaliyetleri serbest bırakılmıştır. Hem de bizzat Genel Kurmay'ın emri ile.

Dahasının da dahasının dahası... diye örnekleri sürdürmek hiç de zor değil. Anayurttan binlerce kilometre uzaktaki bize ulaşan istihbarat bile böylesine zengin. Varın ülke mizdeki "MHP"ileştirme Operasyonu'nun çapını, çerçevesini siz düşünün artık.

Acaba bu tablo, bu gelişmeler
neyi gösteriyor, neye işaret ediyor?
Bizce cevap pek kestirme:

ANAP'ta inşaat var. ANAP çatısı altında faaliyetleri parti inşaatı edilmiştir. Kurulduğu sırada "mühendisler hükümeti" diye anılan ANAP iktidarının "mühendisler" bu inşaatın planını, projesini hazırladılar, temelini attılar. Simdi Türkiye'nin inşaatçılarından, eski ülkelerden, dışarıdan, dışişleri olmayan, adını geçmiş yıllarda pek yaygınlaşmış kadirler olan bu inşaatla "amele" alınmaktadır. Harcını karantınlı olan, emenim, emenim döken demiri bu inşaatla "amele ordusu" için mümkün olan tek kadro kaynağı inşaat, inşaat 12 Eylül'den beri inşaat beklemek olan "MHP kadroları" doğru inşaatlardır.

Askerlerin bir kesimi yavaş yavaş kıyasına çekilirken, yerlerine MHP kadrolarından devşirilmiş tosun çocuk getirilmekte ve böylece henüz rejimin "sivilleşmesi" sağlanarak efe güne, enayiye avanağa "demokratik mahval"ı'nı yutturacak programda malmesi derlenmektedir.

burjuvazisinin has temsilcilerinden oluşuyor. Bunlar çatıda konumlanmış durumdalar. Bir de aşağıda inşaatın temelinde, boyasında, lağımında, sıvasında, badanasında çalışan çok sayıda kadro var. Buralarda MHP kaynaklarından derlenmekte. Ve faşizmin siyasal örgütünün inşaatı hızla sürmekte ve yükselmekte...

Hani Türkiye'de, apartman inşaatlarına filan dikilen bir tabela vardır. İşte ANAP'taki faşist parti inşaatının tabelasında sanıyoruz ki aynı söyle yazmakta:

İnşaat sahibi: Emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi adına işbirlikçi-tekelci burjuvazi

Proje: Friedman Proje Bürosu
adına Turgut Özal ve ekibi

Kontrol: Cumhurbaşkanı adını alan Evren, Cumhurbaşkanlığı Konseyi denen öteki paşa eskileri, Milli Güvenlik Konseyi

Teknik kontrol: IMF ve Dünya Bankası

Dış finansman: ABD, Federal Almanya ve ortakları

İç finansman: Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi halktan ver-

Her şeyi ayan beyan eden bu tabelanın altında ise gene her inşaat tabelasında gördüğümüz "**mutad**" yazak var: **İnşaata girmek yasaktır!**

Evet bu inşaatla komünistler giremez, sosyalistler giremez, ilericiler demokratlar giremez, hatta öyle biridir filan yayınlayacak, imza koya-
caz kadar onurlu aydınlar da giremez... Girenler hakkında 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun, 30 maddesinin, 4. fıkrasının, c bendine göre... falan filan.

Tabelada "İnşaata girmek yasaktır" yazıyor. Eh madem yasaktır, "yasa"lara uyalım ve girmeyelim. Ama "İnşaata yıkmak yasaktır" yazmadığına göre bu uğursuz binayı nasıl yıkabileceğimiz üstüne yazabilir, çizebilir, daha önemlisi yıkmak için harekete geçebiliriz.

TUTUKLANAN SENDİKA BAŞKAN
SCARGILL

Bremen Senatosu'nun düzenlediği toplantı büyük yankı uyandırdı

Bremen'deki açık oturumda yerleşme hakkı istendi

4 ve 5 Haziran günlerinde Bremen Eyaleti'nde yabancı sorunlarını içeren bir açık oturum yapıldı. Açık oturum, geçtiğimiz yıl Ekim ayında Yeşiller grubunun verdiği bir önerge üzerine, Bremen Senatosu'nun verdiği bir karara dayanarak düzenlendi. Hazırkı çalışmalarını Bremen eyalet yönetimi (Senato) ve 27 örgütlü bileşiminden oluşan "Bremen'deki Yabancı Kültür Dernekleri Federasyonu" birlikte yürüttüler. Açık oturumun en büyük özelliği, yabancıların kendi sorunlarını kendi ağızlarından dile getirmeleri idi.

Yüzü aşkın yabancı katıldığı açık oturumu sırayla Bremen Eyaleti Çalışma Senatörü Grobecker, İçişleri Senatörü Krüning ve Sosyal İşler Senatörü Scherf yönettiler. Gerek katılan diğer senatörler, milletvekilleri, gerekse de yabancılar konusundaki uzmanlar, yabancıların kendi deneyimlerinden çıkarak aktarılan çeşitli sorunları sadece dinlediler. Açık oturum dört ana bölümden oluştu. Federal hükümetin hazırladığı yeni yabancılar yasasına ilişkin olan ilk bölümde konuşmacılar, yabancıların artık ikinci sınıf insan muamelesi göremeyecekleri, yasalar nezdinde "hemşehri" düzeyine getirilmeleri, yaklaşık 30 yıllık bir geçmişten sonra artık "yerleşme hakkı"na (Niederlassungsrecht) kavuşmaları gerektiği vurgulandı. En kalıcı çözümlerden biri olarak, yabancıların seçme ve seçilme hakkını elde etmeleri gerektiği, bunun sağlayacağı yararlarıdan biri olarak, siyasi partilerin, yabancıların "seçmen" gözüyle görüldükleri andan itibaren onların sorunlarına eğilecekleri saptamaya yapıldı. Sendika, kilise, demokratik örgüt temsilcileri, sosyal demokratlar söz alarak hazırlanan yeni yabancılar yasasının iptalini istediler.

Ortuma ve çalışma hakkında ilişkin olan açık oturumun ikinci bölümünde özelikle yabancı öğrenim gören ve meslek eğitimi sorunlarına kalıcı çözümler getirilmesi, ancak "yerleşme hakkı" verildiği takdirde yabancıların geleceğinin güvence altına alınacağı vurgulandı.

"Prinipi dâima" ile ilgili bölümde, ilgili yasa "sınırlı yasa" olarak adlandırıldı ve geri dönelerle verilen 10 bin 500 Mark'ın 15-20 yıl burada çalışmış işçilerin emeğinin hakkı olmayacağı, bu miktarın bir yıl işsizlik parasından bile az olduğu belirtildi ve yapılan hesaplarla, dönen işçilere en az 60 bin Mark verilmesi gerektiği saptandı.

Açık oturuma katılan diğer uluslardan yabancılar da kendi sorunlarını dile getirdiler; söz alan bir İtalyan işçi, Ortak Pazar üyesi ülkelerden gelen işçilerin özel

Açık oturuma Federal hükümet adına gözlemci olarak katılan yabancılar sorumlusu Funcke'ye ve İçişleri Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı'ndan gelen temsilcilere yöneltilen soruların çoğu yanıtsız kaldı. Buna karşın DGB sözcüsünün yaptığı konuşma ise, DGB'nin göçmen işçilerin sorunlarına gerçekten sahip çıkan bir örgüt olduğunu bir kez daha kanıtladı.

Bremen Radyosu'nun açık oturumdan iki gün boyunca naklen yayın yapması, toplantıya katılmanın genişliği ve yabancıların kendi sorunlarını "Almanların üzerinden" değil, doğrudan kendilerinin dile getirmeleriyle yabancıların sorunları tüm çıplaklığıyla kamuoyuna duyurulmuş oldu. Açık oturuma katılan Senatörler ve milletvekilleri, göçmen işçilerin eyaletteki acil sorunlarına kısa sürede köklü çözümler getirmeye hazır olduklarını belirtmekle kalmayıp, hazırlanan yeni yabancılar yasası için Federal hükümete yabancılar lehine tasunalar sunacaklarını bildirdiler. Funcke de aynı konuda yardımcı olacağına söz verdi.

Toplantıya Bremen Senatosu'yla birlikte düzenlenen Yabancı Kültür Dernekleri Federasyonu sözcüsü, bu açık oturum sayesinde çeşitli uluslardan yabancıların aralarında dayanışmanın güçlendiği değerlendirilmesi yapıyorlar. Bu oturumun sadece bir "göstere" niteliğinde olmayıp, göçmen işçilerin sorunlarına kalıcı çözümler getirmek için atılan adımlardan yalnız bir tanesi olduğunu, çalışmaların süreceğini belirten Federasyon sözcüsü, oturumun dokümanlarının önümüzdeki günlerde bir kitapçık haline getirileceğini bildiriyorlar. 13 Haziran günü ise yine Bremen eyalet yöneticilerinin desteklediği yabancıların kültür sorunlarına ilişkin bir açık oturum ve bir ay sürecik bir kültür programı düzenliyor. Yabancıların kente teki tüm eylemlerinin Senato, sendikalar ve kiliseler tarafından desteklendiği bildiriliyor.

AET ülkelerinin sosyalist parti liderleri bir arada

AET ülkelerinin sosyalist partileri 35 saatten yana

AET üyesi ülkeler sosyalist partilerinin yöneticileri, 1 Haziran Cuma günü Brüksel'de bir basın toplantısı düzenlediler. Avrupa Parlamentosu seçimleri nedeniyle yapılan ve Fransız Sosyalist Partisi 1. Sekreteri Lionel Jospin, İngiliz İşçi Partisi lideri Nil Kinnock, Federal Almanya'da SPD meclis grubu başkanı Hans-Jochen Vogel, Avrupa Parlamentosu Başkanı P. Dantker gibi ünlü politikacıların katıldığı bu toplantıyı AET Sosyalist ve Sosyal-Demokrat Partiler Birliği Başkanı Hollandalı sosyalist lider Joop Den Uyl bir ortak bildiri okuyarak açtı.

AET'ye üye ülkelerin sosyalist partilerinin Mart 1984'de Lüksemburg'da yapılacak 13. Kongre'de kabul ettikleri Manifesto'nun onaylandığı belirtilen bu bildiride şu konular vurgulanmaktadır:

- Batılı ülkelerin içinde bulunduğu ekonomik kriz derinleşmektedir. Avrupa pek çok alanda geri kalmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda AET prestij kaybına uğramış, uluslararası büyük sorunlara çözüm getirmekte yetersiz olmuştur.

- Bu durumda Avrupa için yeni atılım gerektirir. Haftalık çalışma süresi 35 saate indirilmelidir, iş olanakları emekçiler arasında paylaştırılmalıdır. Uluslararası para sisteminde reform yapılmalı, Avrupa, ABD'de uygulanan yüksek faiz politikası karşısında bağımsızlığı kavuşturulmalı, uluslararası ilişkilerde 3. Dünya Ülkeleri'nin

rolü çözümleri için Contadora ülkelerinin bu yoldaki girişimleri desteklenmelidir.

Konuşmasının sonunda Den Uyl, partisinin, 6 ülke (Arjantin, Hindistan, İsveç, Meksika, Tanzanya ve Yunanistan) devlet ve hükümet başkanlarını atom silahlarının dondurulması için 22 Mayıs'ta yapılacak çağrını desteklediğini belirtti.

Ortak açıklamadan sonra AET sosyalist partileri yöneticileri sırayla söz aldılar. Bu konuşmalarda, barışın korunması, çatışmayla değil yumsamaya hedefleyen bir ortak politikanın yürürlüğe konması, işsizlikle mücadelede, 35 saatlik iş haftasının kabulü, sosyal ilerlemeye olanaklı kılan bir politikanın uygulanmaya konulması, ekonomik gelişmenin sağlanması ve teknoloji devriminde ön saflarda bir yer tutmağa çalışılması, uluslararası para sisteminin reformu, uluslararası ilişkilerde 3. Dünya Ülkeleri'ne daha önemli bir yer verilmesi gibi sık sık tekrarlandı.

Toplantıda, Türkiye Postası muhabiri sosyalist partilerin yöneticilerine bir soru yönelterek, sosyalist partilerin Manifesto'larında yer alan "Türkiye halkının tüm özgürlüklerine kavuşabilmesi için sosyalistlerin mücadelede devam edecekleri" sözünü hatırlatı ve kendilerinin bu konuda ni gibi girişimde bulunduklarını sordu. Soru üzerine söz alan Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı Belçikalı E. Glinne, grubunun 12 Eylül darbesinden

Yunanistan mektubu

Seçime doğru

Kerem DAĞLI

17 Haziran'da yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimleri Yunanistan kamuoyunda şu günlerin en önemli olayı. Seçim tarihinden bir ay önce resmi propagandaların yığılmal mingtonlere başlatılan çok büyük partinin üç lideri, ülke sorunlarını, AET ve dış politika konularını tartışıyorlar. Atina sokaklarında duvarlar hemen her gün renk değiştiriyor.

Avrupa Parlamentosu'nda 24 üye ile temsil edilen Yunanistan, ilk parlamentolar grubunu genel seçimlerle birlikte 1981'de belirlemiştir. Bugün Yunan parlamentosunda üyesi bulunmayan üç küçük parti de nıslı seçimi kurullarından yararlanarak birer kişi yollarını açmış. PASOK 10, Yeni Demokrasi 4, Yunanistan Komünist Partisi de 3 üyeli kazanmışlardır.

Sağdaki muhalefet partileri Yeni Demokrasi, önümüzdeki seçimlerde PASOK'ın önümüzdeki seçimlerde

Sagduktu muhalefet partisi Yeni Demokrasi, önümüzdeki seçimlerde PASOK'un çoğunluğu yitirmesi halinde hükümeti düşürmeyi planlıyor. Cumhurbaşkanı Karamanlis'ten parlamentoya feshederek erkeç seçimine geçmesini isteyenler için açıklıyor. O nedenle de bu seçimleri işçi seçime hazırlama havası içinde karıyorlar. **"Ya PASOK, ya biz"** gibi bir ikilem yaratılarak kitle bilinci kilitlenmek isteniyor.

Yine Averof'a göre, PASOK ve hükümet Yunanistan Komünist Partisi ile cephe politikası gütmektedir. Üstelik Papandreu batılı müfettişlere "savaşmak" etmekte. Gerci Averof'un Evren'e "çok büyük saygı duyduğum" ve ondan "bile düşün" diye söz ettiği anımsayarak saygı ve küçük düşürme konuşlarında Averof'un kimseye diyecek sözü olmadığını kanıslar.

Yunanistan komünistleri, **"AET'ye hayır"** diyor. Ucuz işçiler, yakın pazar tercihleri içinde ulusal sanayinin felç olacağı, ülkenin emperyalist tekelilerin dümen suyunu sokulacağı ve oligarşinin konumlarını gücündereceği saptamasından hareket ediyor. Larissa'da partisinin düzenlediği mitingde konuşan YKP Genel Sekreteri Florakis, **"Biz halktan, gericiğilğin tirmanışına karşı partimize geç vermesini istiyoruz. PASOK'un tek başına yapamadığını güçlü bir YKP'le başlatacağımız içinde yapabileceğimizi söylüyoruz. Halktan, eylem birliği için, ulusal ve demokratik konuların gücündirilmesi için, halkın birliği ve köklü dönüşümün için öz istiyoruz"** dedi. Demokrat Ethos gazetesinin **"Larissa'nın gördüğü en büyük katabalığı"** dediği mitingde, hükümetin ABD'den 3,5 milyar dolarlık 100 adet savaş uçağı satın alması girişimlerini de eleştiren Florakis, konuşmalarını büyük bir bölümünü gericiğe ayırdı ve **"Halk gericiğilğin ne anlama geldiğini unutmuyor"** dedi.

Baharla gelen seçim iklimi sıcak ve renkli geçene benziyor. Şimdi komünist sokaklara ları bir afiş yapıyorlar. Afişte yavı **"gerilemeye hayır"**, yavı ile **"dödraksamıza hayır"**, kırmızı ile **"iler"** yazıyor. Ve halk, bu renklerin Yeni Demokrasi PASOK ve Yunanistan Komünist Partisi'ni temsil ettiğini iyi biliyor.

gider; söz az bir İtalyan işçi, Ortak Pazar üyesi ülkelerden gelen işçilerin doğal olarak Türküyeliler kadar sorunlan olmalıdır, açık oturuma katılmalarını ana nedeninin Türküyeliler işçilerle dayanışma olduğunu belirtti.

lar ve kısıtlar tarafından desteklendiği bildiriliyor.

Tüm basın-yayın organlarının büyük çoğunluğu işçileri açık oturum, diğer eyaletlerde çalışmalarda da ısıt tutması açısından bir örnek oluşturmıyor.

karşında bağımsızlık kavuşturulması, uluslararası ilişkilerde 3. Dünya Ülkeleri'ne daha önemli bir yer verilirdir. Ayrıca bildiride, uluslararası sorunların taraflar arasında diyalog yoluyla çözülmesi önerilmekte ve Orta Amerika'daki bunaltı-

tosu Sosyalist Grup Başkanı Belçika E. Glinne, grubunun 12 Eylül darbesinden sonra yaptığı girişimleri saydı ve sosyalistlerin politik af çıkartılmasını ve sıkıyönetim kaldırılmasını talep etmeye devam edeceklerini söyledi.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Grev cephesinde yeni çok şey var...

Kabine ve **"Kapital"**ın işçi sınıfı ve sendikal örgütlerine karşı **"cephe birliğine"** Nürnberg'teki Federal Çalışma Dairesi de katıldı. Patronların, doğrudan grev savaşını verilen toplu sözleşme dışındaki bölgelerde **"sınıl lokavt"** uygulamaları sonucu kapıdan edilen emekçilere Kasa Çalışma Parası ödememe kararı aldı. Böylece yasal yükümlülüğünü hiç sayarak kapitalist sınıf ve genici Federal Hükümet'in mesajını üstlendi...

Patronların istemi ve Federal Hükümet'in onayı ile Federal Çalışma Dairesi'nin aldığı bu karar sendikaların grev silahını körtürmekte, giderek ellerinden almayı hedefleyen bir karar; ve bu nedenle de Anayasal düzene, sendikalar hakkı ve özgürlükleri, demokrasiye bir saldırı, bir darbe...

Demokrasinin olmadığı toplumlarda grev savaşını verebilir sendikalar, grev savaşını verebilir sendikaların olmadığı toplumlarda demokrasi olmaz. Lokavt ve grev eşit silahlar değildir.

Patronlar, üretim araçları üzerinde köklü mülkiyet haklarından kaynaklanan güçleriyle neyin nerede ne kadar ve hangi koşullar altında üretileceğine doğrudan kendileri karar veriyorlar. Yine patronlar, emekçilerin sırtından elde ettikleri mülklerini ister yüksek faizle Amerikan bankalarına, ister işyerlerine yatırıma **"özellikliliğine"** sahipler. Ve yine patronların bu özgürlüğü rasyonelasyon ve robotlaşma yatırımlarıyla yüzbinlerce, hatta milyonlarca emekçi ve ailelerini işsizliğe, yoksulluğa ve felakete sürüklemeye özgürlüğünü de içeriyor.

Emekçi halk çalışma ya da çalışmama serbestisine sahip değil.

Yaşamını sürdürebilmesi için emeğini satmak zorunda. Egemen kapitalist sınıfın gücüne karşı **"karşı bir güc"** oluşturabilmesi, ara sıra güc denmesini gerçekleştirebilmesi, grev silahına sahip olabilmesi ve bu silahını kullanabilmesi ile olanaak. Ancak grev silahı ile belirli ölçüde gerçekleştirebilen güc denmesi patronların keyfili uygulamadıkları **"lokavt"** silahı ile yeniden kendi çıkarlarına değıştirilmiştir oluyor.

Lokavt, sendikaların maddi aşarını körtmekte, emekçi halkı korumasız bırakma, milyonları açlığa sürüklemeye ve demokratik hak ve özgürlükleri yok

etme amacına yönelik oluşu nedeniyle anti-demokratik ve insanlık düşmanı bir silahtır; sosyal hukuk devleti ilkeleriyle bağdaştırılması olanaksız, bu nedenle de yasaklanması zorunludur.

Hessen Anayasası'nın yapımcıları aksi deneyimlerden geçmişlerdir. 1933 öncesi Almanya'da yasal buluruz yaygın ve yğınsal lokavt uygulamaları ile bir yandan işçi sınıfını sindirme ve sendikali örgütleri körtmekte uğraşı verirken öte yandan da faşizme ortamı hazırlıyordu. Hitler ve partisi doğrudan destekleyerek bu amacına da ulaşmıştı.

1933-45 dönemi yalnız Almanya değil, tüm insanlık için en karanlık yıllar oldu. Bundan ders çıkarılmamalı ve Hessen eyaleti Anayasası'nın yapımcıları çıkarmışlardır. Anayasa'ya bir madde koymak lokavt hukuk dışı ilan etmiş, yasaklamışlardır.

Eyalet anayasasındaki bu açık seçik yasaya rağmen, Hessen metal patronlarının, 30 Mayıs Çarşamba gününden itibaren 30 bin metal emekçisine lokavt uygulamaları hukuku hiçe saymaktı, bir skandalıdır. Eyalet İş Mahkemesi'nin, 5 Haziran tarihli kararı ise daha büyük bir skandal, Anayasa ve hukuka indirilen en büyük bir darbedir.

Bir iş mahkemesinin insanlık düşmanı silah olarak, kapitalistlerin kendilerini koruyabilmeleri için gerekli **"müdafaa aracı"** olarak nitelemesi utanç vericidir, toplumsal gerçekçi alt üst etmek demektir.

Lokavtın yasaklanması savaşımında mahkemece değil, kendimize, kendi gücümüze güvenerek zorundayız.

"Sınıl" ya da **"soğuk lokavt"** ise, insanlık düşmanı lokavtın daha da kabaceğe uygulanış biçimi.

Özellikle grev savaşını verilen toplu sözleşme bölgelerinin dışındaki bölgelerde patronların grevin **"uzaklaşma"** etkisi sonucu **"malzeme ve araçlar"** ile kısıtların etkisiyle işyerlerinin belirli bölümlerinde veya tümünde üretimi durduruyor, emekçileri kapıdan ediyorlar. Bu davranışları patronlar hem işçi Temsilciliklerinin İşyeri Teşkilatı Yasası'nda somut olarak saptanmış olan kasa çalışmaları arasındaki **"Biriklik Karar Hakları"**na hiç sayıyorlar, bu nedenle Toplu İş Sözleşme

n'inde saptanmış olan kuralları - Kasa çalışması uygulamaları isteminin en az iki hafta önce, gerekçelerini de gösterilmesi koşuluyla, İşçi Temsilciliklerine bildirilmesi ve onaylanın alınması- ellerinden tersleye itiyorlar, yani yasalın iki yönlü çığırıyorlar...

Hangi nedenle olursa olsun kasa çalışması uygulamaları emekçilerle, Çalışmayı Teşvik Yasası kapsamında iş ve işçi Bulma Kurumlarına İşsizlik Sigortası'ndan **"Kasa Çalışma Parası"** ödenmesi zorunludur. İşsizlik Sigortası sosyal güvence sisteminin bir bölümüdür. Ve her emekçi işsizlik sigortasına alırd ödemektedir. İşverenin emekçi adına aynı tutarda ödendi aldat da aslında emekçiyi ödemeyen ücretten, yani patronun kendi cebine attığı değerdendir karşılanmaktadır. Şu halde işsizlik ya da kasa çalışma parası ne devlet babının bir lütfü ne de işsizlik sigortasının bir hediyesidir. Emekçinin kendi sigortası ve yasal hakkıdır. Ve 1945'ten bu yana tüm uygulamalar bu yönde olmuştur.

Federal Çalışma Dairesi'nin emekçi halka ve sendikali örgütlerine karşı egemen kapitalist sınıf ve onun siyasal hükümetinin istem ve çıkarları yönünde aldığı 18. Mayıs Cuma karar tarihi ikinci bir **"Kara Cuma"** olarak geçecektir.

Şu anda 60 bin metal emekçisi grev savaşını veriyor, 106 bin metal emekçisine lokavt uygulanıyor, ve en az 150 bin metal emekçisi de **"sınıl"** ya da **"soğuk lokavt"** yoluyla kapı dışarı edilmiş bulunuyor.

Bugün 350.000 metal emekçisini doğrudan kapsamına alarak sertleşecek. Bu savaşımın boyutları bir toplu iş sözleşmesi hareketi çoktan aşmış bulunuyor. Yine bu kavga yalnız metal ve basın emekçilerinin kavgası da değil; Federal Almanya'nın hudutlarının da ötesinde Avrupa, giderek uluslararası işçi sınıfının kavgasıdır. Yenil-yabancı, kadın-erkek, genç-yakşı, işli-şişsiz tüm emekçilerin varlıklarını ve emekçilik onurlarını koruma, kendilerinin ve çocuklarının geleceğini güvence altına alma savaşımı... Bugün zorluklara katlanmaya hazır olmazsak, yavın çocuklarımız bir asır geriden savaşımı başlatmak zorunda kalacaklardır. Bunun bilincinde olmalıyız!

Yilmaz KARAHAN

Haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesi için süren grevlere karşı bütün gerici güçler birleşti

Sendikal savaşımında sınav günleri

Federal Almanya'da başını metal ve baskırı işçilerinin çektiği sendikal savaşım zorlu sınav günleri yaşıyor. Temelini haftalık çalışma süresinin kısaltılması oluşturan sendikal istemlere karşı ülkedeki hemen bütün gerici güçler elele vermiş durumda. Federal Alman işçi sınıfı CDU/CSU-FDP gibi burjuva partilerden, televizyona, büyük gazete ve dergilere, özel polis örgütlerinden, gizli servislere, yüksek mahkemelerden, bilimsel (!) araştırma enstitülerine, üniversitelerdeki saygın (!) profesörlerden grev kırıcılarına kadar uzanan bir cepheye karşı savaşıyor.

Geçtiğimiz günlerde kısa aralıklarla süren toplu sözleşme görüşmelerinden her hangi bir sonuç alınmadı. Metal İşverenleri Genel Birliği'nin (Gesamtmittel) yönetimini mutlak olarak kontrol eden büyük tekeller çalışma süresinin kısaltılmasına ilişkin sendikal önerileri tartışmaya bile yanaşmıyorlar. Bu arada daha güçsüz bir sendikal örgüt olarak tanınan Tekstil İşçileri Sendikası geçtiğimiz günlerde toplu sözleşme imzalamadı. Tekstil işverenleri daha önceleri 58 yaşında emekli olma hakkını bu işkolunda vermeye yanaşmıyorlardı. Tekstil sendikasının haftalık çalışma süresinin 1986'ya kadar 40 saat olarak kalmasını yazılı olarak kabul etmesi üzerine, işverenler de 58 yaşında emekliliği benimsediler.

Ancak sendikal uyuşmazlığın kilidini kuşkusuz metal işkolu oluşturmaktı. Gazetemiz, baskıya girenken ulaşan verilere göre halen 60 bini metal işçisi grevde bulunuyor. Kuzey Baden, Kuzey Württemberg ve Hessen toplu sözleşme bölgelerindeki irili ufaklı metal işyerlerinde yaklaşık 290 bin metal emekçisi lokavta uğratıldı. IG-Metall sendikası tarafından yapılan bir açıklamaya göre, günümüzdeki günlerde de görüşmelerden bir sonuç alınamazsa, Baden Württemberg eyaletindeki tüm işyerlerinde grev uygulamasına gidilecektir.

Öteyandan Hessen eyalet anayasasında açık hükme rağmen, Eyalet Sosyal Mahkemesi lokavtları patronlara bir hak olarak tanıyan ve lokavtı bir "savunma

Bonn'da alanlar dolduran yüzbinlerce işçi CDU/CSU gericiği tarafından "devlet için bir tehlike" olarak nitelendi

Böylece sınıf savaşımın sertleşmesi durumunda burjuva devletinde yargı bağımsızlığının fiilen sözünün edilemeyeceği bir kez daha kanıtlandı.

Grev bölgelerindeki gözlemlere göre

grev kırıcıların da etkinlikleri son günlerde arttı. Bunlara ek olarak işçiler arasında "moral bozucu" söylemlerinde de sistematik ve tek merkezden planlanmış olarak yayıldığı dikkati çekiyor. Bir tür "Beşinci kol"

etkinliği olarak ortaya çıkan bu propagandada, Bild gibi, tekeli basınının gerici kesimlerinde de açıklan destekleniyor. Grevler olaysız sürerken, gerek grev yapılan fabrika önlerinde, gerek soğuk lo-

kavta uğratılan işyerlerinin işçileri arasında savaşım kararlılığının "her türlü beklentinin ötesinde" olduğu bizzat IG Metall görevlilerince belirtildi. Grev ve lokavtlar sırasında işyerlerindeki yabancı düşmanlığının da büyük oranda gerilediği, işçileri savaş arkadaşlığının, yabancı düşmanlığı yönündeki eğilimleri krdığı gözlenmektedir.

Süren toplu sözleşme görüşmelerinde IG Metall Sendikası ile metal patronları arasında SPD lideri Hans Jochen Vogel'in, Basım ve Kağıt İşçileri Sendikası ile basım tekelleri arasında ise CDU'lu Biedenkopf'un arabuluculuk yapacaklarını resmen açıklanması son günlerin bir başarı gelimesi oldu.

Özet olarak bir yandan grevler sürerken, lokavt uygulamaları gitgide yaygınlaştıkça Federal Almanya'daki toplu sözleşme savaşımında zorlu sınav günleri yaşandığı bir kez daha somutlanıyor. Sendika yönetimleri bu sınavın ağırlığını en yakıcı olanı duyan kesim. Keza sendika ve işçi temsilciliği üyeleri de sınavdan geçmekte. Kolay günlerde işçi temsilciliği yada sendika temsilciliği üyesi olmayan "keyfini" çıkaran simdi ya savaşımın göbeğinde yer almak yada sınıf savaşımında sınıfa kalmak seçeneği ile karşı karşıyalar.

CDU/CSU gericiği başta olmak üzere "taraf olmama" m dikkatlerini tekrarla yan ancak açıkça desteklenen yana taraf olan hükümet, tekeli basın, televizyon, kimi yerlerde Yeşiller ise bu savaşımında çoktan sınıfa kalarlar listesinde yer aldılar.

Türkiyeli örgütler grev alanlarında, fabrika kapılarında işçi sınıfıyla dayanışma içinde

Federal Almanya'da 60 bini grevde, gerisi lokavt saldırısının tehdidi altında 350 bin metal emekçisi, Türkiyeli ilerici örgütlerin varolduğu her yerde somut bir dayanışma desteği ile karşılaşıyorlar. Kimi kez gece yarısı bir bardak sıcak çay, kimi kez grev gözcülüğünde nöbet arkadaşlığı, kimi kez fabrika kapılarını bayram yerine döndüren halaylar, davul zurna sesleri biçiminde ortaya çıkan bu dayanışmanın önem taşıyan bir yanı da hiç kuşkusuz bireysel değil, "örgütlü" cabalara dayanması ve

halkı kışkırtarak patronları bir hak olarak tanıyan ve oktavı bir "mahkumiyet silahı" olarak niteleyen bir karar verdi.

Kassel: Grev Dayanışma Komitesi

Hessen eyaletinde en büyük çaplı grev ve lokavt uygulamalarına sahne olan Kassel'de FIDEF'e bağlı Kassel İşçi ve Öğrenci Derneği grevci işçilerle ve lokavta uğratılan emekçilerle dayanışmasını daha örgütlü yürütmek amacıyla bir "Grevle Dayanışma Komitesi" oluşturdu. KIÖD'nin üyeleri grev alanında gece ve gündüz grev gözçüleriyle birlikte nöbet tutuyorlar. Bu arada IG-Metall Şubesi'nin çıkardığı "Kassel-Grev" adlı Türkçe özel bir grev gazetesi de yayınlanıyor. Gazetinin hazırlanmasında KIÖD Grevle Dayanışma Komitesi'nin bir ilercisi görevli. Kassel'deki ilerciler Türkiye'den 30 Mayıs günü Friedrichshafen'da yapılan bir dayanışma mitinginde de yoğun bir katılımla etkinlik gösterdiler.

Hamburg: 40 bin işçi yürüdü

Hamburg'da yaklaşık 40 bin işçi ve ilercisi, lokavta uğratılan metal emekçileri ile dayanışma amacıyla 4 Haziran günü bir yürüyüş yaptı. Yürüyüşe Bremen, Lübeck ve Hamburg çevresinden yerli ve yabancı işçiler katıldılar. Dayanışma eyleminde Türkiye'den ilercisi örgütleri de çok sayıda üyeyle yer aldılar. Bu arada eylemin hedefini açıklayan bildiriler de yayınlandı.

Frankfurt: Grev alanında şenlik

Frankfurt Türk Halkevi, kentte, greve çıkan Adler Werk, Messer Griesheim ve lokavta uğratılan Teves, VDO, Telefon Bau ve Siemens işçileri ile yoğun dayanışma içinde. Halkevinin etkinlikleri grev alanlarını bayram yerine çevirdi. Resim'de DGB'nin dayanışma şenliğinde Frankfurt Türk Halkevi Folklor Eki-bi'nin gösterisi.

Lorch Knecht'in 411 işçisiyle dayanışma

Schwäbisch-Gmünd'deki, yüzün üzerinde Türkiye'nin çalıştığı Lorch Knecht fabrikasının 411 işçisi, lokavt ilan edildiğini duyunca işletmeyi işgal etti. İşçiler, kendilerine gönderilen "İşimiz olmadı, bundan 28 Mayıs gününden itibaren fabrikayı kapatıyoruz" yazılı mektubu işçi temsilciliği yoluyla patrona ilettiler ve üç gün boyunca fabrikadan ayrılmayıp nöbet tuttular. Bir çok demokratik örgüt, fabrika ve sendika temsilcisi Lorch Knecht işçilerinin direnişini ziyaret etti, dayanışma mesajları gönderdi. SPD'nin bölge milletvekili de işçileri ziyaret ederek, savaşlarını desteklediğini bildirdi. FIDEF'e bağlı Schwäbisch-Gmünd İşçi Birliği üyeleri de sürekli fabrika önüne gelecek işçilerle birlikte nöbet tuttular, onlara sıcak çay dağıttılar.

B.Berlin: Lokavta karşı da omuz omuza

Batı Berlin'deki Daimler-Benz fabrikasında 600 işçinin daha lokavttan etkilenmeyeceği haberinin duyulması üzerine 4 Haziran sabahı yüzlerce işçi fabrika önünde toplanarak protesto gösterisi yaptı. Çok sayıda demokratik örgütün ve diğer sendikaların temsilcileri de lokavta uğrayan işçilerle dayanışma için fabrika önüne geldiler. Gösteride, işçilere Türkiye Postası dağıtıldı, Türk Merkez üyeleri Daimler-Benz işçileriyle birlikte halay çektiler. Dayanışma için gelen örgütler aralarında topladıkları 4500 Mark başı Daimler-Benz işçilerine teslim ettiler, ayrıca 16 bin Marklık başpın da garantisini verdiler. 3400 kişinin çalıştığı fabrikada işçilerin yaklaşık yarısı lokavttan etkileniyor.

Düsseldorf: Çocuklar bile dayanışmada

Düsseldorf İşçi Gençlik Birliği üyelerinden oluşan bir grup 1 Haziran günü IG Metall Sendikası'nın Düsseldorf Şubesi'ne bir dayanışma ziyareti yaptı. Aralarında küçükleri Türkiye'den çocukların da bulunduğu DGB delegasyonu, IG Metall Şube Başkanı Willi Lauer tarafından karşılandı ve sendikallı savaşın çocuklara kadar yansıtılmış olmasının öfkesi verildiğini belirtti. Nitekim dayanışma ziyaretinde demek üyelerinin kendi aralarında topladıkları ve soğuk lokavta uğ-

ratılan Daimler Benz işçilerine verilmek üzere sendika yönetimine teslim ettikleri 230 markın yanı sıra, 11 yaşında bir kız çocuğu da harçlıklarını, "işçi amca ve teyzeleri"ne sundu. FIDEF'e bağlı Düsseldorf İşçi Gençlik Birliği'nin lokavta uğratılan metal emekçileriyle birlikte etkinlikleri kenti içinde açılan dayanışma "Information Stand"larıyla da sürdürülüyor. Burada Türkiye'den ilercilere sendikallı savaşla ilgili ayrıntılı bilgi veriliyor, Türkçe yayınlar da dağıtılıyor.

PUSTAV

Acıldır Haziran: Nazım Hikmet'i 3 Haziran'da Orhan Kemal'i 2 Haziran'da yitirdik...

İki komünist

Nazım Hikmet'e Orhan Kemal'in ortak yanları nedir?

Örneğin usta-çırak oluşları mı? Genç Orhan Kemal'in yazı sanatının bir acemisinin, Bursa mapushanesinde Nazım Hikmet'e buluşup sanatın hünelerini, inceliklerini öğrenmesi ve Nazım Hikmet'in deyimli ile "Has pınardan su içmiş cins bir aygır gibi" hikaye ve roman sanatında ustalık mertebesine ulaşması mı?

Yoksa mapushane arkadaşlıklarından mı ibaret ikisinin ortak yanları? Yoksa daha da mı raslantıların var ortaklığı? Örneğin ikisinin de Haziran ayında, hem de biri 2, öteki 3 Haziran'da ölmesi mi? Ve yaşlılarından, akranelerinden hatta çağdaşlarından anıları ayrıran, onları "değerli ve ölümsüz kılan" nedir? Bunca yazan, bunca çizen, bunca romancı, şair arasında Nazım Hikmet'i ve Orhan Kemal'i "adları üstünde tartışılmaz bir saygınlığa kavuşturan" nedir?

Biz bu soruyu "Çünkü onlar iki komünist, iki partili sanatçıydılar. Türkiye Komünist Partisi'nin iki üyesidirler" diye yanıtlıyoruz. Ve biliyoruz, çoklarını irkiletecek bir yanıtı bu. Sorular gelecektir; gelmesine de düşünülecektir?

"Ne yani, denecektir, sanatçının iyi sanatçı olabilmesi için ille de komünist mi olması gerekir? Hem de partili?..."

Ya da, "Partili olmak tam terisine sanatçının elini kolunu bağlamaz mı? Onun yaratıcılığına ideolojinin, daha da kötüsü ayaşetin kısırlatıcısı çemberini geçirmez mi? Sanatçının hava kadar, su kadar gerek duyduğu özgürlüğü, kendi eliyle bir örgüte ya da bir ideolojiye teslim etmesi, değil mi, bir

Bir usta: Nazım Hikmet ...ve çırağı: Orhan Kemal

3 Haziran 1963. Moskova. Nazım Hikmet yaşamıyor artık. Çağın en büyük bir kaç şairinden birinin yitirdiği dorukta bugün, 61 yıllık, acıların, savaşların, sürgünlerin, hasetlerin, mahpusluklarla örülmüş kahraman bir yaşam bitti. "Elveda hayat ve merhaba kainat" dedi Nazım Hikmet.

2 Haziran 1970. Nazım Hikmet'in ölümünün üstünden yedi yıl geçti. Tam yedi yıl. Ertesi gün sekizinci yıl başlayacak. Bir çırak, Nazım Hikmet gibi bir koca ustaya yararsız bir koca çırak, Orhan Kemal yaşamıyor artık. Yıllar boyu kavurucu yoksullukların tükettiği mahpus damlarının törpülediği bir yürek durdu. Ancak Türkiye işçi sınıfı bir sanlı evladı mı daha yitirdi bugün.

Haziran 1984. Türkiye'de faşizm var. Zindanları dolduran

devrimcilerin, komünistlerin, demokratların arasında Nazım Hikmet'in, Orhan Kemal'in çakıllarının sayısı az değil. Nice sanatçı, halkımız nice yürekli ya zindanda, ya da işkence odasında ya sürgünün kör karanlığında.

Haziranlarda kabarıp yürek. Acıldır haziranlar. Türkiye işçi sınıfı en has evlatlarından ikisini, ustalar ustası Nazım Hikmet'i ve ancak Nazım Hikmet gibi bir usta çırak olabilecek bir başka yazı ustasını, Orhan Kemal'i bir Haziran günü yitirdi. Ölüm günlerinin kullanıla kullanıla aşımını bir deyimli vardır: Anıları yolunuzu ışık tutacak... denir. Kullanıla kullanıla yıpranmış olsa da kimileri için pırl pırl yenidir bu söz. Dipdipdir ve tam da yerindedir:

Nazım Hikmet'in ve Orhan Kemal'in anıları yolunuzu

ışık tutuyor: Nice sanatçıyı, şair tutkununu, yazı öğrencisini, sanat acemisini besleyen güler birer pınar, doğuran bir örsü gibi yürüyor Nazım Hikmet ve Orhan Kemal... elele... dahası omuzomuz...

Onları ölüm yıldınlarında bir kez daha saygıyla ve acıyla anıyoruz. İki usta üstüne yazacak her şey yazılma- dı belki ama çok şey yazıldı. Bir ölüm yıldınlarında, bir anma yazısında beylik sözleri tekrarlamakta, biyografik bilgiler aktarmakta pek de yarar yok. Nazım Hikmet'i, Orhan Kemal'i anarken, sözü ustalardan büyüğüne, Nazım Hikmet'e bırakacağız. Nazım Hikmet'in sanat üstüne özel mektuplarda, kimi önsözlerde yazdıklarından kısa bir demet sunacağız. "Nazım Hikmet, Orhan Kemal ve onların yolunda yürüyenler, neden büyükler?" sorusunun yanıtı en iyi bu satırlarda yatıyor çünkü.

NAZIM HİKMET'İN KENDİ KALEMİNDEN SANAT ANLAYIŞI

...ve onların şiirleri kitlelerin malı olmuştur !

... Ben bir dahi değilim, fakat iyi bir sanatkarım ve bunu her şeyden önce ideolojime borçluyum. Eğer sizin (burjuvazininin) iyi sanatkarlarınız yoksa ideolojinizin bugün artık iyi sanatkarı muhteva (içerik) olamayacak kadar tefessüs (kokuşmuş) olmuş olmasından ileri gelir...

(...)

...ben şimdiki işi olsun, roman olsun, hikaye olsun, resim olsun, musiki olsun, velhasıl bütün güzel sanat şubelerinde yirminci asrın vatandaş, yirminci asrın konkre (somut) insanı olarak şu sualı soruyorum: bundan "baba" da dahil bize ne? Şair işi yazmış, sevilmiş için, o sadece ikisinin arasında bir hadise ise ve şairi aşkı yirminci asrın muayyen (belirli) bir "biz" alakadar eden - beni alakadar eden de dahil- hissiyeti (belliği) ve tarafı"la" bağlanmıyorsa baba ne bize

Dünya, dostlarım, düşmanlarım sen ve toprak

Fevkâlede memnûnun dünyaya geldiğime. Toprağı, aydınlığını, kavgasını ve ekmeğini seviyorum. Kutrunun ölçüsünü santimine kadar bildiğim halde ve meçhulün değilken güneşin yanında oynacaklığı, dünya inanılmayacak kadar büyüktür benim için.

Dünyayı dolamak, göremediğim balıkları, yemikleri ve yıldızları görmek isterdim. Halbuki yalnız yazılarda ve resimlerde yaptım Avrupa yolculuğumu, bütün ömrümce, mavi pırl Asyada damgalanmış bir tek mektup almadım.

Ben ve bizim mahalle bakkalı, ikimiz de kuvvetle meçhulüz Amerikada. Buna rağmen, Çinden Japanyaya, Ümit burnundan Alaskaya kadar, her milî bahride, her kilometrede dostum ve düşmanım var. Dostlar, ki bir kere bile selâmlaşmadık aynı ekmeğe, aynı bakkarı, aynı haset için Alabiliriz

değeriyle, kendi siyaseti bir öge-ye ya da bir ideolojide değil, atması demek değil midir bunlar?" filan diye litrazlar mirdalacaklar.

Ancak biz gene de ısrarlı olacağız: Nazım Hikmet'in, Orhan Kemal'in ve yollarında yüzyürlenen birleşmeyi niteliklerinin "komünistlikleri" olduğunu söyleyeceğiz. Bu nitelikler ki onları hakları katında olumsuz ve daha değerli kılmaktadır ve bu niteliklerinden dolayıdır ki onlar iyi sanatçı olmanın kapısını aralayabilmişler, bu kapının açıldığı uçsuz bucaksız ovada atlarını dörtlüye kaldırmışlardır...

Eğer komünist olmayı, kişinin sanatçının da bilincindeki son bulanlığı silinmesi olarak kavrayacak...

Eğer partili olmayı, emekçi halkın sömürüşü, savaşçı bir dün-ya ulaşma düşüncesini gerçekleştirebilmesi için ancak "örgütülü" savasabileceğini bilince kıpırtacak...

Eğer sanatçıya nasıl yazması, ne yazması gerektiğini "buyuracak" bir komünist partisinin var olamayacağını, var olursa onun komünist partisi niteliğini taşıyamayacağını, bu tür buyruklara "sanat" yapmaya soyunanların resmi kitaplıkların güneş görmeyen rafından bir fosil gibi "yaşayıp" gideceklerini görebiliyorsa...

Eğer emekçi halkın savaşının dışında kalan tribünde oturup ahkâm kesen bir sanatçı olamayacağını öğrenmişsek ve emekçi halkın savaşının içinde yer almasını somutlaşsın, en "mükemmel" biçiminden örgütlü olmasın, partili olmaktan geçtiğini bilince kıpırtacak...

Eğer bütün bunları kavramışsak... Yukarıda savunduğumuz yardığa yadrganacak bir yan kalmaz. Ve işte o yüzden Nazım Hikmet'i, Orhan Kemal'i büyük kılan yanları, onların "partili" olmayı, komünist olmayı bilecek bir bilinc, duruluğu ve savaşın göbeğinde yer alma kararlılığına ulaşmışlıklarıdır. Yaşamları da bunun kanıtıdır... **A.E**

...kaderinde de dahil-hussusiyet (özelliği) ve tarafsızla" bağlamıysa bana ne, bize ne? Yirminci asrda yaşayan şairin, muharririn (yazarın), ressamın filan kymeti, kopkire olarak yirminci asrın bütününü yahut hiç olmazsa parçalarını aksel-tirdiği nisbette vardır. Sair şair yazmıyş, su veya bu cümle türünü veya hayal oyunuyla kendi faniğinden bahsediyor. Bize ve bana ne? Ama bu faniğ (ölüm-lük) günün birinde ölmek lazım geldiği vakası yirminci asrın bir küçükük tara-fıyla olsun bağlamış, ümitli, hatı ümit-siz, okurum... Fakat mücerret (soyut), umumiyetle yirminci asrda, bu asrın içimdeki memleketter, sınıflar ve kavga-lar ufak da olsa elle tutulur gözle görü-lür bağı bulunmayan şiiri filan oku-mam... mihenk (öğüt) olarak kullanma-ya başladığını bu "bize ne" sualine ma-naz kalkanlar, bu suali sordurmaya icap ettirenler, bu harikulade yirminci asrda okunmaya değmez muharrirlerdir...

(....)

... Şairin kendinden bahsetmesi de, ken-

dinden bahsetmemesi de bir kişiyile yahut milyonlara insana seslenmesi onun felsefi, siyasi görüşünü açıklamaz. Mil-yonlara insana seslenen, kendinden hiç bahsetmeyen nice şairler vardır ki mistik, subjektif (öznel), idealist felsefenin, hat-ta dini akidelerinde temsilcileridir. Tersine yalnız kendinden bahseden nice şairler vardır ki materyalisttirler, hem de diya-lektik materyalist. Ve onların şiirleri kit-lelerin malı olmuştur.

(....)

... Tek fazla satır değil tek fazla kelime yazmamak istiyorum. Duyduğukları, düşündüklerini aynı şeylerin içiğlikli-ğide doğrudan doğruya en kestirmeden yazmak istiyorum. Her öze en uygun şekli bulmak istiyorum. Yalnız kendi edebiyatının değil, tanıdığı bütün ede-biyatların geleneklerinden faydalanmak istiyorum. Tabii gerekirse. Bazen da ken-di edebiyatının geleneklerinden bile fayda-lanmak istiyorum. Her eserde mutlak-ka bir gelenegin geliştirilmesi gerektiği-

... Her kim dilerse, her kim emmede dostları ve düşmanları var. Dostlar, ki bir kere bile selamlaşarak aynı ekmeği, aynı hürriyeti, aynı hşaret için ölebiliriz. Düşmanlar ki, kanlarına susamışım, kanına susamışım. Benim kuvvetim, bu büyük dünyaya yalnız olmayışımıdır. Dünya ve insanlar, yüreğimde sir, ilimimde muamma değildir. Büyük kavada a çık ve endişesiz girdim safıma. Ve dışında bu safın toprakla sen bana yetmiyorsunuz. Halbuki sen harikulade güzelsin, toprak sıcak ve güzeldir.

ne de kani değilim. Her sanatkar ömrü-nün sonuna kadar arayacaktır. Bu arama seyrinde her konke öze en uygun şekil bulmağa, kendi kendini tekrarlamağa, şahsiyetini muhafaza etmekle beraber taklit etmemeye çalışacaktır. Gerçekçi Marksist-Leninist bir gözle incelemek-ten gayri hiçbir değişmez, mutlak sanat

kaidesi tanımayacaktır. Denenmiş, bir çok sanat kaidelerinin tecrübelerinden elbette faydalanacaktır. Elbette ki, kendi halk sanatında dünya halkları sanatla-rının, kendi ve dünya halkları klasikleri-nin geleneklerinden faydalanacaktır. Onları bir sığırma tahtası olarak kulla-nacaktır, ayaklarına pranga yapmayaca-ktır. Bu gelenekler bahsinde bir iki çift sözüm var. Biz komünistler, elbette biz komünist sanatkarlar da, kendimizi bütün insanlığa yaratılmış değerlerin bütün insanlık kültürünün mirasçısı sa-yarız. Burda bütün insanlık tarihine dik-tak nazarımlı çekirim. Bütün insanlık, yalnız Avrupa, yalnız Eski Yunan, Roma, Rönesans değildir. Asya'sıyla, Afrika'sı-yla, eski yeni Amerika'sıyla bütün dün-yadır. Çin, Japon klasikleri, Hint, İran, Türk klasikleri ve halk sanatkarları, ge-nel olarak bütün bu ülkelerin insanlık kültür hazinesinde payları, Avrupa'ı payından, Eski Yunan, Roma ve Rö-nas'ın payından hiçte aşığı değildir. Resimde de, şiirde de, heykelerde de, ede-biyatta da, rakısta da bu böyledir.

(....)

Ben hem yalnız kendimden bahseden şiir-ler yazmak istiyorum, hem bir tek insa-na, hem milyonlara seslenen şiirler. Hem bir tek elmadan, hem sürülen topraktan, hem zindandan dönen insanın ruhun-dan, hem kitlelerin daha güzel günler için savaşından, hem bir tek insanın sev-da kederlerinden bahseden şiirler yaz-mak istiyorum.

Komünist oldum olah, güzel sanatlardan beklemediğim, istediğim şey, halka hizmet-leri, halkı güzel günlere çağırmalarıdır. Halkın acısına, öfkesine, umuduna, so-vincine, hışmine terküman olmalarıdır. Sanat telâkimde değişmeyen işte bu-dur.

C.B

Orhan Kemal bizim mahallede yaşamış olmalı

"Orhan Kemal bizim mahallede yaşa-mış olmalı. Başka türü olması ola-sı değil. Hep bizim oranın insanlarını an-latıyor. Gününvay rastlasp durduğumu-za, kimi çek selamlatıklarımızı yazı-yor. Orhan Kemal gerekçeten de hepsi-ni tanyor olmalı."

Böyle düşünen insan çok. Ve insan bir Orhan Kemal romanının sayfalarını ge-virdikçe de düşüncesini pekiştirir. "Bi-zim mahalleyi tanyor olmalı..."

Hiç kuşku olmasın, onların hepsini tany-or, tanımayı çalışıyordur Orhan Kem-al. Veresiye istemeye çekindiği bakkanlı-ğında yukan aşağı dolayan baş şörtülü ka-dın, "kıpıpkı azgi" işte muhabir, kü-düye zorlanan kadetrinin henüz farkında olmayan Filiz'leri, tombalacıları, camu-la yolları, badanası dökük duvarlar... Soluk akan kertenkerti taşıyanları, Çukurova'lara soluk taşıyanları.

Orhan Kemal'in tamlıkları, dostları, ar-kadaşları, sevdiklerini, kavgalarını, iş-tizliklerini, açlıklarını, açlıklarını yazdık-ları göçmen olup Almanya'lara, Fransa'lara, Belçika'lara, Hollanda'lara, Dani-marka'lara, İsveç'lere de geldiler. "Bere-ketli Topraklar Üstüne"nin Adana'sının fabrika kömlek bekleşenlerini, iş bul-

mak için büyük kentlerin yolunu tutan-lardan bir umutlu diye atlayıp yabancı dıyarlara gelenler de oldu. Dili, geleneli yabancı yerlerde iş bulup, ev kurup ha-yatlarını sürdüremeye çalışırlar. İş bul-ma için, çocuğun geçiminin sağ-

lanması için gelinen ülkelerde hayat sü-rüyor. Öyle ki buralar da mahalleler kuruyor, kentlerin kıyısında emekçilerin oturageldiği evlere yerleşiyor, işsizliğin yabancısı düşmanlığının kuytuğunda yaşı-yorlar. Ama uzun zamandır Orhan Ke-mal'sizler. 2 Haziran'da 14. ölüm yıldö-nümünde olduğumuz Orhan Kemal bugün göçmen işçilerin işleri bulunduğuş so-runlarını karşı karşıya oldukları değışik yaşamın getirtilerinin çoğuna yaban-cıydı. Tanyıp yazıklaştığını yaban eller-de nelere tank olduklarını hiç bileme-di. Daha doğrusu tutaklamalar, yargıla-malar, açığı-ışızlıkları yıpranan yaşamı 1970'de sana erdizinden bugün sayıları milyonları anan emekçileriklerinin göç-men bulundukları ülkelere neleri yaşı-dığını yazamazdı. Olanlağı olsaydı yazar mıydı? Evet Kre-uzber'de de yazar. İşçilik birlarların öñündeki kuvvurlarda da, 35 saat için Alman işçi sınıfı tarafından verilen ger-leri de anlatırdı, hem de yıllarca Alman emekçilerle birlikte yaşamış gibi. 14. ölüm yıldönümünde Türkçenin bu yet-kın talebmini, mahalleminiz Orhan Ke-mal'ini saygıyla anıyoruz. Ona duyula-cak en büyük saygı hayatlarını anlattık-larının kavgalarında yaşamak olacaktır.

America Uçak Gemisi bir ay sonra Hürmüz Boğazı önüne gelecek

ABD, Körfez'e müdahalede yeni ve ciddi adımlar atıyor

Son 15 gün içinde ABD, Körfez'e müdahale yönünde yeni ve önemli adımlar attı. Nitekim Reagan yönetimi, Suudi Arabistan'a tanker trafiğine "gelebilecek" saldırıları önlemek bahanesiyle 400 tane Stinger tipi, tek asker tarafından omuzda taşınarak kullanılabilen, ısıya duyarlı hedef şaşırmayan uçaksavar roketleri verdi. ABD bu roketlerin yanı sıra 200 adet fırlatma gereci ve roketleri kullanacak ya da kullandırılacak askeri "uzman" da gönderdi. Söz konusu silah yardımına Başkan Reagan bizzat karar verdi. Kararı, ABD'nin Körfez'e dolaylı müdahalesi anlamına geliyor.

Ayrıca Pentagon'dan yapılan resmi açıklamaya göre, bir ay sonra 90 savaş uçağı taşıyan Amerika uçak gemisi, altı savaş gemisi eşliğinde Hürmüz Boğazı önüne gelecek ve halen bu sulara seyrmekte olan "Kitty Hawk" uçak gemisinin yanına katılacak.

ABD bunların yanı sıra, Suudi Arabistan'ın elindeki menzilleri oldukça kısa savaş uçaklarına havada yakıt ikmali yapabilecek KC-10 tipi imal uçakları da vermeyi planlıyor. Bu uçakların mürettebatı ABD hava kuvvetlerinden olacak. Böylece Körfez'e dolaylı müdahale, gitgide daha dolaysızlaşacak.

Hatırlanacağı üzere Suudi Arabistan Hava Kuvvetleri, İran'ın F-4 tipi bir uça-

Hürmüz yakınlarında seyreden ABD'nin Kitty Hawk adlı uçak gemisine, yakında 90 savaş uçağı taşıyan bir uçak gemisi daha eklenecek

ğamı düşürdü. Ancak hedeflerin bulunması, saptanması ve silahların hedefe yöneltilmesi, ABD'nin casusluk uçakları olan AWACS'lar tarafından gerçekleştirildi. İran Körfezi, uzun süredir çok sayıda AWACS casus uçağı ile kontrol edilmekte ve İran ve Irak hava sahalarında ki tüm uçuş olayları anında gözlenebilmekte.

Gelişmelerden anlaşıldığına göre Suudi Arabistan, ABD tarafından, öteki Körfez ülkelerini İran-Irak savaşına müdahaleye ikna etmekte görevlendirildi. İran ise bu

ülkeleri tarafsız kalmaya çağırıyor ve tersi bir tutuma girmeleri halinde tankierlerini bombalayacağını belirtiyor.

ABD'nin Körfez'e müdahale yönünde Suudi Arabistan üstünden gerçekleştirdiği tehlikeli tirmanış bunla da bitmiyor. Reagan yönetimi, Suudi Arabistan hava savunmasını, bizzat kendi uçaklarıyla ve birlikleriyle üstlenmek dileğindedir. Suudi rejimi, öteki Arap ülkelerinden gelmesi kaçınılmaz tepkiler yüzünden şimdilik bu isteğe "hayır" diyor. Ama bu direncin daha ne kadar süreceği de bilinmiyor.

Kıbrıs'ta faşistler CTP ve TKP lider ve üyelerini ölümlle tehdit ettiler

Denktaş, Türkiye'ye bağımlı polis devleti kurmaya hazırlanıyor

ABD kongresinin Türkiye'ye yapılan askeri yardımlardan bir bölümünü Kıbrıs sorununun çözümüne bağlamasıyla koparılan söz firarına karşın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) adı verilen Kıbrıs'ın Türk topraklarında yapılan

Denktaş hazırlattığı yeni anayasa tasarsına, adadaki Türk askerlerinin iç güvenliğinin

çikan CTP'ye ve TKP'ye karşı geniş bir kampanya açtılar.

Kıbrıs Türk Mücahitler Derneği 25 Mayıs günü yayımladığı ve CTP'ye TKP-

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 15 HAZİRAN 1984 SAYI: 33

DDR'de Ulusal Gençlik Şenliği

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin (D.A.C.) kuruluşunun 35. yıldönümü dolayısıyla Berlin'de yapılan ve üç gün süren Ulusal Gençlik Şenliği'ne 2 milyon 300 bin konuk ve 250 bin Hür Alman Gençliği Örgütü (FDJ) üyesi katıldı. Şenlik gençlerin "Barış Anayurtu" andı" içmeleriyle açıldı. Almanya Sosyalist Birlik Partisi (SED) Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Devlet Şurası Başkanı Erich Honecker festival dolayısıyla yaptığı konuşmada Alman toprakları üzerinde gençliğin bu güne dek hiç bir zaman, şimdiki kadar kıvanç verici durumda olmadığını, sadece sosyalizmin gençliğe amaç dolu bir yaşam ve sağlam bir perspektif verebileceğini söyledi ve gençliğin Alman topraklarında bir daha savaş çıkmaması konusundaki sorumluluğunu hatırlattı. Hür Alman Gençliği (FDJ) 1. Genel Sekreteri Eberhard Aurich, Almanya Sosyalist Birlik Partisi politikasının tüm gençlik tarafından onaylandığını, kısa süre önce yapılan yerel seçimlerin de bunu kanıtlandığını söyledi. Seçimlerde oy kullanan 1,9 milyon genç bu politikaya "evet" demişlerdi. Aurich konuşmasında D.A.C. gençliğinin ve FDJ üyelerinin barışı korumak ve kalıcılaştırmak için her şeyi yapmaya hazır olduğunu vurguladı.

Los Angeles çarşının fırtına çarşısında

zey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KTC) adı verilen Kıbrıs'ın Türk kesiminde gözlerden saklanmak istenen bambaşka bir o-yun tezgahtarları. Amerikan Merkezi Haber Ajansı Teşkilatı CIA'nın "Denktaş" tehdidi" ettiği biçiminde boyalı ba-sında çıkan haberlerle de örtbas edilme-yi çağışlan bu oyunun özünü, Denktaş'ın hazırlanmakta olduğu yeni Anayasa taslağı oluşturmuyor.

Yeni Anayasa'yı hazırlamakla görevli olan Anayasa Komisyonu, Denktaş'ın ABD ziyareti sırasında çalışmalarını tamamlarak tasarısı, KKTG'nin "İç ve dış güvenliğinin" Kıbrıslılardan oluşan güvenlik kuvvetleri ile Türk askerlerden oluşan Kıbrıs Türk Barış Kuvvetlerine ortaklaşa sağlanacağı hükümünü getirdi. Bu hükümün işleri tepkileriyle vur açması üzerine, Denktaş, ABD dönüşünde, Ku-rucu Meclis'e bizzat atamış olduğu Os-man Örek kanalıyla yeni bir önerge ver-dirtirerek "İç ve dış güvenliği" sözcükleri yerine "yurt güvenliği" denilmesini öne-rerek durumu kurtarmaya çalıştı.

Gerici ve faşist güçlerin çoğunluğu elinde bulunduğu Kurucu Meclis'te

Türk askerlerinin iç güvenliğinin "korunmasından" da sorumlu olacağı hükümünü koydurdu

bu önerinin kabul edilme olasılığının çok yüksek olduğuna işaret eden politik göz-lemciler, adadaki Türk askerlerinin Ana-yasa hükmüyle "İç güvenlikten de sorum-lu" hale gelmesiyle, "Türkiye'ye bağlı bir askerî polis devleti kurulması" ve ilerci ve demokrat muhalefete yaşama şansı tanınmaması anlamına geleceğini belir-tiyorlar.

Nitekim Anayasa tasarısına bu hük-mün konulduğu günlerde, Kıbrıs Türk Mücahitler Derneği adını taşıyan faşist kuruluş bir bildiri yayınlarak Cumhu-riyetçi Türk Partisi (CTP) ve Toplumcu Kurtuluş Partisi (TKP) liderlerini ve üye-lerini ölüme tehdit etti. Bu bildiriye ge-niş yer veren gerici gazeteler de, Kıbrıs'ın bölünmesine ve Türk kesiminin Türki-ye'ye füilen bağlanarak ABD emperyaliz-minin bir maşası haline gelmesine karşı

Mayıs günü yayınladığı ve CTP ve TKP lider ve üyelerini "Türk halkının bir imanda boğulması mahkum olacak-sınır" diye tehdit ettiği bildiride, "Halk-muzun sabır ve sükut hudutlarını aşabilen ökesini anlayız" denildi. Bildiride CTP'den, "Rum yandaşları ile ortak Ku-rakçılık proleterya diktatöryasının öze-limini taşıyan marksist-leninist ideolojini usakları", "Türklüğün düşmanları", "düş-man mihraclarını ve ihanet odaklarını bağımlı usakları", "şeref ve haysiyetimizin temsil edildiği Kurucu Meclisimizde yer-leri olmayanlar" diye söz edilirken, "Türk-yeticeilerinden Durduran" "Kurucu Meclisi ortadan kaldırmaya kalkışan, oturdugu koltuğun, tenefüsü ettiği havanın güvencesi olan ordumuzu varlığını ve, güvenlik hakkına dil uzatan" kişi olarak söz edildi.

KKTG'nin ilerci güçleri, bu bildiri-yi ve CTP ve TKP'ye karşı başlatılan kam-panyayı, KKTG'de ilerci ve demokrat güçlere karşı başlatılacak bir terör ve yok etme dalgasının habercisi olarak yo-rumluyorlar.

Los Angeles oyunları fiyasko eşliğinde

Los Angeles Olimpiyatlarına katılmama kararı olan sosyalist ülkelerin sporcuları buna karşılık yüz boyunca pek çok ulus-lararası karşılaşmaya katılacaklar. Sosyalist ülkelerin sporcuları, kapitalist ül-kelerin sporcuları ile olan dostluklarının eskisi gibi sürdüğünü, bu yaz, olimpiyat-larda karşılaşmalarının ABD yönetimi ta-rafından engellendiğini söyledi. ABD'nin olimpiyatları katılmam rekor du-zeyde olduğuna iddia etmesine karşılık 21 spor dalında dünyanın en iyi sporcu-larının yüzde 51'i yarışmalara katılma-yacak. Örneğin Helsinki Dünya Şampiyona-sı'nda haliler dalında tüm madalyaları sosyalist ülkelerin sporcuları almıştı. Di-

şer belli başlı spor dallarında sosyalist ül-kelerin madalya oranı yüzde olarak şöyle: Güreş 72, boks 50, yüzme 41, modern pentatlon 83, bisiklet 63, jimnastik 53, atıcılık 60, eskrim 38.

Bu arada Los Angeles Olimpiyatları'na azgın anti-sosyalist kampanya ve yetersiz güvenlik önlemleri dolayısıyla katılmaya-caklarını açıklayan ülkelerin sayısı da 14'e yükseldi. Bunlar Sovyetler Birliği, Bulga-ristan, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Vietnam, Moğolistan, Laos, Çekoslovak-ya, Afganistan, Macaristan, Polonya, Kü-ba, Kore Halk Cumhuriyeti, Yemen ve Etiyopya.

Batı Avrupa ve Hollanda barış hareketinin başansı

Hollanda füzelerin yerleştirilmesini erteledi

Hollanda'nın Hristiyan demokrat hükü-meti Batı Avrupa'daki ve Hollanda'daki barış hareketi karşısında gerilemek zorun-da kaldı ve 48 Cruise atom füzelerin Hollanda'ya yerleştirilmesi konusunda-ki kesin kararını 1985 yılının Kasım ayına erteledi. Hollanda hükümeti 1 Haziran günü ayrıca 1985 yılında füzelerin yerleş-tirilmesinin onaylanabilmesini de o tari-he kadar ABD ile Sovyetler Birliği'nin atom füzelerinin sınırlandırılması konu-sunda bir anlaşmaya varmaları koşuluna bağladı. Böyle bir durumda bile Hollan-da, 48 füzeden ancak bir kısmının kendi topraklarına yerleştirilmesine izin verecek. Öte yandan, atom füzeleri konusunda Ka-sım 1985 tarihinde "onay" kararının çık-ması, füzelerin derhal yerleştirilmeye baş-lanması anlamına da gelmeyecek, fiili yerleştirme ancak 1988 yılında başlayabi-lecek.

ABD yönetimi Hollanda'nın aldığı bu karara resmi bir tepki göstermemeye dik-at ederek, füzeleri kendi topraklarına yerleştirilmeye başlaması olan Federal Al-manya hükümet çevreleri ise olayı, "Mos-kova'nın ve onun güdümündeki barış ha-

Batı Avrupa'da atom füzelerine karşı protesto hareketleri 5 yıldır sürüyor.

reketinin baskısına boyun eğmek" bi-kiminde yorumladılar.

Bilindiği gibi, Federal Almanya'da 17 Haziran'da yapılacak olan Avrupa Parla-mentosu seçimleri sırasında barış hare-

keti, resmi sandıkları yanına birer san-dık kurarak füzelerin Federal Almanya'ya yerleştirilmesini onaylamas olan Kohl hükümetinin bu kararını "halk oyu-na" su-nacak.

İrkçı lider Botha'nın Avrupa gezisi

Güney Afrika'nın ırkçı Başba-kanı Pietor Wil-lem Botha, rej-i-min ırkçı niteli-ğini pekiştiren yeni anayasa-yı bir reform olarak göster-mek ve politika-sına yasallık ka-zandırmak a-macıyla bir Batı Avrupa gezisi düzenledi. Bot-ha'nın bu gezisi Batı Avrupa'da-ki yönetimler a-cısından bir de-mokrasi sinavı niteliği kazandı. İsviçre, Portekiz, İngiltere ve Federal Almanya Baş-bakanları Botha ile resmi görüşmeler yapmayı kabul ederlerken, Avusturya Başbakanı Sinowatz, ırkçı rejimi protesto etti. Fransız ve İtalyan Başbakanları ise Botha ile "res-men" görüşmeyi reddettiler. Botha'nın gezisi gittiği tüm ülkelerde Botha'ya ve ırkçı Güney Afrika rejimine karşı protesto eylemleri yapıldı. Bilindiği gibi ırkçı rejimin bu yıl yürürlüğe girecek yeni Anayasası, parlamentoda beyazların mülak çoğunluğuna güvence altına alıncı ve devlet başkanına diktatör yetkileri tanıyor. Ülkedeki küçük Hindli ve melez azınlığa kimi haklar tanıyan Anayasa, nüfusun yüzde 70'inden çoğunu oluşturan karaderil yerli halkı ülkenin belli bölgelerinde yaşamak zorunda bırakıyor. 3,5 milyon insan açık ve yoksulluğun hüküm sürdüğü, corak ve verimsiz topraklar üstünde yaşamakta. Rejim içeride bu insanlık dışı politikayı izlerken dış politikasında da açıkça saldırganlık yapıyor. Başta Angola olmak üzere tüm komşu ülkeler ırkçı rejimin açık saldırısı altında. Saldırıları yer yer ısıtılma-yı sürdürüyor. Angola, Mozambik halk cumhuriyetleri ve Namibiya ırkçı Güney Afrika'nın bugün başlıca hedefleri durumunda.

Reagan hükümetinin başa geçmesiyle ABD tarihinde ilk kez askeri sanayi kompleksi doğrudan iktidara geldi

Nükleer savaş tehlikesi kapının eşiğinde mi?

ABD'de 20 Ocak 1981'de Reagan ve ekibinin işbaşına gelmesiyle, tekeleri sermayenin en gerici, en saldırgan kesimi olan "Askersel sanayi kompleksi" (ASK) ABD tarihinde ilk defa doğrudan hükümet oldu. Bu yeni durum, son bir kaç yıl içinde gerginliğin büyük ölçüde artmasını, silahlanma harcamalarının görülmemişti derecede tırmandırılmasını ve insanlığı toptan yokedeblecek bir nükleer savaş tehlikesinin kapının eşiğine gelmesinin temel nedenlerinden birisini oluşturdu.

ABD "Askersel sanayi kompleksi"nin yükselişi, İkinci Dünya Savaşı sırasında başladı. O zamandan bu yana, ASK gücünü sürekli artırarak ABD yönetimine, Pentagon'a (ABD Savunma Bakanlığı), CIA'ya, ordu üst kademelerine ve ABD Senatosu'na temsilciliklerini yerleştirdi. Ancak, Reagan yönetiminden önce hiçbir zaman, ASK dolaysız olarak hükümet olmadı.

Bilindiği gibi, Reagan'dan önce, içinde bulunduğumuz yüzyılda bütün ABD hükümetleri, merkezi ABD'nin "Doğu Kıyısı"nda bulunan ve "Wall Street" olarak anılan klasik ABD tekellerinin temsilcileri tarafından kurulmuştu. Reagan ve takımı, son işbaşına gelmesiyle, iktidar merkezi Doğu Kıyısı'ndan silah tekellerinin merkezi olan Kaliforniya'ya kaydı.

Amerika Birleşik Devletleri'nin savunma politikasını ve dış politikasını yürütenlerden bir bölümü: (Üst sıra, soldan sağa) ABD Savunma Bakanı Casper Weinberger, Dışişleri Bakanı George Shultz, Başkan Ronald Reagan'ın Sovyetler Birliği uzmanı ve danışmanı Pike. (Alt sıra, soldan sağa) Edwin Meese, Nitze ve John Lehmann. Bunlar da Kaliforniya'daki Amerikan silah tekellerinin üst düzey yöneticileri ve ortaklarıdır.

yası" diye anılan "Bechtel" grubunun ve General Electric ile ilgili iktidardır ve bu kuruluşlarla ortaklık ilişkisi vardır. Aynı şekilde, Savunma Bakanı Weinberger ve Dışişleri Bakanı Schulz, Bechtel grubunun ortakları ve tepe yöneticileridir.

Başkan yardımcısı Bush'un babası Prescott Bush, ABD'nin önde gelen milyarderlerinden birisiydi ve çok sayıda silah tekelinin, petrol kartelinin ve büyük bankaların ortağıydı. Prescott Bush'un ölümüyle bu büyük servet ve ortaklık ilişkileri, oğlu George H.W. Bush'a geçti.

Savunma Bakanı Yardımcısı Richard de Lauer, ABD'nin önde gelen silah tekellerinden birisi olan Raytheon International'ın ortaklarından ve tepe yöneticilerinden birisidir. Kendisi, aynı zamanda ünlü bir füze uzmanıdır.

Richard Perle de, Savunma Bakanı yardımcılığı görevini yürütmektedir. John Lehmann, Deniz Kuvvetleri'nden sorumlu bakan yardımcısıdır. Richard Perle ve John Lehmann, Boeing ve Abington tekelinin temsilcileridir ve bu şirketlerin ortaklarıdır.

Bu listeyi daha da uzatmak mümkün.

çalışan 360 kişi görevlerini bırakarak, Northrop silah tekeline "transfer" olmuşlardır. Bunlardan 343'ü "sivil" silah uzmanı ve 17'si de üst düzey görevlilerdir. Aynı süreçte, Northrop tekelinden 17 üstün nitelikli uzman da Dışişleri ve Savunma Bakanlığı'na transfer olmuşlardır. Bunların arasında Northrop tekelinin Yürütme Kurulu Başkanı Thomas V. Jones de vardır.

Dünya atom savaşının eşiğine getiriliyor

ABD "Askersel sanayi kompleksi"nin dolaysız olarak hükümet olmasından bu yana geçen dört yıl içinde, ABD'nin silahlanma harcamaları ve atom silahlarının yapımı görülmemişti derecede tırmandırılarak dünya bir atom savaşının eşiğine getirilirken, Reagan yönetiminden önce kriz içinde olan ABD silah tekellerinin satışları ve kârları büyük oranda arttı.

Sözgelimi, ABD'nin silahlanma harcamaları 1978'de 105 milyar dolar iken, Reagan döneminde iki katından fazla artarak 1983'de 215 milyar dolara ulaştı. Reagan yönetiminin yaptığı planlamaya göre, ABD'nin silahlanma harcamaları 1988'de 386 milyar dolara yükseltilecek.

Bu politika, elbette ki büyük silah tekellerinin işine yarıyordu. Sözgelimi, ekonomik bunalım ortamında 1983 yılında en büyük ABD tekellerinin kârları artarak yüzde 24 oranında gerilerken, en büyük sekiz silah tekelinin kârları aynı dönemde yüzde 23 arttı. Aynı şekilde, ABD'nin önde gelen silah tekellerinin kârırlık oranları ve hisse senetlerinin değeri, Reagan döneminde 6 ile 38 kat artış gösterildi.

"Askersel sanayi kompleksi" nedir?

"Askersel Sanayi Kompleksi"

(ASK), silah tekelileri, çıkarılan bunlarla birlik olan tekeli sermayenin belli kesimleri, ağır silahçı politikaçılar, yüksek rütbeli subaylar ve fanatik uzmanlardan oluşan ittifaki dile getirmek için kullanılan bilimsel bir kavramdır. ASK, emperyalist-kapitalist sistemin egemen sınıflar içinde, en "gerici", "ırkçı" en "asalak", "savay yanlısı" ve en "tehlikeli" olanıdır.

ASK'nin ekonomik çıkarları, silahlanma harcamalarının ve silahlanma yarışının sürekli tırmandırılmasını gerektirir. O, bütün uluslararası sorunların yalnızca silah zoruyla çözüleceğine inanır ve bunun propagandasını yapar. ASK, nükleer silahlanmayı ve sonuçta nükleer bir savaş, kapitalist sistemin tek kurtuluşu, sosyalist sistemin yenilmesinin ve yok edilmesinin "tek yol" olarak görür.

ASK, gelişen uluslararası kurtuluş hareketlerini, demokrasi savaşını ve kapitalist dünyadaki barış ve işçi sınıfı hareketini kör kullanarak "dururma" ve "ezme" politikasını savunur. ASK, gelişmiş kapitalist ülkelerde, tekeli kapitalizminin çekirdeği ve tekeli sermayenin en güçlü haline gelmiştir.

SILAH TEKELLERİNİN HİSSE SENETLERİNİN DEĞERİNDEKİ ARTIŞLAR

HİSSE SENETLERİNİN

	Reagan öncesi (ABD doları)	1983 yılı değeri (ABD doları)	Artış (Kat)
Boeing	2,6	41	15
General Dynamics	2,8	46	17

Boeing
General Dynamics

nin ayrılmaz parçası olan petrol kartellerinin (Esso, Mobil Oil, Texaco, Standard Oil of California, Gulf Oil) temsilcileridir. ABD'yi yöneten esas sekiz kişiden yalnızca birisi, eski CIA başkalarından **William Casey**, "Doğu Kıyısı"ndan gelmiştir ve klasik ABD tekelinin temsilciliğini yapmaktadır.

ABD'yi yöneten bu sekiz kişi içinde, Reagan dolaysız olarak "Kaliforniya Maf-

bankalarının" saygıdır. Prescott Bush'un ölümüyle bu büyük servet ve ortaklık hisseleri eski CIA Başkanı ve jimdiki Başkan Yardımcısı George Bush'a geçti. Bush CIA Başkanı iken, Sovyetler Birliği'nin askeri harcamalarını gerekçelerden iki kat fazla göstererek ABD yönetiminin ve Pentagon'un silahlanma harcamalarını ırmadığını sağlama için yapmış bir kişidir.

ten temsilcileri ve bu şirketlerin ortaklarıdır.

Bu listeyi daha da uzatmak mümkün. Ancak, şu örnek ABD "askersel sanayi kompleks"inin gücünü, dolaysız iktidarı ve geriliğin içiçe geçişini göstermeye yetecektir: ABD'li iktisatçı Gordon Adams'ın yazmış olduğu "Demir Üşen" adlı kitapta belirtildiğine göre, son birkaç yıl içinde Pentagon'da peşitli görevlerde

Boeing	2,6	41	15
General Dynamics	2,8	46	11
Grumman	7,3	54	7
Lockheed	2,8	104	38
Mc Donald Douglas	7,6	53	7
Northrop	4,8	75	16
Rocwell International	9,0	52	6
United Technologies	10,4	69	7

ABD Türkiye ilişkilerinde yeni bir dönemin adımları atıldı

Türkiye ABD'nin askersel sanayi kompleksine bağlanıyor

Üç hafta önce, ABD'nin "Silahların Kontrolü ve Silahsızlanma Kurumu" adlı kuruluşun CIA kaynaklarına dayanarak yayınladığı silahlanmaya ilişkin raporda, "Türkiye'nin birkaç yıl içinde silah satışını bir ülke haline geleceği" belirtiliyordu. Bu raporun yayınlanmasından iki hafta sonra, 29 Mayıs 1984 tarihinde Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'de verdiği demeçte "Birazık yıl sonra silah satıcısı bir ülke olacağız" diyordu.

3-4 Nisan tarihlerinde Çeşme'de yapılan NATO Nükleer Planlama Grup toplantısında, Türkiye'ye yeni atom füzerlerinin yerleştirilmesi gündeme geliyordu. Son NATO Dışişleri Bakanları toplantısında bazı Batı Avrupa ülkelerinin ve özellikle Hollanda'nın Pershing-2 ve Cruise atom füzerlerinin ülkelerine yerleştirilmesine yanasmakla, Türkiye'yi daha da günce hale getiriyordu.

Ayrıca, geçtiğimiz Nisan ayı ortalarında Milli Savunma Bakanlığı NATO Enfratrüktör Dalresi ile açıklama yaparak, 15 yeni askeri havacılığının yapımı için ihale açıldığını belirtiyordu. Aynı açıklamada, sivil havacılığının geliştirilerek NATO standartlarına uygun hale getirileceği ve bunların askeri amaçlar için kullanılabilceği hususunda da yer alıyor ve yeni yapılacak askeri havacılığın il sivil havacılığınla, NATO ve ABD kuvvetlerinin yararlanabilecekleri açıklanıyor.

Bunun yanı sıra, geçtiğimiz 17-18 Mayıs tarihlerinde Brüksel'de yapılan NATO Savunma Bakanları toplantısında, ABD'nin davetini "NATO harcamalarını artırma" teklifine bütün üye ülkeler karşı çıkarken, yalnızca Türkiye ABD'nin yanında yerli-

yordu. Aynı toplantıda, NATO çerçevesinde Türkiye'deki deniz üslerine atom başlıklı "Harpoon" füzerlerinin yerleştirilmesi kararı alınıyordu.

F-16 anlaşmasının rolü

Son aylarda gözlenen bu gelişmeler, F-16 anlaşmasında başlıklar ortaya çıktı. F-16 anlaşmasının imzalanmasından sonra geçen birkaç aylık sürede, Türkiye-ABD ilişkilerinde yeni bir dönemin adımları atıldı. Türkiye'de hızla silah endüstrisi kurmanın hazırlıkları yapıldı, Türkiye'yi dolaysız ABD'nin "Askersel sanayi kompleks"ine (ASK) ve dolayısıyla Reagan yönetimine, Pentagon'a "bağlayacak" olan anlaşmalar imzalandı.

F-16 anlaşmasının imzalanmasından sonra, F-16 bombardıman uçaklarını ve belli parçalarını Türkiye'de üretecek olan Türk Uçak ve Uçak Sanayi A.Ş. (TUSAS) adlı bir şirket kuruldu. ABD'nin silah tükelleri General Dynamics ve General Electric ile Türk Hava Kuvvetleri Başkanlığı'nın ortaklığıyla kurulan TUSAS, Türk Hava Kuvvetleri için 160 tane F-16 bombardıman uçağı üretecek ve karşılığında 3,2 milyar dolar alacak. TUSAS, yalnızca Türkiye için üretimde bulunmayacak; aynı zamanda, üç pazarlar için de üretim yapacak.

F-16 projesine bağlı olarak, uçak yapımı ve silah endüstrisinde kritik madde olan kobalt ve bakır üretimi için ABD'nin Phelps Dodge, Eitabak, Koç, Gama ve ordu vakıflarının ortaklığına bir başka şirket daha kuruldu.

Ayrıca silah endüstrisinin öteki kollarını oluşturan elektronik, telekomünikasyon ve haberleşme sektörlerinde faaliyet gösterecek olan Teletas, Aselsan, Netas, Mistas ve Aspislen adlında beş yeni şirket kuruldu. Bunların ortakları arasında ABD'nin ITT, General Electric ve North-Hava-Kara Kuvvetleri vakıfları ve yerli holdingler var.

Öte yandan, askeri nakliye uçaklarının Türkiye'de yapımı için İtalya, İspanya ve Kanada'da faaliyet gösteren firmaların görüşmeleri sürüyor. Her üç firma da, ABD'nin ünlü silah tükelleri General Electric'in kontrolünde bulunuyor. Temmuz ayı içinde anlaşma imzalanacak ve büyük bir olasılıkla General Electric'e bağlı Kanada'da faaliyet gösteren De Havilland firması tercih edilerek DHC-50 Buffalo uçaklarının Türkiye'de üretimine geçilecek.

1 Haziran tarihli Milliyet gazetesine bir demar veren Milli Savunma Bakanı Yavuztürk, "Leopard" tanklarının Türkiye'de yapımı için anlaşmaya varıldığını açıkladı ve "Rapier" füzerlerinin Türkiye'de yapımıyla ilgili görüşmelerin sürdüğünü söyledi.

Mersin yöresinde kurulması kararlaştırılan "nükleer santral" konusunda görüşmeler son aşamaya gelirken, F-16 projesi çerçevesinde General Dynamics, ordu vakıfları ve yerli holdingler ortaklığına Trading-Investment Company adlı bir pazarlama şirketi kuruldu. Bu kuruluş, F-16 çerçevesinde Türkiye'de üretelecek savaş araç ve gereçlerinin, kritik maddelerin başka ülkelere pazarlamasını yapacak.

İşte Pentagon: Üç milyon asker ve bir milyon sivil kadro buradan yönetiliyor

Reagan döneminde silahlanma harcamaları yılda yüzde 15 arttı

ABD'nin yıllık silahlanma harcamaları, Carter döneminde yüzde 4 oranında artış gösterdi. Reagan yönetimi, 1978 yılında 105 milyar dolar olan silahlanma harcamalarını 1981'de 160 milyar dolara, 1983 yılında da 215 milyar dolara ırmadı. Böylece, Reagan döneminde ABD'nin silahlanma harcamalarına ayırdığı para, yılda ortalama yüzde 15 oranında artmış oldu. Reagan yönetiminin yaptığı programa göre, ABD'nin silahlanma harcamaları 1988 yılında 386 milyar dolara yükselecek.

Öte yandan, 1983 yılında ABD'nin en büyük 10 silah tükelleri ABD hükümetine 43 milyar 900 milyon dolarlık silah satarak, Pentagon'un silah alımlarının yaklaşık yarısını gerçekleştirdiler. Pentagon'a en çok silah satan ABD silah tükellerinin isimleri şunlar:

- 1- General Dynamics 6,8 milyar dolar
- 2- Mc Donald Douglas 6,1 milyar dolar
- 3- Rocwell International 4,5 milyar dolar
- 4- General Electric 4,5 milyar dolar
- 5- Boeing 4,4 milyar dolar
- 6- Lockheed 4,0 milyar dolar
- 7- United Technologies 3,9 milyar dolar
- 8- Tenneco 3,8 milyar dolar
- 9- Howard Hughes Medical Institute 3,2 milyar dolar
- 10- Raytheon 2,7 milyar dolar

İşsizlik, pahalılık ve ardı arkası gelmeyen zamlar.

Özal hükümetinin 7. ayında bunalım daha da derinleşti

- 1984 yılı için enflasyon hedefi yüzde 25 olarak saplandı. Ocak-Mayıs dönemlerinde, enflasyon yüzde 23,1 olarak gerçekleşti.

Özal Hükümeti'nin işbaşına gelisinden bu yana geçen yedi aylık sürede, ekonominin bütün göstergeleri kötüleşti ve ekonomik bunalım daha da derinleşti. İşsizlik, pahalılık ve ardı arkası gelmeyen zamlar, yığınlar için yaşamı aştan bir gömlek haline getirirken, bunalımın derinleşmesi orta ve küçük boy sermayeleri, hatta yer yer büyük sermaye gruplarını bile etkilemeye başladı. İflaslar, kepekli indimlere ve senet protestoları, inanılmaz boyutlara ulaştı.

- ANAP Hükümeti olduğunda, Türkiye'de yıllık enflasyon oranı yüzde 34 idi. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 16 Mayıs tarihinde yaptığı açıklamaya göre, Nisan ayı sonunda Türkiye'de yıllık enflasyon oranı yüzde 50,2'ye yükseldi.

- Özal Hükümeti'nin 1984 yılı için enflasyon hedefi yüzde 25 iken, Ocak-Mayıs dönemini kapsayan beş aylık sürede enflasyon oranı yüzde 23,1 olarak gerçekleşti. Bilindiği gibi, geçtiğimiz yılın eş döneminde fiyatlar yüzde 11 oranında artış göstermişti.

- Mutfak giderlerinde artış ise, enflasyon oranının da üstünde. Sözelgimi, Ocak-Mayıs döneminde dört kişilik bir ailenin mutfak giderleri yüzde 32 artarak, 37 bin 515 liradan 49 bin 418 liraya tramandı. Böylece, mutfak masrafları beş ayda 11 bin 903 lira artmış oldu.

- Özal Hükümeti işbaşına geldiğinde, Türkiye'de açık işsizlerin sayısı 3 milyon 450 bin kişiydi. Ocak-Nisan dönemini kapsayan dört aylık sürede, işsizler ordusuna 150 bin kişi daha katıldı ve açık işsizlerin sayısı 3 milyon 600 bin kişiye yükseldi.

nin ortak olduğu 320 işçi şirketinin zor durumda bulunduğunu ve eğer devlet yatırımı sağlanmazsa bunların kısa sürede batacağını belirtti. DESİYAB Özal Hükümeti'ne basyarak, bu şirketlerin kurtarılması için 93 milyar 800 milyon liranın gerektiğini bildirdi. Ancak, Hükümet bu talebi reddetti.

- Özal Hükümeti, 350 bin kişiyi ilgilendiren işçi şirketlerinin kurtarılması için gerekli 93 milyar 800 milyon liralık devlet yardımı istemini elinin tersiyle iterken, 15 büyük ihracatçı holdinge "vergî iadesi" adı altında 1984'ün ilk beş ayında devlet kasasından 136 milyar lira ödedi.

- Özal Hükümeti işbaşına geldi, senet protestoları ve istifalar görülmemiş boyutlara ulaştı. Sözelgimi, Ocak-Nisan döneminde 109 milyar 788 milyon liralık senet protestoya uğradı. Bu miktar, son beş yılın en büyük rakamıdır.

- Özal Hükümeti, IMF ve Dünya Bankası'nın emirlerine uyarak, yatırımları

iyice azalttı. Sözelgimi, yapımı sürmekte olan 1,7 trilyon liralık 94 kamu projesinin yapımından vazgeçti. Böylece, bugüne kadar harcanmış olan 81 milyar 755 lira da çöpe atılmış oldu.

Dışsatım patlaması olayı

- Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre, Ocak-Nisan döneminde Türkiye'nin dışsatım miktarı, geçtiğimiz yılın eş döneminde oranla yüzde 34 artarak 2 milyar 465 milyon dolar olarak gerçekleşti!

- Özal, "dışsatım patlaması" yaptık propagandasına başlamak üzereken, istediği kursağında kaldı. Çünkü, dışsatım büyük holdinglerin devletten "vergî iadesi" adı altında daha çok para alabilmek için, yaptıkları dışsatımı gerçek olanın çok üstünde gösterdikleri açığa çıktı.

- Sözelgimi, Kasım-Aralık-Ocak aylarında, Türkiye'nin Federal Almanya, İsveç, ABD ve Hollanda'ya yaptığı dışsatım yaklaşık üçte birinin "hayali" olduğu belirlendi.

Yıl 1984 Ayr. 1984.1									
İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları	İçerik ve Sayıları
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10
1984.1	1984.2	1984.3	1984.4	1984.5	1984.6	1984.7	1984.8	1984.9	1984.10

Yoruma gerek var mı?

Fransa'da çalışan Türkiye'li göçmen bir işçi, Kayseri'de çok sevdiği arkadaş H.K.'ya bir mektup yazmış. Mektupta, Kayseri'de on yıldır işçilik yapan arkadaşının halini, hatırları sormuş. Kayserili işçi H.K. arkadaşının mektubunu hemen yanıtlamış. Ancak, H.K. arkadaşına mektup yerine "İleret bordrosu"nu göndererek "benim halim. hatırlar budur" demiş ve bordronun arkasına iki satır eklemi: "Elime ayda 21 bin 31 lira geliyor. Ev kirası ayda 8 bin 500 lira. Geri kalan paçalya ben, karım ve dört çocuğum geçimcek zorundayız."

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Demir beşgen

F-16 anlaşmasından bu yana geçen kısa sürede, ABD silah tedarikçileri arasında anlaşmalar imzalanmakta, Türkiye'de silah endüstrisinin temelleri atılmaktadır. Burada sözkonusu olan, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için, birkaç askeri tesis temellerinin atılması olmasa da değildir. Sözkonusu olan, bombardan uçaklarından askersel endüstri için gerekli kritik modellerin üretimine, nükleer santrallerden askeri nakliye uçaklarına, Legar tanklarından elektronik araçlara, Rapier füzelelerinden telekomünikasyon sektörüne kadar uzanan, çok boyutlu bir "askersel endüstri"nin temellerinin atılmasıdır. Ve Türkiye'de üretilecek olan bu savaş araç ve gereçleri, Türk ordusunun yanı sıra, başka ülkelere de pazarlanacaktır.

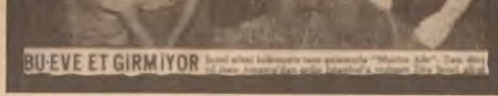
Atılan bu adımlar, Türkiye-ABD ilişkilerinde çok tehlikeli gelişmeleri beraberinde getirebilecek, Türkiye'nin bölgedeki konumunda ve dış politikasında derin değişiklikler olabilecektir. Çünkü, silah endüstrisinin kurulması, şimdi Türkiye dünya gericiğinin merkezi olan ABD "Askerel sanayi kompleksi"ne, ABD silah tedarikçilerine, Reagan yönetimine, Pentagon'a doğrudan bağlanmaktadır.

Bu söylemlere karşı denebilir ki, Türkiye zaten ABD'ye bağlı değil midir? Evet, Özal cetası Reagan yönetiminin NATO'nun "emir erleri"

Devlet Planlama Teşkilatı'nın yaptıkları açıklamaya göre, 1984 yılı sonunda, işsiz sayısı 3 milyon 800 bine ulaşacak.

350 bin ortaklı işçi şirketleri

● "Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası (DESIYAB) işçi şirketleriyle ilgili bir rapor hazırlayarak, 350 bin göçmen işçi-

"Eti yiyor musunuz?" sorusunu, "Eti mi, o da ne?" biçiminde yanıtlayan Şenel, "Bana her gün taşıdığım 20 ton yük ağır değil, geçim yükü ağır geliyor" dedi

Özal'ın uyguladığı ekonomi politikasından genel görüntüler

Türkiye'nin dört ülkeye yaptığı dışsattımın üçte biri hayali

Dışsattım büyük holdinglerin, devletten daha çok vergi ödese alabilemek için, yalnızca İsviçre'ye değil, hemen her ülkeye yaptıkları dışsattımı gerçek olanın çok üstünde gösterdikleri belirlendi. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) verilerine göre, geçişim Kasım-Aralık-Ocak aylarında, Türkiye'nin Federal Almanya, İsviçre, ABD ve Hollanda'ya yaptığı dışsattımın toplamı 561,2 milyon dolardır. Oysa, ilgili ülkelerin istatistiklerine dayanarak yayınlanan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) Nisan ayı raporunda, Türkiye'nin ilgili dört ülkeye Kasım-Aralık-Ocak aylarında yaptığı gerçek dışsattım toplamının 320 milyon 700 bin dolar olduğu belirlendi. Böylece, Türkiye'nin bu dört ülkeye yaptığı dışsattımın 241 milyon dolarlık bölümünün, yani yüzde 33'ünün "hayali dışsattım" olduğu ortaya çıktı.

İlk dört ayda 110 milyar liralık senet protesto edildi

Ekonomik bunalımın göstergelerinden birisi olan senet protestoları, Özal Hükümeti döneminde doruk noktasına yükseldi. İçinde bulunduğumuz yılın ilk dört ayında, 109 milyar 788 milyon liralık senet protesto edildi. Böylece 84'ün Kasım-Nisan dönemindeki senet protestoları, 1980'ye göre yedi kat, 1981'e göre üç kat, 1982'ye göre yüzde 68 ve geçişim yılı oranla da yüzde 28 artmış oldu.

Bilindiği gibi, Ocak-Nisan dönemi İti-

bariyle, 1980'de 13,9 milyar liralık; 1981'de 32,1 milyar liralık; 1982'de 65,3 milyar liralık ve geçişim yılı da 85,9 milyar liralık senet sürsünde idenmeyecek protesto edilmişti.

Beş ayda mutfak giderleri 11 bin 903 lira arttı

İçinde bulunduğumuz yılın ilk beş ayında, dört kişilik bir ailenin mutfak giderleri yüzde 32 artarak, 37 bin 515 liradan 49 bin 418 liraya vardı. 1 Haziran tarihli Cumhuriyet gazetesinin habere göre, Ocak-Mayıs 1984 döneminde, mutfak giderlerindeki artış 11 bin 903 lira oldu. Böylece, Yüksek Hakem Kurulu'nun (YHK) işçi ücretlerine verdiği 1984 yılı zamınının yaklaşık iki katı, yani ilk beş ayda gerçekleşen fiyat artışlarıyla geri alınmış oldu.

Bilindiği gibi, Özal Hükümeti, aylık net asgari ücreti 11 bin 736 liradan 16 bin 420 liraya yükseltti. Böylece, asgari ücretle çalışan bir işçinin aylık ücreti 4 bin 715 lira arttı. Aynı şekilde, Hükümet, or-talama işçi ücretlerini 18 bin 890 liradan

24 bin 315 liraya yükseltti. Böylece, ortalama bir işçinin aylık ücreti 5 bin 461 lira artmış oldu.

KİT ürünlerine yapılan zamların tüketiciye maliyeti 550 milyar TL

Özal Hükümeti'nin 1984 yılının ilk beş ayında Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) ürünlerine yaptığı zamların, tüketicilere maliyeti 550 milyar liraya ulaştı. Ekonomiye Diyalog dergisinin son sayısında yayınlanan araştırmaya göre, Özal Hükümeti'nin KİT ürünlerine beş aylık sürede yaptığı 550 milyar liralık zam, "24 Ocak Kararları'nın yürürlüğe komandası bu yana geçen beş yıllık süredeki fiyat artışlarının en büyüğünü oluşturuyor. İlgili araştırmaya göre, bütün yıl boyunca, KİT ürünlerine yapılan zamlar 809'de 482 milyar, 1981'de 158 milyar, 1982'de 242 milyar ve 1983 yılında da, 150 milyar lira olmuştu.

Memurların umudu borç para

Memurların 1984'ün ilk dört ayında Emekli Sandığı'ndan aldıkları borç para miktarı, geçişim yılı'nın üç döneminde göre iki kat arttı. Emekli Sandığı tarafından yapılan açıklamaya göre, 1984'ün Ocak-Nisan döneminde 247 bin 316 memur kurumdan 15 milyar 266 milyon lira borç para aldı. Geçişim yılı'nın döneminde, 177 bin 706 memur 7 milyar 500 milyon lira borç almıştı.

memur Emekli Sandığı'ndan aldığı borç miktarı, geçen yılın aynı döneminde 4 milyar 500 milyon lira idi. ABD yönetimi, bugüne kadar hiçbir borçlu hükümetine ve hatta Cunta'ya, her istediğini yapmamıştı. Bu durum, Cunta'nın Amerikan-
NATO'cu olmadığını mı göstermektedir? Elbette ki, hayır.

Burada söz konusu olan, Cunta'nın niyeti değil; bugüne kadar, varolan bazı nesnel nedenlerden ötürü, hiçbir borçlu hükümetinin ve Cunta'nın isteseler de, ABD'nin her istediğini "evet" diyememesidir. Örnek mi? Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile "çok gelişmiş" ekonomik ilişkileri vardır. Bugün hala ekonominin temel ve sürükleyici sektörü olan devlet sektörünün oluşması, KİT'lerin yapımı ve olduğu kadıyla "ağır sanayi" kuruluşlarının inşası, bütün bunlar, büyük bir ağırlıkla Sovyet yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Emperyalist kuruluşların ABD yönetiminin yıllardır devlet sektörüne, KİT'lere saldırması boğuna mıdır? Başka şeylerle birlikte bu durum, Türkiye hükümetlerinin ve Cunta'nın, Türkiye-Sovyetler Birliği ilişkilerinin gerginleştirilerek adamların atılmasını engelleyen nesnel faktörlerden birisi olmuş ve istense de, bugüne kadar ABD Türkiye'ye her istediğini yapmamıştır.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin yanı sıra, Türkiye'nin bölge ülkeleriyle ve bölgedeki ilerici rejimlerle de, oldukça gelişmiş ekonomik ilişkileri vardır. Bu durum, bugüne kadar, ABD'nin Türkiye'yi bölgede istediği gibi kullanmasını engelleyen nesnel faktörlerden bir başkasını oluşturmuş ve Türkiye, "Ortadoğu'nun İsrail'i" yapılamamıştır. Ancak, şimdi yeni bir durum ortaya çıkmıştır. ABD ile imzalanan F-16 anlaşması, ABD'nin Türkiye'yi bölgede istediği gibi kullanmasını engelleyen nesnel faktörleri ortadan kaldırabilecek nitelikte ve boyutta olan gelişmelerdir.

Birinci olarak, F-16 anlaşmasıyla yalnızca Türkiye'de askersal sanayi kurmanın girişimleri yapılmamakta; aynı zamanda, yeni bir ekonomik model gündeme gelmekte ve ABD silah tedariklerinin öncülüğünde, Türkiye'nin bütün kritik sektörleri ABD sermayesine açılmakta ve devlet sektörü, KİT'ler, ABD tedarikleriyle yerli ortakların kontrolüne bırakılmaktadır.

İkinci olarak, F-16 projesiyle, ABD "Askersal sanayi kompleksi"ne bağımlılık temelinde ve ekonomik çıkar ilişkileri çerçevesinde, şimdi Türkiye'de uğruşur bir "demir beşgen" in adamlar almıştır. Bu beşgenin parçalarını, dünya gericiliğinin merkezi olan ABD'nin "Askersal sanayi kompleksi", Oyak ve Ordu Vakfı'nın eliyle ordu üst yönetimi, işbirlikçi-tekelleri sermaye, bürokrasinin tepe noktası ve büyük toprak sahipleri oluşturmuştur.

Evvet, bu gelişmeler, bugüne kadar Türkiye'nin ABD tarafından istenildiği gibi kullanılmaması engelleyen nesnel faktörleri ortadan kaldırabilecek olgular, yeni ve çok tehlikeli bir durumdur. Son NATO Savunma Bakanları toplantısında, ABD'nin üye ülkelerin NATO hacemarcasına katılmalarını arttırması istemine bütün NATO üyesi ülkeler karşı çıkarken, bu isteği yalnızca Türkiye'nin desteklemesi boğuna mıdır? Yine aynı toplantıda, Türkiye'deki deniz üslerine atom başlıkları takılan roketlerin yerleştirilmesi kararının alınması, bir rastlantı mıdır? Etkin ve yetkin ilişkiler, son günlerde, "Türkiye önmüzdeki yıllarda, silah satıcısı bir ülke haline gelecek" biçiminde konuşmalar yapılmaması boğuna mıdır? Ve Türkiye'ye yeni atom roketlerinin yerleştirilmesinin gündeme gelmesi, bir rastlantı sayılabilir mi?

Bütün bunlar, F-16 projesine bağlı olarak, Türkiye-ABD ilişkilerinde, yeni bir dönemin temellerinin atılmakta olduğunun açık kanıtları değil midir?

Demirel Hükümeti 1970 Haziran'ında DISK'i yıkmak için bir yasa önerisini Meclise getirdi. 15-16 Haziran tarihlerinde T

Türkiye işçi sınıfı 15-16 Haziran

Türkiye işçi sınıfı 15-16 Haziran tarihlerinde neden ayağa kalktı ve neden onbinler sokaklara döküldü

1970'li yıllara gelirken, burjuvazi DISK'i boy hedefi seçmişti. Demirel hükümeti, 1970 yılı Mayıs ayında 274 ve 275 sayılı Sendika, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt yasalarında değişiklik öngören bir yasa tasarısını meclise getirdi. Yeni yasa tasarısına göre, bir sendikanın toplu sözleşme yapabilmesi için, o işkolunda en çok üyeye sahip olması ve o işkolundaki sigortalı işçilerin yüzde 35'ini temsil etmesi gerekiyordu. Ayrıca, konfederasyonun yurt çapında örgütlü olması ve tüm sendikali işçilerin üçte birine sahip olma zorunluluğu getiriliyordu. Getirilmek istenen bu değişikliklerle, DISK'e bağlı

Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran 1970 tarihlerinde gerçekleştirdiği şanlı direnişi canlı yaşayanlardan birisi de, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Karaca'dır. O tarihte Mehmet Karaca Otosan otomobil fabrikasında işçidir ve Maden-İş'in işyeri temsilcisidir. 15-16 Haziran'ın 14. yıldönümünde direnişlerin içinde yaşayan Mehmet Karaca ile konuyla ilgili olarak yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

TÜRKİYE POSTASI: Türkiye işçi sınıfı tarihinde önemli yeri olan 15-16 Haziran 1970 günlerini direnişlerin içinde yaşadınız. Ne iş yapıyordunuz o günlerde?

KARACA: Otosan otomobil sanayinde işçiydim. Biliyorsunuz Otosan Koc Hol-

TÜRKİYE POSTASI: Anlatıklarınızdan Kemal Türkler'in işçi sınıfımızın sendikal hak ve özgürlüklerine bağlılığı-kararlılığı açıkça bir kez daha ortaya çıkıyor.

KARACA: Evet. Türkler'in "işçileri en etkin eyleme çağırıyor" konuşmasından hiç bir zaman unutamayacağımı iki sözün altını çizmek istiyorum. Konuşmacılardan birisi "fabrikaların dinamitlenmesi" gibi akıl dışı bir öneri getirmişti. Türkler çok sert olarak karşı çıktı ve "bizim kavgamız firetım araçlarıyla değil" diye yanıtladı.

Konuşmasında işçilerin protesto eylemlerinin karşısına polis, hatta yeterli olmaması durumunda askerin çıkartılabileceğinden söz etmişti. Kaçınılmazlıkla kimileri karakola götürülecekti. "Şayet böyle bir durum olursa", diyordu, "kesinlikle arkadaşlarımızı götürmeleri için polise vermeyin. Eğer yine de götürülürse gidip karakollardan arkadaşlarımızı çıkarın."

Çarşamba günü Taksim'de yapılacak mitinge işçileri çağırırken, toplu olarak gelmelerini ve tren, vapur, belediye otobüsü vb. kamu araçlarına bilet almadan binmelerini istemişti. Gerekten de çok çokşulu bir konuşuydu. Tüm temsilciler tarafından çokşulu karşılandı. Toplantıyı kapatırken Türkler "şu andan itibaren eylemi başlatıyoruz" dedi. Her birliğe Londra asfaltına kadar yürüdük. 15-16 Haziran direnişi DISK yönetimi ve işçi temsilcilerinin yürüyüşüyle başlamış oldu.

TÜRKİYE POSTASI: O günlerde Türk-İş ne yapıyordu?

KARACA: Aslında yasa değişikliğini Türk-İş sendikaları destekliyordu. CHP ve AP içinde bulunan milletvekili sendikacılar da taslağı hazırlıyorlar. Türk-İş siyasi iktidarla birlikte davranıyordu. Öyle ki, 1969'da olduğunu sandığım Türk-İş Erzurum kongresinde zamanın Çalışma Bakanı Ali Naki Ersoy bir konuşma yapıyor "DISK'in çanına ot tıkayacak" demişti.

15-16 Haziran direnişi. Türkiye işçi sınıfının tarihinde en örgütlü ve en y

İstegimiz reddedildi. Kadıköy-Maltepe-Gebze'den gelen işçiler gittikçe fabrika etrafında birikiyor, gerginlik artıyordu.

Bu arada fabrika lojmanlarından dışarıya ateş açılması gerginliği daha da artırdı. Ateş eden patronun köyden yeni getirdiği lojmanlara yerleştirdiği ve Maden-İş'e karşı tavırlı işçileri. Dışarıda birikmiş işçiler lojmanları basıp ateş edenlere askere teslim ettiler. Bu sırada gerginlik daha da artıyordu. İçeri girmek için askeri zorlamaya başladık. Söğüt taktılar. Arada itişmeler oluyordu. O sırada bir işçi "Arkadaşlar, bayrağa sarılıp öyle yürüyün askerin üstüne" diye bağırdı. Bayrağa sarılıp öne çıkan-

lediler. Başlama işareti temsilcilerden birinin kısıma gelmesiydi. Tüm işçiler çağrıya uydu, Ankara asfaltına çıktı. Çıkışta başlı "Savaş Hazırol" olan Maden-İş gazetesinin özel sayısını dağıttık. 1500-1700 kişi kadarkı Ankara asfaltında. Birinin bir konuşma yapması gerekiyordu. Temsilci arkadaşları beni önerdiler. Bir minibüsün üstüne çıktım. Bir temsilci arkadaşın elimi uzattığı meğafonda istenilen "274-275 sayılı yasalarda yapılmak istenen değişikliklerin gerek yüzünü" anlatmaya çalıştım.

Daha sonra Kartal'a doğru yürüyüşe başladık. Yol boyunca diğer fabrikalar da bir-

getirilmek istenilen bu değişikliklerle, DISK'e bağlı sendikalar hiçbir yerde yetki alamayacaklardı. Yeni örgütlenen DISK, o zamanlar henüz o nicel güce ulaşamamıştı. Bu da, DISK'in yokolması anlamına geliyordu. 11 Haziran 1970 tarihinde, ilgili yasa tasarısı Büyük Millet Meclisi'nde görüşülerek kabul edildi. Ancak DISK hazırlıktı. 12 Haziran 1970'de DISK Genel Başkanı Kemal Türkler basın toplantısı yaparak, ilgilileri uyardı. Aynı gün, DISK Yürütme Kurulu toplandı. 12-13 Haziran tarihlerinde DISK ve üye sendikaların ortak yönetim kurulları ve sendika yöneticileri, işyeri temsilcilerinin ortak toplantılarını yapıp kararın alındı. 15-16 Haziran 1970 tarihlerinde, 100 binin üstünde işçi İstanbul'da, İzmir'de, Gebze'de sokaklara döküldü. Günlerce fabrikalarda üretim durdu. Demirel hükümeti sıkıyönetim ilan etti. Ancak, AP İktidarı 275 sayılı yasa hakkındaki değişiklik önerisini geri çekmek zorunda kaldı. 274 sayılı yasada yapılan değişikliklik ise, CHP ve TIP'in başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

KARACA: Otosan otomobil sanayisinde işçiydim. Bilyorsunuz Otosan Koç Holding'e ait bir fabrika. Tesviyeçilik yapıyorlardı. Aynı zamanda Maden-İş sendikası işyeri sendikası temsilcisiydim. Otosan benim için çok önemli. Çünkü ilk kez Maden-İş'e o işyerinde tanıştım. Kısa bir zaman önce işyeri patronu yanına sendikadan ayrılmı Maden-İş'e geçmişti. Öncü- lük eden ekibin içinde ben de yer almış- tım.

TÜRKİYE POSTASI: İsterseniz o günleri dönelim. 13-14 Haziran günlerine. Sendikalar, işyeri- rinde durum nasıl? İşçiler geliş- meleri hangi yollarla izliyordu?

KARACA: Mayıs ve Haziran sayılarında sendika basını yasaalarda işçiler aleyhine yapılacak değişikliklerden söz ediyordu. Bölge temsilcileri ve genel merkezde gitti- ğimizde yeni yasa ve değişiklikler üzerine bilgi alıyor, gelişmeleri yakından izliyo- duk. 14 Haziran Pazartesi günü işyeri tem- silcileri Merter'de, daha sonra DISK Ge- nel Merkezi olacak binanın üst katındaki salonda toplantıya çağıldık. Bizim fabrika temsilcileri de katıldı.

Toplantıda önce Kemal Türkler uzun bir konuşma yaptı. Özellikle mecliste de- ğişiklik istenen yasaalardaki hükümleri anladık ve değişikliklerin işçi sınıfının sendika haklarıyla bağdaşmadığını söyledi. "Yasa çıkarsa Türkiye sendikal hareket için zor bir dönem başlayacak, ilerici sendikaların yaşama hakkı yok edilecektir", Türkler, top- lantıda, DISK'in temel ilkesi olan tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesinden ha- reketle, meclisteki tasarıya nasıl bir tepki kararı alınacağını tartışılacağını söyleye- rek konuşmasını bitirdi. Daha sonra tartış- ma açıldı. Sendikal hak ve özgürlüklere ge- len kısıtlamalar dile getirildi, çeşitli eylem türleri önerildi. Eylem önerileri arasında çoğunlukla protesto yürüyüşleri, miting- ler ve işyerlerinde üretimi durdurma vardı. Tartışmaların sona ermesinin ardından Kemal Türkler bir değerlendirmeyle top- lantıyı kapattı. İstediki "hemen ertesi sa- bahattan itibaren en etkin eylemlerin" başla- tılmasıydı. 17 Haziran Çarşamba günü ise DISK'in Taksim'de büyük bir miting yap- cağını duyurarak "İşçiler bulundukları iş- yerlerinde, işyerlerinin koşullarına uygun yürüyüş, üretimi durdurma, semt ve mahal- lelerde protesto yürüyüşleri düzenleme gibi eylemlere çağırıldı.

konferansın zamanını Çarşıya Bakımı Ali Naili Erdem bir konuşma yaparak "DISK'in çanına ot tıkaycağız" demişti. 1967'de DISK'in kurulması yeni bir dö- nem başlamıştı. İşçiler DISK'e bağlı sendi- kalara geçmek istiyor, DISK militanları iş- ten atılıyor, bölge çalışma müdürleri yetkiyi DISK'e bağlı sendikalara vermek istemiyordu. Bu nedenlerden direnişler, işgalatı oluyordu.

TÜRKİYE POSTASI: 15 Haziran sabahı eylemler başladı...Örneğin sizin bölgенizde gelişmeler nasıl ol- du?

KARACA: 14 Haziran akşamı Merter'den çıktıkdan sonra, ertesi günkü eylemi koor- dine etmek için Anadolu yakası, Kadıköy- Gebze arası temsilcileri biraraya gelip bir toplantı yaptık. Kadıköy'den Gebze'ye tüm Anadolu yakası temsilcileri katıldı toplantıya.

Sabah işyerlerini terk ederek Ankara asfaltı üzerinde eylem geçmeyi kararlaştırdık. Buluşma yeri olarak Kartal saptandı. Erte- si sabah fabrikada bir değerlendirme de kısım temsilcileriyle birlikte yapıldı. Biz toplantıdayken, bir yerlerden haber almış olacaktık ki işveren devamlı haber gönde- rip görüşme istiyordu. Biz tek bir işvereni görüşmenin sorunu çözmeyeceğinden bu isteğe yanasmadık. Toplantı sonunda her- kes ümitsizine döndü. İşlere kısaca duru- mu anlattılar, yürüyüşe geçeceğimizi söy-

leniyorduk. Bu arada sarıya öyle yürüyüş aşkına istide- ne'di yağıyordu. Başyargı olarak bir o- kanlar askerin üstüne doğru gittiğinde, onları yene süngüler karıştırdı. Bu arada aynı se- "bayağı süngü çekiyolar" diye bağır- dı, askerin şaşkınlığından istifade hep birlikte bastırıp barikatı yarıdık, fabrikaya girdik. Haymak işçileri ile kucaklaştık. Daha son- ra, eyleme ertesi gün devam etmek üzere, herkes işyerine döndü.

TÜRKİYE POSTASI: 16 Haziran günü tekrar işyerinde mi buluşu- du?

KARACA: Evet. Bir gece önce temsili ar- kadışlarla kararlaştırdığımız üzere yürü- yüş yönümüz değişti. Önce Üsküdar'a, oradan Kadıköy'e gidecek. Tekel işçileri ile birleşecek, meydanlarda halka seslene- cektik.

Bu arada ilginç bir şey oldu. Bir gün önce yürüyüşe gelmeyen yasa ve postabazları gelerek yürüyüşe katılmak ve hem de en önde yürümek istediklerini söylediler. Temsilciler ve onlar önde yürüyüşe baş- ladık. Koşuyolu köprüsüne geldikimizde önde polis arkada asker barikatlarıyla kar- şılaştık. Polis anons yaparak "Yürüyüşü- nüzün kanunusuz olduğunu ve valilik kararı olarak fabrikaya dönmelisiniz" istedi. Yanı- tımız "hayır" oldu. "Yürüyüşe geç, engel ol- mayın, çıtışa istemiyorum" dedik. Görüş- meler 5-10 dakika kadar sürdü. Biz kararl

Daha sonra Kartal'a doğru yürüyüşe baş- ladık. Yöly boyunca diğer fabrikalar da bi- ze katıldı. Kartal yöresinde, Süleyman De- mirel'in kardeşinin de ortak olduğu Hay- mak fabrikası yakınında tüm bölgelerden gelen işçiler birleşti. Trafik tamamen ke- sinildi uğramıştı. Tüm çatıların bilizlere el sallayan işçilerle dolu olduğu Haymak fa- brikası aydın ve tanklarla çevrilmiş duru- mdaydı. Bizzi fabrikaya sokmak istemediler. Bir heyet oluşturup sorumlu ile görüştü. Bir biçimde vazgeçmeye toplum polisi saldırıya geçti. Taş, sopa, coplarla çatışma oldu, polis barikatını yarıdık. Üsküdar meydanına inişte, Doğançlar yakasında yeniden kademe kademe askeri barikatlara karşılaştık. Teker teker hepsini yarak Üs- küdar meydanına inip Tekel işçileriyle bir- leştik. Konuşmalar yapıldı. Bu arada yük- sek rütbeli bir subay, askeri bir aracın zeri- inden işyeriimize dönmemizi için çağrı yapıyordu. Kimse etkilendi.

Sonra Kadıköy yönüne doğru yürüyüşe ge- çtik. Kadıköy meydanında da askeri barika- tlarla karşılaştık. Havasertisi, asker hava- ya ateş açtı. Ateşin ilk etkisiyle bir dağı- ma olduysa da sonra tekrardan Kadıköy işkele meydanında toplandık. Giderek ye- ni gelenlerin katılmasıyla kalabalıklaşıyo- rdu. Altınol'da doğru yürüyüşe geçtik. Amacımız bir miting yapıp karar dağıtmak, işyeriimize dönmektir. Polis tekrardan önümüzde barikat kurdu. Çatışmalar oldu. Daha sonra Kartal-Maltepe'den gelen işçi- lerin Bağdat caddesi üzerinden Kadıköy'e doğru geldiklerini, polislin bizim onlarla birleşmemizi engellemeyi istediğini öğ- rendik. Barikatı yarak yürüyüşümüzü sür- dürdük. Fenerbahçe stadının oralarında gerinlik yükseldi. Önceleri bilmiyorduk, daha sonra Maltepe yöresinden gelen ar- kadışlarımızla görüştüğümüzde polisle büyük çatışmaların olduğunu, kimi ar- kadışlarımızın öldüğünü öğrendik. Çatış- manın boyutu öylesine yükseltti ki, top- lum polisinin bir kısmı kendilerini kur- tarabilmek için Kırbağlıdere'ye atıya- narak kaçıyorlardı. Aramızda daha sonra Gebze'den gelenler de eklendi. Hep birli- kte Kadıköy-Haydarpaşa-Ankara asfaltı üzerinde işyerlerine döndük. Çok ilginç şeyler oldu o gün. Örneğin Kartal'dan gelenler önce kaymakamlığı basarak, kay- makamı "Demirel istifa" diye bağırıyorlar.

Cop, dipçik, tabanca, tüfek, tank... Hiçbir işçi sınıfını durduramadı

TÜRKİYE POSTASI: Bunlar sade- ce İstanbul Anadolu yakasında ger- çekleşen eylemleri değil mi? Tü- mü düşünüldüğünde direniş bo-

e Türkiye işçi sınıfı genel direnişe geçerek burjuvazinin ve Demirel hükümetinin DISK'i yoketme planına geçit vermedi.

Haziran geleneğini yaşatacak

Yeni yığınsal çıkışı

yafta çok daha aktif görünüyor.

KARACA: Bunun dışında Silahlar, Çalın-
loğlu, Levent, Eyüp, Topkapı, İzmir'te ey-
lemler oldu. O günkü hesaplamalara göre
100 binin üzerinde işçinin eylemlere katıl-
dığı söyleni. Aynı ektide olmasa da İzmir
ve çevresinde de benzer etkinlikler oldu.

TÜRKİYE POSTASI: Ve 16'sı ak-
şamı sıkıyönetim ve DISK yönetici-
lerinin tutuklanması.

KARACA: 16'sı akşamı sıkıyönetim ilan
edildi. Sendika yöneticileri tutuklanmıştı.
Ama biz direnişi durdurmadık. 17'sinde

radıyodan haberleri izliyorduk. Arkadaş-
lardan mitingin iptali haberini almıştık
ama direnişin devam edip etmeyeceği ko-
nusunda bir bilgi alamamıştık. 17 Haziran
günü fabrika dışına çıkmadık ama çalışma-
dık da. Oturarak eylemi sürdürdük. Diğer
işyerleriyle Arçelik-Singer vb. işişi kurma
görevi almıştım. Yaptığımız görüşmelerde
çalışmamayı, oturarak eylemi sürdürmeyi
kararlaştırmıştık. Bizim işyeri, 19'una ka-
dar böyle devam etti.

19'unda işbaşı yapıldı. O gün işyerine geldi-
mizde, bazı temsilci arkadaşların olmadığını
gördüm. Durum açıldı, tutuklanmışlardı.
Ben bir gün önce kaldığım evden ayrıldı-
ğımдан tutuklanmamıştım. Bir işi arkadaş
gelerek polisin sabah beni sorduğunu, hala
fabrikada olduklarını söyledi. Bazı arkadaş-
lar kısa bir görüşmeden sonra fabrikadan
ayrıldım ve sendika ile görüştim. Üç ay sü-
ren sıkıyönetim boyunca da teslim olma-
dım.

TÜRKİYE POSTASI: Daha sonra-
ları uzun yıllar sendikal hareketle
görev aldınız. Daha sonrası üzerin-
deki etkinliklerini de gözünüze ala-
rak, bugün 15-16 Haziran direnişini
ni nasıl değerlendiriyorsunuz?

KARACA: 15-16 Haziran olaylarına şöyle
bir dönüp baktığımızda, önce bu direnişin
Cumhuriyet tarihinde Türkiye işçi sınıfının
o güne dek gerçekleştirdiği hem en yığınsal,
hem de en etkin eylem olduğunu görüyo-
ruz. Elbette ki bu eylemin örgütlenme açısından
kimin eksiklikleri olduğunu söylemek
mümkün. Ama sonuçları açısından bakıldı-
ğında, Türkiye işçi sınıfına ve onun ilerleye
yönelik savaşımına önemli katkılar getirmiş-
tir.

Birincisi, burada hedef olarak alınan ilgili
sendikalar yasa meclisten geçtiği halde iş-
letilememişti. Yani oluşturulan kamuoyu ile
bu yasamın işlerliği ortadan kaldırılmış-
tı. Daha sonra da anayasa mahkemesi TİP'in
açmış olduğu dava sonucu bu yasamın bir
çok maddesini iptal etti.

İkinci yönü, eylemin işçilere savaşın hak-
kını öğretti.

menin yollarını göstermesiydi.

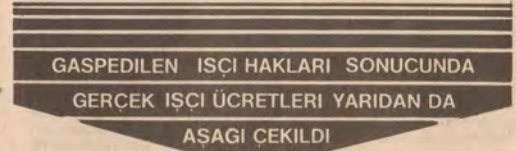
Üçüncü bir kazanım, bu eylemlerden son-
ra öncülüğün işçi sınıfının olduğunun bilin-
ce çıkmasıydı. 15-16 Haziran, o güne dek
olan ülkemizdeki kimi tartışmalara son
verdi.

Dördüncü nokta ise, daha sonraki yıllarda
sendikal savaşımında, DISK'in öncülüğünde
gerçekleştirilen bu eylemin çeşitli yığınsal
eylemleri örgütlemeye bir temel olması ve
kimin eylemlerde de örnek teşkil etmesidir.
Altı gizliliği gereken bir başka faktör; bu
eylem sonucu DISK'in ve Türkiye sendikal
hareketinin ilerici kesiminin söylediğini
dost da düşman da dikkate almak zorunda
kaldı. Bu eylemler sonucudur ki DISK 12
Mart sonrası dönemden güçlenerek çıktı.
Nitel ve nicel kazanımlarını pekiştirdi.

TÜRKİYE POSTASI: Sayın Kara-
ca son olarak bir şey sormak istiyoy-
rum. 12 Eylül sonrası DISK ağır
saldırıların hedefi oldu. Sendikal
hareketin, işçilerin 15-16 Haziran
direnişleriyle de elde edilenler ol-
mak üzere bir çok kazanım yok edil-
di. Bu koşullarda sendikal savaşım-
da işçi sınıfının önünde duran gö-
revler nelerdir?

KARACA: 12 Eylül'le birlikte Türkiye işçi
sınıfı ve onun sendikal örgütleri başta DISK
ve üye sendikaları ağır baskılar altında. Si-
nif savaşımının çetin olduğunu bilimler se-
rin kaplı olarak olayları değerlendiriyorlar.
Ama bu hep böyle gidecek değil. 1967 ya-
lında, DISK'in kurulduğu yıllarda da to-
pulsal yasalarda, sendikal yasalarda bize
göre bugünkü gibi olmasa da, anti-demok-
ratik hükümler vardı. Süreç içinde gördük
ve yasadık ki, işçi sınıfımız yasaları kırma-
sını biliyor. Örneğin, yasalar fabrika işgalinin
bir hak olduğunu yazmaz. Ama baskılar so-
nucu böyle noktaları gelirdi ki, işçiler hak-
larına yönelik saldırılar karşısında bu tür ey-
lemlere de başvururlar. Bu eylemler sonu-
cu işçi sınıfı hakkı kazanımlar elde etti.

12 Eylül sonrası, onun geçmişte savaşım so-
nucu elde ettiği kazanımlar ortadan kaldırı-
ldı.

İşçi hakları geri alınması bilecek ve daha ileri
haklar için savaşım atılacaktır.

Bu konuda, geçmişteki 20 yıllık sendikal sa-
vashımdaki deneyimimiz bize yardımcı ola-
caktır. Yeter ki biz geçmişteki bu savaşım-
ları, deneylerden ders çıkarmasın bilelim.

Koşulların olursu olsun, işçiler her ko-
şulda kendi savaşımını örgütleyebilir, koşulla-
ra uygun çalışma yöntemleriyle ortaya çı-
kacaktır. Bugün faşizm koşullarında en
acil sorun işçi sınıfının birliği sorunudur.
Bunun da, etkin olarak gerçekleştirileceği
yer, sendikalardır. Çünkü yitirilen haklar

**Cuntanın süngü zoruyla
gasp ettiği işçi hakları**

Cuntanın Anayasa ve çalışma hayatını dü-
zenleyen yasalarda yaptığı değişiklikler-
le, kazanılmış işçi haklarının büyük bir bô-
lümü geri alırdı:

Anayasa ve yeni sendikalar yasasına
göre, işçinin grev hakkını kullanması,

edildi. Sendika yöneticileri tutuklandı. Ama biz direnişi durdurmadık. 17.50'de yapılacak mitingin iptal edildiği temsili arkadaşlarımıza iletilti. Sürekli olarak

bir çok maden işi iptal etti.

İkinci yönü, eylemin işçilere savagınlık takdire, savagınlardan etkinliği-yıgınsallığı oranında hak alabilmenin, hak elde edebil-

32 Eylül sonrası, onun geymece savagınlığı sonucu elde ettiği kazanımlar ortadan kaldırdı. Ne olursa olsun, koğullar nasıl gelişirse gelişsin işçi sınıfımız diktatörlüğün yok et-

Bunun da, etkin olarak gerçekleştirebileceği yer sendikalar. Çünkü yitirilen haklar yalnızca DISK'in değil, işçi sınıfının bütünüdür.

Anayasa ve yeni sendikalar yasasına göre, işçinin grev hakkını kullanası, hemen hemen olanaksız hale getirildi. Yeni düzenlemeler, hükümet kritik iş-kollarında grevleri yasaklayabiliyor ve bütün işkollarında da etereleyebiliyor.

Asıl önemli, toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık çıktığı zaman, taraflardan birisi sorunun çözümü için Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) başvurabiliyor. Anayasa'nın 54. maddesine göre, YHK'nun kararları kesin ve toplu iş sözleşmesi hükümleridir. Bu durumda, isteyen her işveren uyuşmazlık çıkartarak konuyu YHK'na götürülebilir ve böylece, sendikaların grev silahını kullanmasını engelleyebilecek.

Yeni Anayasa ve çalışma hayatını düzenleyen yasalara göre, sendikaların siyaset yapmaları yasak. Sözgelimi, hükümet işçileriyle direkt ilgili bir yasa çıkarmak istese, bu yasa teklifi üzerinde sendikalar görüş bildirmezler. Bildiği gibi, Ziraat Odaları Birliği yöneticileri özel hükümeti bütün bakan fiyattan düşük tuttu biçiminde açıklamaya yaptırı diye, siyaset yaptıkları gerekçeyle haklarında kovuşturma açıldı.

Yine yeni düzenlemelere göre, işçi sendikaları başka demokratik örgüt, sendika ve siyasi partilerle ilişki kuramazlar, ortak toplantı yapamazlar ve dayanışmada bulunamazlar. Ayrıca siyasi amaçlı grev, dayanışma grevi, genel grev, işyeri işgali, işi yavaşlatma eylemleri yasak.

Sendikalar yasasında yapılan bir değişiklik, işçi sendikalarının mali ve idari denetimleri ciddi yaptırım gücüne donatılmış devlet kurumlarına (Devlet Denetleme Kurulu, mahkemeler vb.) bırakılması ile bir kulp bulup sendikalar istenildiği zaman kapatılabilir hale getirildi ve ayrıca, sendikaların parasal durumları kontrol altına alındı.

Yine yeni Anayasa'ya göre, sendikacı olabilmek için on yıl işçi olarak çalışmış olmak gerekiyor. Ayrıca işçi sendikaları bütün gelirlerini devlet bankalarından bulundurmak zorundalar.

Şanlı direniş geleneklerimizi özgürce kutlayacağımız günler uzak değildir

bekleyemeyiz. Görüyorsunuz, fabrikamız önünde tanklar var. Ama korkacak birşey yok, tankları kullananlar da emekçi. Eğer bizi durdurmak isterlerse, durmayacağız. Onların tankları varsa, bizim de gücümüz, sendikamız var."

Türkiye Postası: Bütün işçiler bu çağrıyla uydu mu?

Tekmak: Bu konuşma üstüne bütün işçiler fabrikayı boşaltıp yürüdüye geçti. Fabrikanın çıkışına geldikimizde, yüksek rütbeli bir subay önümüze dikildi. Aynı anda, tanklar da büyük bir gürültüyle çalışmaya başladı. Tankçıların komutanı, nereye gitmek istediğimizi soru. Cevap vermiyoruz, yürüyorduk. Birkaç tank önümüze gerekerek barikat oluşturdular. Durdurmaya çalışıyorlardı, ama biz kararlıydık, yürüyecektik. Tank komutanı yüksek ve sinirli bir sesle bağırdı, "Sıkıyönetim var, işyerinize dönün, yoksa tankları üstünüze sürerim" dedi.

Biz iki adım daha atınca da, komutan "sürün ulan tankları, çiğneyin bu ıleri" diye bağırdı. Tanklar üzerimize doğru gelmeye başladı. Biz gelinecek, ama içimizden Ahmet adında yiğit bir arkadaş öne atıldı ve kendini tankın önüne attı "çiğne ulan çiğne" diye bağırdı. O anda, tanklar olduğu yerde ağıldı kaldı. Biz yürüydük tankların üstüne, barikatı yırtıp çıktık, başladık yürüye.

Londra Asfaltı'na geldiğimizde Dökmey-Unilever-Kale Kilat fabrikası işçileriyle birleştik. Hem gücümüz, hem de cesaretimiz artmıştı. Ama burada, çok sayıda asker, tank ve toplum polisi toplandı. Kalabalık bir toplum polisi grubu, askerlerin ve tankların önünde barikat kurmuştu.

İşçilerin tümünde toplum polisine karşı bir kin vardı. Çünkü, Gökçek direnişçisi Şerif Aygün'ü Topkapı mezarlığına çok ağır bir şekilde vurmaları. Saffarın mızdan bir slogan yükseldi "Polis defolusun, asker gelsin işçi ordu elele" diye. Polisi asker ve tankları gerisine aldılar. O zaman oldu o kalabalık bir sokak, "aranızdan hep kişilik bir grup gelsin, konuşmak istiyorum" dedi. Yine bir hep bir ağızdan, "hepimizle konuş hepimizle" diye bağırdı. Subay, "kardeşlerim, bütün işçiler fabrikalarımıza

15-16 Haziran direnişini canlı yapanlardan birisi de, Maden-İş Sendikası Başkan Vekili Murat Tokmak'ır. O tarihte Murat Tokmak Magirus otobüs fabrikasında işçi olarak çalışmaktadı.

Türkiye Postası: 15-16 Haziran direnişinin içinde yaşadınız. Çalıştığınız işyerinde ve bölgede direniş nasıl başladı?

Tekmak: 15-16 Haziran şanlı işçi direniş günlerinde 900 işçinin çalıştığı Magirus otobüs fabrikasında işçiydim. İşyerinde yetkili sendika Maden-İş'li 15 Haziran günü, fabrikada üretim durmuştu. Yani, direniş geçmişti. Hepimiz küçüküklü büyüklü gruplar halinde toplanıyor, konuşuyorduk.

16 Haziran sabahı, hepimiz eksiksiz fabrikadaydık. Kartal'da, Gebze'de, İzmit'te sokaklarda direnişlerin olduğunu hepimiz duyuyorduk. Saat 10 sularında, fabrikamız sirenleri çaldı, toplantı var diye bağırışlar oldu. Yüksekçe bir yere çıkan İsmet adındaki sendika temsilcisi, aynen şöyle konuşuyordu:

"Arkadaşlar, bilirsiniz patronlar sendikamızı kapatmak istiyorlar. Eğer sendikamız kapanırsa, biz yine köle gibi çalışacağız. Hak diyene kapıyı göstercekler. Eğer sendikamızı kapatırlarsa, bundan 2 yıl önce olduğu gibi, tuvaletlere işçi olan yemekhane yemeklerini yiyebilecek ve o zaman tuvaletlerden havalandırma sinekleri yemeklerinin üstüne konma özgürlüğünden yeniden kavuşacaklardır. Olay ciddidir. Sendikamızı kapatmalarına izin vermiyoruz. Aldığımız haberlere göre bütün işçiler sokaklara dökmüş, bu durumda bizler burada

TÜSTAV

OKUYUCU POSTASI

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SECMELER

35 Saat Türküsü

Ben Çocuğum

Ben çocuğum
Deki onbin, yüz bin, milyon.
Bir fidan nasıl hasretse

Öylesine hasretim suya, güneşe
barışa özgürlüğe
Yapılmasın istiyorum savaşılar.
Yaşamak istiyorum
Yaşamak istiyorum
tüm çocuklarla elele.
Ben çocuğum
Deki onbin, yüz bin, milyon
Hasretim
Hasretim biz
barışa,
ekmeğe,
okula...

Cengiz Köktürk/Batı Berlin

Ve Bir Kadın

Bir pazar yerini ki
Bildiğimiz pazar yerlerinden,
Ve bir tezgah
Farkı yok diğerlerinden
Tıtahtan yapılmış.
Bir kadın tezgah başında,
Deki ANAMIZ,
Deki BACIMIZ yaşında.

Yastık kırları,
Sehpa örtüleri,
Kenarları oyaltı birkaç mendil
Nafalin kokuları içinde
Dıştaffın tezgaha yatıyor.
Pazar yerinde bir KADIN
Çeyizlerini SATIYORDU

Ayla Altıntaş/M. Gladbach

Bahattin GEMİCİ/Gelsenkirchen

Mannheim'lı okura yanıt

18 Mayıs tarihli **Türkiye Postası**'na Mannheim'dan bir okurun gönderdiği mektup beni kadın ve analık konusunda üzerinde bir kaç söz söylemeye itti.

Elbette kadının toplumdaki yerinin yalnızca insan neslini sürdürme gibi biyolojik bir işleve indirgenmesi, onu evin sınırları içine hapsedip toplumsal yaşama aktif bir biçimde katılmaktan uzaklaştırmak demektir. Böylesi bir görüşü ancak gericiiler savunabilir. Hitler Almanyası'nda nazilerin kadınlar için uyguladığı 4-K formülünü anımsayalım: **Kinder** (çocuk), **Kirche** (kilise), **Kleider** (elbise), **Küche** (mutfak). **Gerici burjuva** ideoloğları bu noktadan kalkarak, kadınların bağımsız ve yaratıcı nitelikleri olamayacağı üzerine tezleri ürettiler.

Feministler de; çocuğu doğurmanın kadın olduğunu ileri sürerek erkeklerle karşı cephe alıyorlardı. Toplumda kadının bağımsız yerini almasını savunurken gerçekle kadınların erkeklerden daha üstün olduklarını kanıtlamak istiyorlardı. Tarih boyunca kadının ezilmişiğinin bir tepkisi olarak kabul edilebileceğimiz feminist akıma baş düşman diye erkekleri gözetmesinin yanlışlığı, toplumdaki bütün eşitsizliklerin kaynağını sınıfsal olduğu gerçeğini göz ardı etmemekle ve bunu en geniş kadın yığınlarına maletmekle ortaya koyabiliyor.

Bu anlamda Türkiye'de böyleleri bir kadın hareketi vardır. Kadınlar kendi örgütlerinin çatısı altında demokrasi savaşımına katılmışlardır. Bugün nice ilerciler kadın cuntaya karşı savaşımın içindedir.

Mannheim'lı arkadaşımızın iddiasının aksine ilerciler onbinlerce kadın barış, de-

mokrası, bağımsızlık uğruna her türlü 'eylemde yer almış, almaktadır. Bu uğurda yüzlerce cuntanın zindanlarında nice işkencelerden geçmiştir. Değerli İKD üyeleri ve Barış Derneği yöneticileri **Reha İsvan** ve **Semra Özdamar** ifadelerinde, kadın ve anne olmalarının barışı savunmalarında önemli bir neden olduğunu belirttiler. Yanısıra cuntanın zindanlarında, geçen ilerciler kadınların Mannheim'lı arkadaşımızın "**klasik**" dediği görüşleri savunmaktan çekinmediler.

Kadının toplumdaki yerini belirtilirken bunu sadece analık göreviyle sınırlamak ne kadar gerici bir görüşse, kadını ailesinden ve çocuklarından ayrı ve kopuk bir savaşım içinde göstermek de o derece hatalı olur kanısındayım.

İngiltere'deki Greenham Common'lı kadın "**çocuklarımız ölmesini istemiyoruz**" diyor bu görüş "**klasik**" mi oluyor? Yoksa Güney ve Orta Amerika'da silah elde çarpışan kadın "**çocuğum yaşasın, daha iyi yaşasın!**" derken mi "**klasik**" bir görüşü yineliyor? Cuntanın zindanından oğluna ya da kızına seyli gönderen ana "**yavrum sana daha iyi bir gelecek bırakmak istiyorum**" derken mi "**klasik**" bir ifade kullanıyor.

Değerli arkadaşımız, sadece fotoğraflardan kalkarak geçmiş ve yaşadığımız günleri göz ardı etmeyin. Tü. Kiye ve ve Avrupa'da yaşayan kadınlar hiç de "**klasik**" görünüşlerde değil, hayatın ta içinden ve dünyadaki deneyimle sımsıkı bağlı ve doğru görüşlerden hareket ediyorlar. Yayınlara izleyin, elinize geçmiyorsa isteyin.

Fatma Akça/Fransa

Ölenle ölmüyör

25-27 Mayıs tarihleri arasında Federal Almanyası'nın Duisburg kentinde yapılan Alman Komünist Partisi Merkez Yayın organı "**Unzere Zeit**" gazetesinin geleneksel halk çeniliğine FIDEF'in sergisinde görevli olarak katıldım. Gördüklerimi **Türkiye Postası**'na yazmaymı bir okur

Ça çalışan görevliler arasındaydı. Uğur'un yokluğunu hissettirmeyen bir caba harcayordu. Bazen FIDEF sergisinde görevde, bazen hazırık çalışmalarını yapdığı Duisburg demek lokalinde görev yapıyordu. Nisa'yı bir ara demek lokalinde Uğur Temizkan için hazırlanmış anı

Gönüllü muhabirlerimizin dikkatine

Gönüllü muhabir kimdir? Yapıldığı işe karşılık bir ücret almadan gazetemize haber, fotoğraf ve her türlü yazı gönderen kimse, **Türkiye Postası**'nın gönüllü muhabiridir. Resmi temsilcilerimizden okurlarımıza kadar bütün muhabir ağız bu "**gönüllü muhabirler**"den oluşuyor.

Gönüllülük temelinde dayanan, yani amatörlüğe furlatılan her iş eksikliklerini de beraber getirir. Bizim gönüllü muhabirlerin çalışmaları da bu bu amatörlüğün kaynaklanan eksiklikler var. Burada bunların neler olduğunu tek tek sıralayacak değiliz. Ama bir eksiklik var ki, en başta bunun üstesinden gelebilmeliyiz.

Gerek temsilcilerimizin gerekse okurlarımızın önemli bir kesimi gazetemize haber gönderirken, **Türkiye Postası**'nın baskıya giriş ve çıkış tarihlerini dikkate almıyor. Böyle olunca, gönderilen haberler zamanında elime geçmiyor ve gazetemize de gilemiyor. Günlük gazete değil ki o günlük sayıya yetiştirmeyen haberi ertesi günü sayımda verebilelim. Haberleri zamanında yetiştirmeyen haberi 15 gün beklemesi gerekiyor. 15 gün sonra da o haber öneminden çok şey yitiriyor ve bu yüzden de hiç basılmıyor.

Bu aksamının en canlı ve taze örneklerini Mayıs ayı başında yaşadık. 5 Mayıs günü Federal Almanyası'nın 50'ye yakın kent ve kasabasında imza kampanyası yürütüldü. 5 Mayıs günü yapılan bu eylemin haber ve fotoğrafların en geç 10 Mayıs'a kadar bilelemedi 11 Mayıs'a kadar elimize ulaşması gerekiyor. Bu 15 Mayıs salı günü akşamı **Türkiye Postası**'nı matbaya gön-

BALKAN
DENİZLİBURSA DENİZPİNKİTİRİNCEN
REISEN

KOMŞU
BULGARİSTAN'DA
YURTTAŞLARIMIZA

SONNENSTRAND'da

Orke	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
85 11	8,40 1	35 1,	95 km	
170 11	16,80 1	70 1,	190 km	

Okurlarımıza "hesap verme" toplantılarımız sürüyor

● Stockholm'de yapılan toplantıya katılan başredaktör Ahmet Kardam, okuyucuların sorularını yanıtladı, gazetenin yayın politikası konusunda bilgi verdi

Türkiye Postası'nın birinci yayın yılını doldurması dolayısıyla yazı kurulu üyelerinin gazete okurlarıyla yaptıkları "hesap verme" toplantıları sürüyor. İsveç'in başkenti Stockholm'de 2 Haziran günü yapılan toplantıya yazı kurulu adına başredaktör Ahmet Kardam katıldı ve toplantıda gazetenin yayın politikası ve işlevi üzerinde duruldu.

Ahmet Kardam, 70'e yakın okurun katıldığı toplantıya açarken yaptığı konuşmada, Türkiye Postası'nın gücünü boylu basınımla kıyaslayarak şunları söyledi: "Sırtına tekellere ve onlara milyonluk illalarına dayanarak boylu basının parasal gücüne ve olanaklarına kıyasla elbette çok güçsüzsüz. Ve "işçi basını" olarak onların bu gücüne hiçbir zaman ulaşamayacağımızı da biliyoruz. Ama biz Türkiye Postası olarak hiçbir burjuva gazetesinin yapamadığını yapıyoruz, birinci yılımızı doldururken okurlarımızla böyle toplantılar düzenleyerek onlara bu bir yılın hesabını veriyoruz. Başarılarımızı olduğu kadar başarısızlıklarımızı, eksikliklerimizi, hatalarımızı herkesin önünde tartışıyoruz. Okurlarımızın eleştirilerinden korkmuyor, tersine bu eleştirilerle daha da güçleniyoruz. Okurlarımıza veremeyeceğimiz hiçbir hesabımız yoktur. İşte bizim sahip olduğumuz bu cesaret ve güç de boylu basında yoktur. Biz boylu basın gibi sırtımızı halkın ilğini sömiren tekellere değil, okurlarımıza dayıyoruz ve gücümüzü onlardan alıyoruz."

Daha sonra Türkiye Postası'nın yayın politikası ve işlevi üzerinde duran Kardam, gazetenin amacının üç noktada toplandığını, bunların, yurt dışında bulunan Türk ve Kürt emekçilerinin yaşadıkları ülkenin ilerici güçlerinin verdikleri savaşına daha aktif katılmalarına yardımcı olmak; Türkiye'deki bağımsızlık ve demokrasi savaşımıyla dayanışmalarını daha da yükseltmelerinde onlara yardımcı olmak; ve Türkiye'deki sol partilerin ve güçlerin arasındaki eylem birliğinin güçlenmesine katkıda bulunmak olduğunu söyledi.

Bu açış konuşmasından sonra sorulara ve eleştirilere geçildi. Çok sayıda okurun söz alarak görüşlerini belirttiği toplantıda, Türkiye Postası'nın haberleri veriş biçimi, haber başlıkları, sayfa düzenlemesi ve gazeteyi daha geniş yarıllara götürmekte karşılaşılan güçlükler üzerinde duruldu ve eksikliklerin giderilmesinde gazetenin yazı kuruluna ve okurlarına düşen görevler tartışıldı.

Üç saat süren ve değişik politik görüşlerden okurların da izledikleri toplantıdan sonra Türkiye Postası'nın İsveç temsilciliği ile yapılan toplantıda, gazetenin İsveç'teki abone ve satış durumu incelendi ve Türkiye Postası'nın bu ülkede daha şimdiden Türkiye boylu basına gazetelerinden daha fazla okura sahip olduğu saptanırken, İsveç temsilciliği bunu da yeterli görmediğini, satışları daha da arttırmak için çalışılacağını ve bunun olanaklı olduğunu bildirdi.

İsveç'in başkenti Stockholm'de düzenlenen toplantıya yazı kurulu adına başredaktörümüz Ahmet Kardam katıldı

Foto: Türkiye Postası-Özel

BULMACA

?

SOLDAN SAĞA

1. Savaşın sonunda partizanlar tarafından bağından asılarak cezalandırılan, İtalyan faşizminin kara üniforma giyenleri

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Kıymada kromun simgesi, 3. Işık dağılımını denetim altına alarak çok etkili bir enerji yüklenene ışın demeti - Kıbrıs'ta bir kent - (Tersi) En kısa zaman birimi, 4. Olmayacak duaya denmez - Özellikle resmi kurumlarda işini yürütmek için bir yetkilinin korumasını desteğini elde etmek - Türk İstiklâl Marşı'nın sözlerinin yazarı, islamsı - milliyetçi şair, 5. Sakin ama iri tanelerle kar yağışı - Dağlar arasında dar geçit, berzah, 6. Ayı, kurt, tilki gibi hayvanların evi - Türk Dil Kurumu bu sözcüğü "işaret"e karşılık olarak önerdi - Müzik notalarının sonuncusu - Türkülere, masallara konu olmuş bir kuş, 7. Bin metrenin kısa yazılışı - (Tersi) Orta Asya'da, Türk ırkının anayurdu olarak bilinen yörede bir sıradağ - Yüksek binaların her bir yatay birimine denir, 8. Eski dilde kör - Işık yansıtmayan, ısı geçirgenliği de düşük bir renk - Ortaoğdu'da savaş bulutlarının yoğunlaştığı körfezde bir liman kenti, 9. Yaşar Kemal'in bir romanında efsanesini anlattığı bir dağ - Müslümanların kutsal bildikleri bir ünlü tapınak ve çevresi - (Tersi) Güçlü, etkili bir sevgi, 10. Acı duyma, incinme, kırılma (eski dil) - Hollanda'da uluslararası işaret düzenindeki kısaltmalar - Bir mesleğin kurucusu kabul edilen ve kutsallaştırılan kişi, ilk usta - Çoğu kez içkili düğünlerde ya da işaret alemlerinde büyük eşliğinde danseden kadın ya da kadınlara denir, 11. Kokusuz, güle benzeyen bir süs çiçeği - Omuzta bazen de dizlere konan, çoğu kez el örgüsü örtü - Bıkma, yeterlik duygusu, 12. (Tersi) Açıkça, saklamaksızın, göz göre göre - İstanbul'un Osmanlılar dönemindeki adlarından biri - "Çık"ın tersi bir emir.

YUKARIDAKI AŞAĞIYA: 1. Ezanı ilk kez okuyan ve bu yüzden de müezzinlerin piri sayılan, Muhammed'e ilk kaulardan bir ism üslamı - Serrinden yılmak anlamında bir deyim, 2. (Tersi) Yaka silmek, yılmak getirmek anlamında bir deyim - Eski dilde ölçü aleti, iur, hesap denkleştirme işlemi anlamında bir sözcük, 3. Gaziantep'in bir ilçesi - Federal Almanya'da yabancı düşmanlarının Türkleri hakaret amacıyla kullandıkları, aslında Havai adalarındaki yerlilerin dilinde "insan" anlamında bir sözcük, 4. (Tersi) Kansızlık - Kırılmaz, 5. Hint müziğinde temel çalgılardan biri - (Tersi) Türkiye'de en büyük yönetsimel birim - Türkiye'nin yüzölçümü en büyük il, 6. Çift rakamlı sayıların en küçükü - Buzay peynirin iyisi böyle olur, 7. (Tersi) Argoda numara yapma, kandırmaya cabalamı - Fasla - (Tersi) Bezaz, 8. Genelikle aynı işi yapan zenaatkarların toplandığı küçük çarşı, 9. Geçit vermez dağlar için kullamları bir niteleme - İçleden büyük yönetsimel birim - Şahıs insan, 10. Korkup sesini kesmiş, büzülmüş - (Tersi) Anadolu'nun kimi yörelerinde avluyu çeviren çit, 11. Cariye, nikah kıyılmaksızın eve alınan kadın - Eski dilde su - Notaların altıncısı, 12. Boyanın üstüne vurulan parlatici ve koruyucu yüzey - Tek ayak üstünde durma hünerine dayanan bir çocuk oyunu, 13. Boyun eğici, söz dinleyen - Yeni dilde unsur, eleman, 14. Önde tutamayı olmayacak at eğeri yapan zenaatkar, 15. (Tersi) Birinciden sonra gelen - Eski dilde kötü, fena, utanılsın, yüz kızartıcı, 16. Dolap ya da kitaplık gibi eşyalarda sıralar, bölmeler - Ram davası güdenlerin ilkesi.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

1. George Washington, İzmir - İp - Uno, 3. Zinde - La - Athena, 4. İki - Vasiyetname, 5. Be - Boyar - Aro, 6. Grup - Anemi - Kalas, 7. Ünsüz - Evo - Mala, 8. Kiliya - Al, 9. Br - Gaziantep - Na, 10. Kahraman - Ela - Mk, 11. El - Analiz - Karga, 12. Parya - Enik - Maske.

Yukarıdaki Aşağıya: 1. Gizlilgüç - Kep, 2. Eriz - Rn - Bala, 3. Omnilbus - Rh, 4. Rid - Epik - Ray, 5. Grev - Zigana, 6. Aba - Mala, 7. Wilson - İzale, 8. Ap - Iye - Kinin, 9. Ayamaya - Zil, 10. Hu - Erivan, 11. İnat - Tek, 12. Notnak - Kelam, 13. Haram - Para, 14. Tremola - Gs, 15. Nemalanmak, 16. Nda - Asalak.

250 bin kişinin katıldığı Dutsburg kentindeki UZ basın şenliğinde Batı Avrupa'daki göçümüz, kulağımız, sesimiz Türkiye Postası da vardı

Foto: Türkiye Postası-Ozet

Muhabirlerimiz deneyimlerini aktarıyorlar

Heilbronn

Federal Almanya'nın Heilbronn kenti, 1980 yılına kadar MHP'ilerin citti aritti ve gözlerini para hırsı bürümüş tüccarların vatandaşların sırtından milyonlar verdükten sonra, Türkiye'li arasında ileri hareket bir türlü filizlenememiş, işçiler kendilerine yabancı hareketlerini içerisinde yavaş yavaş erimeye ve yılmıgını yaratığı bir bikknlıkla ileri görüşlerden uzaklaşmaya başlamışlardı. Koca kentte topu topu **iki kişiydik** ve işiyle kuyu **kazı**ma çalışıyorduk.

İlk gazete toplantısı

1983 yılının Mart ayında, bir Cumartesi günü bu iki kişi yeni çıkıma başlatacağımız olan Türkiye Postası'nın tanıtım toplantısında Aydın Engin'i dinliyorduk. Bize kaç gazete satılacağı soruldu. Bugünmüş gibi hatırlıyoruz: İki arkadaş ellerimiz çuğandanırmızda, acaba kaç gazetenin parasını kendi cebimizden karşılayabiliriz diye baktıyorduk birbirimize. **İki verdiğimiz rakam 25 gazete oldu. Satışımız satacağız, satamadığımızı cebimizden karşılayacağız 25 gazetenin 15'ini satışa yeter, diyoruz.**

İlk işbölümünden bugüne

O akşam ilk işbölümünü yaptık. Birimiz gazetyeye haberler gönderecek, ötekisi ise dağıtım ve satış işi-

ni yürütecekti. Gazeteyi sabitabildiğimiz her kişiyi tek tek işiyle gepeceğiz ve böylece ileri bir örgütlenmenin ilk temellerini de atmaya çalışacağız.

Türkiye Postası'nın 25 Mart 1983 tarihli ilk sayısının 25'lik paketi Heilbronn'a geldiğinde biz iki arkadaş sanki koskoca bir dağın arkasında kaybolmuş gibi hissettik kendimizi. Oysa önümüzde duran altı tarafı 25 tane gazeteydi. Bir hafta sonra hayretle gördük ki, gazetemizin hepsi satılmıştı. Bugün arit elden 50 gazete satılıyor. Abonelerinin sayısı ise 251'geçti.

Nasıl başladık?

Bir yıl içerisinde gazete satışı üç katına nasıl çıkırdık? Daha baştan itibaren gazete satışı ile gazetye haber yollama işini uyumlu bir biçimde sürdürdük. Yeni gazeteyi nerelerde satmak istiyorsak, oralar da yaşayan insanların ilişkin haberler vermeye çalıştık. Ya da Türkiye Postası'na gönderdiğimiz haber kimleri ilgilendiriyorsa, gazeteyi o insanlara götürüp satıkt. Haberlerle satış arasında kurduğumuz sıkı bağ sayesinde gazete, sayılan hergün artan süreklilikle okurlara kavuştu.

Gazete ne işe yaradı?

Türkiye Postası'nın çıkmasıyla ve Heilbronn'da satılmaya başlan-

masıyla birlikte bölgedeki ileri hareketle gözle görülebilen bir yükseliş oldu. Buna bir örnek vermek gerekirse, yaklaşık 25 Türkiye'li kadını çatısı altında toplayan Heilbronn Kadınlar Çalışma Grubu'nu gösterebiliriz. Bu çalışma grubunun bugünkü gücüne erişmesinde **Türkiye Postası** belirleyici rol oynadı.

Genel Türkiye Postası sayesinde Alman Sendikalar Birliği DGB'nin Eyalet Merkezile ve bağlı sendikalarıyla ilişkiler gelişti. DGB'nin bölgede düzenlediği geriye dönüş primleri ile ilgili toplantının haberi-nin **Türkiye Postası**'nda çıkması üzerine, DGB Eyalet Merkezi, Hürriyet ve Tercüman gazeteleri gibi **Türkiye Postası**'nı da bütün basın bildirilerinin ve açıklamaların gönderileceği bir gazete olarak kabul etti.

Kısacası, bundan bir yıl önce Heilbronn'da belki büyük olan Türkiye'li ileri hareket, artık başını kaldırıp **"burada ben de varım"**, hatta bunun da ötesinde, **"buranın söz sahibi benim"** der oldu.

Ulaştığımız bu yer i küçümseniyoruz. Ama yeterli de görmüyoruz. Önümüzde daha yapılacak çok şey var. Yeni yeni hedefleri saptamamız ve bu hedeflere varmamızı sağlayacak yeni yöntemler bulmamız gerekiyor.

Soner Güler/Heilbronn
Türkiye Postası Temsilcisi

Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu'nun 6. Kurultayı yapıldı

F.Almanya'da Kürtlerin de yaşadığını Bonn hükümeti kabul etmelidir

- Kurultay'da konuşma yapan konuklar arasında DKP'den Heinz Lang, Yeşiller'den Annemarie Borgmann, İran Kürdistanı Demokrat Partisi temsilcisi, DISK temsilcisi Yücel Top ve TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioglu da vardı
- KOMKAR Kurultayı Kürt ve Türk emekçilerini sonbaharda parlamentoya sunulacak olan yeni yabancılar yasasına karşı Eylül ve Ekim ayında bütün Federal Almanya çapında düzenlenecek olan protesto gösterilerine aktif olarak katılmaya çağırıldı

Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu KOMKAR'ın 6. Kurultayı 2 ve 3 Haziran günleri Köln kentinde yapıldı. Büyük bir coşku içinde geçen ve güçlü bir uluslararası dayanışmanın gösterildiği kurultaya çok sayıda parti, demokratik örgüt, sendika temsilcisi ile tanınmış kişiler katıldı.

Kurultay 8 karar tasarımsı onayladı. Bunlar, "Barış için mücadele", "Türkiye ve Türkiye Kürdistan haklarıyla dayanışma ve politik tutuklular özgürlük", "Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesiyle dayanışma", "ulusal ve sosyal kurtuluş hareketleriyle dayanışma", "yabancılar politikası", "Kürt çocuklarına ana dilde ders ve radyo ve televizyonla Kürtçe yayın hakkı", "35 saatlik çalışma haftası" ve "Bedelli askerlikle karşı mücadele" başlıklıları tasvir oldu.

Çalışma Raporu

Genel Yönetim Kurulu'nun kurultaya sunduğu çalışma raporunda barış için mücadele konusu başa alınmış. "KOMKAR, barışın korunması için mücadeleyi temel bir görev sayıyor" denilen raporda, örgütlü barış mücadelesine daha aktif katılacağı ve Kürt ve Türk işçilerinin de bu mücadeleye daha yığınal katılmalarını sağlamak için çalışacağı belirtildi.

Daha sonra "dayanışma" konusunun ele alındığı çalışma raporunda İran, Irak

Suriye ve Türkiye Kürdistan'ında yaşamakta olan Kürt ulusunun en temel insan haklarından yoksun ve kölelik zincirine vurulmuş durumda olduğuna işaret ederek, KOMKAR'ın Kürt halkının özgürlük mücadelesine yurtdışından maddi ve manevi yönde destek olmayı kendisine görev bildiği vurgulandı.

Federal Almanya'daki yabancı işçilerin sorunlarına da geniş yer verilen çalışma raporunda Kohl hükümetinin izlediği yabancılar politikası, parlamentoya sunulacak olan yeni yabancılar yasası, "dönüşte teyrik" uygulamaları, politik sığınmacıların durumu, neo-faşist örgütler ve Türk Federasyonu, bedelli askerlik, Kürt işçilerinin özel sorunları ve 35 saatlik çalışma haftası konuları üzerinde duruldu.

Yabancılar eşit haklar

"Federal Almanya bir göçmen ülkesidir" denilen çalışma raporunda "eşit haklar" konusu üzerinde durulurken şu görüşlere yer verildi: "Yabancıların çoğu onlarca yıldan beri bu ülkede yaşıyor. Burada doğup büyüyorlar. Yabancılar burada işçi sınıfının tüm toplumun vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle, yabancıların burada kalma hakkı verilmelidir. Sosyal ve politik alanda eşit hak-

Dijl Dijimintiya Biyaniya !
Heftede 35 Seet Kar !
Azadi Bo Girtiyen Politik !
Ders Bi Zwanê Kurdî Bo Zarê
Kurd Li Elmanya Federal !

lar tanınmalıdır. Yerel seçimlere katılma hakkı ilk elden verilmelidir."

Bugünkü Kohl hükümetinin izlediği yabancı düşmanı politikanın ırkçı ve faşist çevrelere cesaret verdiği ve bu politikanın yerli ve yabancı işçilerin dayanışmasını zayıflatma amacını taşıdığı vurgulandı. Çalışma raporunda, bu sorunların yalnız yabancıların değil tüm Alman toplumunu ilgilendirdiği vurgulanarak şöyle denildi: "Hükümetin yabancılarla yönelik uygulamaları, işçilerin ve tüm çalışanların sosyal ve demokratik haklarını budayan genel politikasının bir parçasıdır. Bu politika Alman ve yabancılar olarak birlikte karşı gelmek, yerli ve yabancı işçilerin birliğini bozucu cabaları boş çıkarmak ortak bir görevdir."

Federal Almanya'da sayıları yaklaşık 300 bini bulan Kürdistanlı işçilerin ve ailelerin varlığının Federal hükümet tarafından tanınmadığını ve onların "Türk" olarak kabul edildiği gerçeğine işaret edilen çalışma raporunda, bu durumun diğer yabancı azınlıklara tanınan haklardan Kürtlerin yararlanamamasına yol açtığı belirtildi. Bu konuda özellikle şu görüşlere yer verildi: "Kürt çocukları okullarda iki yabancı dil, yani Türkçe ve Almanca öğreniyor, kendi ana dillerini öğrenmekten mahrum bırakılıyor. Bu durum onların gelişmesini ve başarısını engelliyor. Yine diğer yabancıların tanınan sosyal danışmanlık hizmetleri Kürtçe olarak yapılmıyor. Radyo ve televizyonda diğer dillerden yapılan yayınlar, Kürtçe yapılmıyor. Demokratik çevreler, sendikalar, özellikle Eğitim ve Bilim Sendikası GEW bu istemimizi haklı buluyor, destekliyor. Kürt işçilerinin bu hakkı taleplerinin bugün gerçekleşmesi sayısı güne oranla daha fazla. Bu yöndeki cabalarımızı arttıralım."

35 saat ve bedelli askerlik

35 Saatlik çalışma haftası için verilen mücadeleyle KOMKAR'ın dayanışma içinde olduğu belirtiren raporda, 35 saatlik çalışma haftasının gerçekleştirilmesi halinde işsizliğin giderilmesi yönünde önemli bir adım atılmış olacağı belirtildi ve işsizliğin azaltılmasını yabancı düşmanlığının da önemli ölçüde etkisiz hale getirebileceği görüşüne yer verildi.

Bedelli askerlik sorunuyla ilgili olarak, Türk devletinin ve hükümetlerinin bu yönde gerçekleştirmeye çalıştığı ve 2 aylık askerlik görevi sırasında gençleri kırıp, militariye ve anti-komünist bir eğitimden geçirdiklerini işaret ederek şöyle denildi: "İraki, militarist eğitim, ABD ve NATO beşliklerinde, hayır, 20 bin Mark bedel karşılığında, yurtdışında çalışan gençlerimize askerlikten muaf tutulmalıdır. Gençlerimizin bedelli askerlikle karşı yükümlülük mücadeleyi destekleyelim, yol gösterelim."

Dünya Sendikalar Federasyonu 15-16 Haziran'ın yıldönümü konusunda bildiri yayınladı

Sosyalist ve kapitalist ülkelerden 200 milyona yakın işçiyi temsil eden Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), 15-16 Haziran Büyük İşi, Direnişin'in 14. yıldönümü dolayısıyla bir basın bülteni yayınladı. 1970 yılında İstanbul'da işçilerin DISK'in kapatılmasını engellemek üzere gerçekleştirdikleri direniş zaferle sonuçlandırılan hatırlatılan bildiride, 12 Eylül darbesiyle bütün demokratik hak ve özgürlüklerin, bu arada sendikal hakların da yok edildiği ve DISK'in kapatıldığı ve yöneticilerinin idamla yargılandığı vurgulandı.

Bildiride, 1256 aydın Evren'e sundukları bildiri yayınlarından takibata uğradıklarına da değinilerek, "demokrasie geçtiği" iddia edilen Türkiye'de "demokrasinin kurulmasını istemek bile suçtur" denildi.

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde bütün dünyadaki işçileri ve sendikaları Türkiye işçi sınıfıyla ve sendikalarıyla dayanışmaya çağırarak DSF, bu dayanışmanın şu istemler etrafında yükseltilmesini istedi: Tutuklu olan DISK yöneticilerini ve üyelerini derhal serbest bırak-

HDF Kurultayı Zimmermann'ın planlarının durdurulmasını istedi

Haikçi Devrimci Federasyonu HDF'nin 7. Kurultayı 26 ve 27 Mayıs tarihlerinde Federal Almanya'nın Duisburg kentinde toplandı. "Yabancılar ya tasarıma karşı birlikte savaşalım" ve "Yerleşme hakkını gerçekleştirirelim" belirgini altında toplanan kurultaya SPD, FDP, Yeşiller, Avusturya Sosyal Demokratik Partisi ve Hollanda İşçi Partisi yanında birçok federal ve kırsal bakanlar masaya oturmuş geldi. Federal Almanya'daki partilerin yabancılar politikası sorumluluğu ve uzmanları kurultayda konuşmalar yaparak HDF ile dayışmalarını dile getirdiler.

HDF kurultayı, Federal Almanya'da sayıları yaklaşık 4,5 milyonu bulan yabancıların "toplumdan dışlanan etnik azınlık konumunda" olduklarını belirterek, yabancı işçilerin ve ailelerinin göçmen olduklarının kabul edilmesini, bunlara her alanda eşit haklar sağlanmasını ve yabancıların politik çalışma yapma hakkının sayı güvence altına alınmasını istedi. Kurultay da ayrıca, Yeşiller tarafından parlamentoya sunulan yabancılar yasa tasarısnın ve bu yasada yer alan "yabancılar Federal Almanya'da yerleşim hakkı tanımaması" isteminin desteklenmesini istedi. Zimmermann tarafından hazırlanan yeni yabancılar yasasının yürürlüğe girmesini engellemenin tüm demokratların görevi olduğuna vurgu yapan kurultay, bu konuda şu kararı kabul etti: "Bu tasarı Nazilerin ve ırkçıların değirmeni ne su taşıyacaktır. SPD, Yeşiller, sendikalar ve kiliseler, meslek kuruluşları, tüm demokratik kurultaylar ve her şeyden önce hükümet ortası liberalleri Zimmermann'ın bu insanlık dışı planlarını durdurması çağırıyoruz."

Kurultay kabul ettiği bir kararda, HDF gibi yabancılar tarafından kurulmuş bulunan örgütlerin zor koşullar altında çalışmalarını Federal Alman makamları ve hükümeti tarafından tanımadığı ve desteklenmediğini işaret ederek, "demokratik yapılar göçmen işçilerinin çıkarı için mücadele etmelidir" kararı kabul edildi. "1986'da uygulamaya sokulsun"

letler tarafından yardım yapılmasını talep ediyoruz." dendi. Kurultay ayrıca 35 saatlik çalışma haftası konusunda da mücadele ile dayışma içinde olduklarını belirten bir karar alırken, askerlik bedelinin derhal 5 bin Mark'a düşürülmesini de talep etti.

Kabul edilen 12 sayılı kararda, Türkiye'de 1256 aydın 15 Mayıs günü Evren ve TBMM başkanı baskın "demokrasî bildirgesi"nin büyük bir bölümü özetlenerek şöyle dendi: "Yurt dışındaki işçi ve aydınların örgütü olarak HDF bu onurlu girişimi saygıyla karşılar, gizli destekler ve bu demokratik hareketi karşılayacak baskıcı, yitirici tüm uygulamaları şiddetle protesto eder. HDF olarak, tüm Türk ve Alman kamuoyunu, demokratik kişi ve kuruluşları bu bildiriyi desteklemeye çağırıyoruz."

HDF'nin istemleri

Göçmen işçiler F. Almanya'da "yerleşme hakkı"

Dönüş yapan işçiye emeklilik primlerinin tamamı ödensin

Askerlik bedeli 5 bin Mark'a indirilsin

Tam ücretli 35 saatlik çalışma haftası

Serbest dolaşım hakkı 1986'da uygulamaya sokulsun

Kurultayın kabul ettiği 13 numaralı kararda Özal'ın uygulamakta olduğu ve emekçi halka büyük yıkım getiren ekonomik politika ayrıntılı olarak ele alındı ve

"Avrupa'daki demokratik sosyalistlerin örgütü olan HDF, bu politikanın ülke ekonomisini daha fazla tahrip etmeden, daha fazla insanı yoksulluğa yol açmadan durdurulması için tüm demokratik solucları göreve çağırıyor" denildi.

bir örnekte bulunulması, işçilerin yoksulluğuyla mücadele için desteklenmelidir" diye belirtildi.

KOMKAR'ın diğer demokratik güçlerle yaptığı güçlü birliğin çalışmaları üzerinde de durulan çalışma raporunda, ortak eylemlerin kitlelere hareket olumlu etkileri yaratmasına işaret edildi. KOMKAR'ın kalıcı bir güçlü birliğin oluşturulması için çaba gösteren örgütlerden FİDEF, Birlik Yolu DDKD, DİB-AF ve Gerçek-AK örgütleriyle eylem birliği olduğu belirtilirken şöyle denildi: "Geniş gücümüzün birliğin gözetim ilkesi yaklaşımımız bundan böyle de sürdürülecektir. Güçlü birliğin çalışmaları önündeki engellerin, güçlüklerin giderilmesi için çalışacağız. 6'lı olarak süren çalışmanın geliştirilmesi, diğer güçlerin bu çalışmaları çekilmesi için çabalarını artıracağız. Birliğin gücümüzün ve başarının güvencesidir."

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Yollar açık olsun

Yaz geldi. Yeni bir izin dönemi. Yolun heyecanına çıkan girdiler gurbetçiler. Bu yıl da tatil bayramlarıyla karışırma olasılığı var, hazırlıklı öylesine yapıyor. Yalnızlar verilecek küçük hediyeler hazır ya da almamakta. Kiminin önünde arabasıyla, otobüsle katedeceği E-5 karayolu, uzun tren yoluyla var. Kimi doğrudan uçak mekalete.

Hangi yolla olursa olsun, kısacık bir izin dönemi için bile insanın mekalete gitmesi çok güzel bir olay. Öyle ki, gurbet topraklarında iş kurmuş, yerleşmeyi düşünüyor olmak bile bozuyor güzelliğini.

Oysa bu güzelliği tatmak binlerce insana kapalı. Politik görüşleri Türkiye'ye süngü zoruyla eli köylülere karşı olduğundan sayısız yurtsever özelemleri simdiki iclerinde tutarak göziyörleri emekçilerin izin hazırlıklarını. Dolara, topraklarınıza talana gelen yabancı şirketlere, hergün yenisi açılan ABD bankalarına, uluslararası gerginliğin sözlerine, eli kanlı katillerle, birbiri ardına gelen emperyalist ajanlara ağzına dek açılan sınırlar yurtseverlere geçit vermiyor.

Gurbetçileri bir seferinde Evren-Özal ikilisinin izlediği politikalar sonucu yaşamın tüm değerlerine dek alt üst

olduğu bir mekalete karşılayacak. Bir yıl önce, iki yıl önce ayrılan yakınları, dostları, köyleri, kasabalarını durumu simdi çok daha kötü. Yabancı sigaraların bayırlarında satılıyor olması, zengin semblerinde bakkal vitrinlerini manav tazeğahları dolduran yabancı mallar, Panama muzları, İspanyol karpuzu, Fransız peynirleri halkın çoğunluğunun içinde bulunduğu gerçek durumu saklayamıyor. Açlığı, milyonları aşan işsizliği, konutsuzluğu maskeleyemiyor.

Yine de çok güzel izine gitmek. Hiçbir emperyalist güdümlü politikanın ortadan kaldırılacağı değerler, özellikler var orada. Türkü var, güneş var. Sınırları kapalı olduğu yurtseverlerin oralarında onbölence dostu, yakını, kavga arkadaşları var. Onursuzluğun marifet sayıldığı, köyden kaldırıldığı bir dönemde hapishanelerde, mahkeme salonlarında sayısız onurunu yere düşürmeyen insan var...

Gurbetçiler çoktan girdi yolun heyecanına. Bir kısmı yola çıktı bile. Ellerinde bavul havasallarıyla, garajları, istasyonları yollarını tutarlık işi farkında olmadan semaları götürüyorlar beraberlerinde. Topraklarını yasaklardan dostlarına, mekalelerine yollanmış semaları. İzine giden bir gurbetçi arabası görüldüğünde içinden içinden söylenen selamlar.

Tutulu olan DİSK yöneticileri, İşçileri Sendikası da bir bildiri yayımlayarak kendisine bağlı bütün sendikaları 15-16 Haziran'ın yıldönümünde Türkiye yetkili makamlarına protesto telgrafları göndererek Türkiye'deki sendikacılarla dayanışmalarını yükseltmeye çağırıyor.